

**PLAN UKUPNOG RAZVOJA
OPĆINE BISKUPIJA
ZA RAZDOBLJE OD
2021. – 2027.**

SADRŽAJ

1. UVOD	8
1.1. CILJEVI PLANA UKUPNOG RAZVOJA	9
1.2. METODIKA IZRADJE PLANA UKUPNOG RAZVOJA	9
1.3. PLAN AKTIVNOSTI	10
1.4. USKLAĐENOST SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA	10
2. ANALIZA STANJA	13
2.1. PROSTORNA OBILJEŽJA OPĆINE BISKUPIJA	13
2.1.1. GEOMORFOLOŠKE KARAKTERISTIKE PODRUČJA OPĆINE	16
2.1.2. KLIMATSKE ZNAČAJKE PODRUČJA OPĆINE	17
2.2. SUSTAVNI KAPACITETI OPĆINE BISKUPIJA	18
2.3. IMOVINA I (SU)VLASNIČKI UDJELI	18
2.3.1. PRORAČUN	20
2.3.2. FISKALNI KAPACITET	24
2.4. DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE	26
2.4.1. STANOVNIŠTVO	26
2.5. GOSPODARSTVO	29
2.5.1. PODUZETNIČKA ZONA	30
2.5.2. TURIZAM	30
2.5.3. POLJOPRIVREDA	31
2.6. INFRASTRUKTURNA OBILJEŽJA OPĆINE BISKUPIJA	32
2.6.1. PROMETNA INFRASTRUKTURA	32
2.6.2. TELEKOMUNIKACIJSKA INFRASTRUKTURA	35
2.6.3. VODOOPSKRBA I ODVODNJA	35
2.6.4. ENERGETSKI SUSTAV	36
2.6.5. OPSKRBA PLINOM	38
2.6.6. GOSPODARENJE OTPADOM	39
2.6.7. PROSTORNO-PLANSKI DOKUMENTI	39
2.6.7.1. PROSTORNI PLAN ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE	39
2.6.7.2. PROSTORNI PLAN OPĆINE BISKUPIJA	40
2.7. DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	41
2.7.1. ODGOJNO OBRAZOVNI KAPACITETI	41
2.7.2. ZDRAVSTVENA I SOCIJALNA SKRB	41
2.7.3. CIVILNO DRUŠTVO	41
2.7.4. KULTURNA OBILJEŽJA	42
2.7.5. SPORT I REKREACIJA	43
3. SWOT ANALIZA I TOWS MATRICA	44
4. PEST(EL) ANALIZA	49
5. SREDNJOROČNE RAZVOJNE POTREBE I RAZVOJNI POTENCIJALI OPĆINE BISKUPIJA	52
6. STRATEŠKE ODREDNICE RAZVOJA	54
6.1. VIZIJA	55
6.2. STRATEŠKI CILJEVI I PRIORITETI	55
6.3. PROJEKTI OD STRATEŠKE VAŽNOSTI	67
6.4. OKVIR ZA PROVEDBU, PRAĆENJE I VREDNOVANJE PUR-A	69
6.5. TERMINSKI PLAN PROVEDBE PUR-A S INDIKATIVNIM FINANCIJSKIM PLANOM	70
6.6. USKLAĐENOST PLANA UKUPNOG RAZVOJA S NACIONALNIM I EUROPSKIM STRATEŠKO-PLANSKIM DOKUMENTIMA	72
7. ZAKLJUČAK	77
8. LITERATURA	78
9. PRILOZI	79

POPIS TABLICA

<i>Tablica 1. Prikaz kretanja broja stanovnika/stanova Općine Biskupija u odnosu na ŠKŽ i RH</i>	<i>14</i>
<i>Tablica 2. Prikaz naselja Općine Biskupija s karakteristikama površine i broja stanovnika</i>	<i>15</i>
<i>Tablica 3. Poslovni prostori u vlasništvu Općine Biskupija i njihovi korisnici</i>	<i>19</i>
<i>Tablica 4. Trgovačka društva u (su)vlasništvu Općine Biskupija.....</i>	<i>20</i>
<i>Tablica 5. Proračun Općine Biskupija za 2022. godinu i projekcija proračuna za 2023. i 2024. godinu</i>	<i>22</i>
<i>Tablica 6. Prikaz proračunske transparentnosti Općina Biskupija s detaljnim podacima za 2019..</i>	<i>25</i>
<i>Tablica 7. Broj stanovnika u Općini Biskupija prema podacima popisa stanovništva</i>	<i>26</i>
<i>Tablica 8. Stanovništvo prema starosti i spolu Općine Biskupija, popis 2011.....</i>	<i>27</i>
<i>Tablica 9. Broj članova kućanstva na području Općine Biskupija prema podacima popisa stanovništva iz 2021. godine</i>	<i>27</i>
<i>Tablica 10. Stanovi i kuće prema načinu korištenja prema podacima popisa stanovništva iz 2021. godine</i>	<i>28</i>
<i>Tablica 11. Osnovni financijski podaci poslovanja poduzetnika Šibensko-kninske županije u 2020. godini</i>	<i>29</i>
<i>Tablica 12. Broj OPG-ova na području Općine Biskupija.....</i>	<i>32</i>
<i>Tablica 13. Pregled cestovne infrastrukture Općine Biskupija</i>	<i>33</i>
<i>Tablica 14. Popis udruga koje djeluju na području Općine Biskupija.....</i>	<i>41</i>
<i>Tablica 15. Zaštićena kulturna dobra Općine Biskupija.....</i>	<i>43</i>
<i>Tablica 16. SWOT analiza.....</i>	<i>44</i>
<i>Tablica 17. TOWS matrica.....</i>	<i>47</i>
<i>Tablica 18. PEST(EL) ANALIZA.....</i>	<i>50</i>
<i>Tablica 19. Povezanost Strateški razvojni ciljevi plana ukupnog razvoja Općine Biskupije sa Šibensko-kninskom županijom.....</i>	<i>57</i>
<i>Tablica 20. Opći cilj 1. Razvoj konkurentnog i inovativnog gospodarstva</i>	<i>60</i>
<i>Tablica 21. Opći cilj 2. Razvoj infrastrukturnog aspekta Općine</i>	<i>62</i>
<i>Tablica 22. Opći cilj 3. Unaprjeđenje kvalitete života.....</i>	<i>65</i>
<i>Tablica 23. Prioriteti i mjere koji proizlaze iz strateških ciljeva.....</i>	<i>67</i>
<i>Tablica 24. Terminski plan provedbe Plana ukupnog razvoja Općine Biskupija s indikativnim financijskim planom</i>	<i>70</i>

POPIS SLIKA

<i>Slika 1. Panorama Općine Biskupija</i>	<i>6</i>
<i>Slika 2. Ciljevi održivog razvoja Strategije Europa 2030.</i>	<i>10</i>
<i>Slika 3. Geografski smještaj Šibensko-kninske županije u Republici Hrvatskoj</i>	<i>13</i>
<i>Slika 4. Geografski smještaj Općine Biskupija u Šibensko-kninske županiji.....</i>	<i>14</i>
<i>Slika 5. Administrativna podjela Općine Biskupija.....</i>	<i>15</i>
<i>Slika 6. Prikaz reljefnih cjelina.....</i>	<i>16</i>
<i>Slika 7. Organizacijska struktura Općine Biskupija</i>	<i>18</i>
<i>Slika 8. Prikaz fiskalnog kapaciteta Općine Biskupija u razdoblju od 2014. do 2021.</i>	<i>24</i>
<i>Slika 9. Slikovni prikaz transparentnosti proračuna Općine Biskupija za razdoblje od 2015. do 2023. godine.....</i>	<i>25</i>
<i>Slika 10. Gustoća stanovništva po naseljima Šibensko-kninske županije 2011. godinu</i>	<i>26</i>
<i>Slika 11. Ostaci crkava "Pet crkvah na Kosovi"</i>	<i>31</i>
<i>Slika 12. Prometna mreža na području Općine Biskupija.....</i>	<i>34</i>
<i>Slika 13. Izvor Lopusko vrelo i crpna stanica Lopusko vrelo</i>	<i>35</i>
<i>Slika 14. Izvor Kosovčica i crpna stanica Kosovčica</i>	<i>36</i>
<i>Slika 15. Infrastrukturna mreža - elektroenergetika</i>	<i>38</i>
<i>Slika 16. Arheološko nalazište Crkvina</i>	<i>42</i>
<i>Slika 17. Prikaz općih razvojnih ciljeva Plana ukupnog razvoja Općine Biskupija</i>	<i>56</i>
<i>Slika 18. Prikaz razvojnih smjerova i strateških ciljeva NRS-a 2030.....</i>	<i>75</i>

POPIS GRAFIKONA

<i>Grafikon 1. Usporedba broja stanovnika Općine Biskupija 2001.,2011. i 2021. godine.....</i>	<i>27</i>
<i>Grafikon 2. Poljoprivredna gospodarstva koja se bave stočarstvom</i>	<i>32</i>

POPIS KRATICA

PUR	Plan ukupnog razvoja
JLS	Jedinica lokalne samouprave
EU	Europska unija
MRRFEU	Ministarstvo Regionalnoga Razvoja i Fondova Europske Unije
EPFRR	Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj
EFJP	Europski fond za jamstva u poljoprivredi
PPMP	Provedbeni program Ministarstva poljoprivrede
SPMP	Strateški plan Ministarstva poljoprivrede
NRS	Nacionalna razvojna strategija
RH	Republika Hrvatska
ŠKŽ	Šibensko-kninska županija
B	Biskupija
JUO	Jedinstveni upravni odjel
KČ.BR.	Katastarska čestica, broj
K.O.	Katastarska općina
DVD	Dobrovoljno vatrogasno društvo
PPUO	Prostorni plan uređenja općine
NN	Narodne novine
HP	Hrvatska pošta
HT	Hrvatski telekom
UPS	Udaljeni pretplatnički stupnjevi
HEP ODS	Hrvatska elektroprivreda operator distribucijskog sustava
TS	Transformatorska stanica
NN MREŽA	Niskonaponska mreža
MRS	Mjerno redukcijska stanica
D.O.O.	Društvo s ograničenom odgovornošću
OŠ	Osnovna škola
MŠ	Matična škola
PŠ	Područna škola
NK	Nogometni klub

Općina Biskupija

Bogata kulturno-povijesnom baštinom, tradicionalnim poljoprivrednim nasljeđem te povoljni geografski položaj Općine Biskupija.

Slika 1. Panorama Općine Biskupija

Izvor: <https://secretcroatia.blog/2021/01/31/lakes-of-biskupija/>

UVODNA RIJEČ NAČELNIKA

Poštovani, pred Vama je Plan razvoja Općine Biskupija za razdoblje od 2021.-2027. godine, dokument koji je napravljen na temelju prijedloga, ideja i promišljanja gospodarstvenika, socijalnih partnera, organizacija civilnog društva te pojedinaca i udruga s područja naše Općine. Plan razvoja Općine temeljni je strateški dokument koji na jednom mjestu analizira stanje razvoja i predlaže razvojne pravce za sve ključne sektore razvoja Općine. Općina Biskupija pokrenula je izradu Plana razvoja Općine kako bi se kroz strateško promišljanje osiguralo njezinim stanovnicima bolje gospodarsko, infrastrukturno i društveno okruženje za život.

Ovim Planom jasno definiramo postojeće stanje, sve naše prednosti i nedostatke te probleme s kojima se suočavamo, ali i kroz niz provedbenih mjera određujemo korake za poticanje cjelovitog razvoja i prosperiteta u svim relevantnim društveno – gospodarskim kategorijama: proizvodnji, poljoprivredi, turizmu, razvoju infrastrukture, očuvanju kulturne baštine te uređenju i očuvanju okoliša. Cilj Plana je i omogućiti postojećim gospodarstvenicima, tvrtkama, obrtima, obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima, potencijalnim investitorima, civilnim udrugama te i samoj jedinici lokalne samouprave što lakši pristup natječajima i fondovima, kako na nacionalnoj tako i na Europskoj razini.

Prepoznamo kako je pred nama zahtjevan zadatak, ali uz podršku stanovnika Općine i ostalih pojedinaca i institucija zainteresiranih za naš razvoj, Plan koji smo zacrtali ovdje je realan i izvodiv. Ovim se putem zahvaljujemo svima koji su svojim doprinosom omogućili stvaranje ovog dokumenta.

Općinski načelnik
Milan Đurđević

1. UVOD

Broj izazova i tema s kojima se JLS u današnje vrijeme suočava je izrazito velik te zahtijeva dugoročan pristup problemu, iz čega proizlazi kako se Općina mora orijentirati traženju adekvatnih rješenja za sljedeće razvojne segmente:

- ✓ diversifikacija izvora rasta,
- ✓ obrazovanje i
- ✓ demografski izazovi.

Plan ukupnog razvoja krovni je strateški dokument zasnovan na dugoročnoj razvojnoj viziji, relevantnoj analizi ključnih izazova i razvojnih potencijala, jasno definiranim strateškim ciljevima te akcijskim planom za koherentno djelovanje u etapama koji su ciljano usmjereni sa svrhom postizanja željenog učinka.

Plan ukupnog razvoja u narednom provedbenom razdoblju od 2021. – 2027. godine, činiti će podlogu za planiranje proračuna i programiranje sredstava iz fondova EU i drugih dostupnih izvora (su)financiranja.

Proces izrade Plana ukupnog razvoja temelji se na sveobuhvatnom participativnom procesu koji uključuje sve ciljne i interesne skupine od značaja za razvoj Općine. Prilikom izrade Strategije vodit će se računa o usklađenosti i prioritetima na županijskoj i državnoj razini.

Planom ukupnog razvoja Općine Biskupija za razdoblje od 2021. – 2027. godine izražava se politika Općine Biskupija u smjeru jačanja cjelokupnog gospodarskog razvoja kroz kreiranje specifičnih ciljeva, prioriteta i mjera. Ovaj strateški dokument kroz primijenjene analize, pravovremeno identificira probleme i potrebe te razvojne projekte koji će biti nosioci održivog razvoja Općine.

Plan ukupnog razvoja Općine Biskupija ključni je dokument za apliciranje projekata na fondove Europske unije, postojani razvoj poduzetništva, gospodarski razvoj te kontinuirano privlačenje investitora.

Ovaj strateški dokument sadrži dugoročnu viziju održivog razvoja Općine te sadrži temeljne prioritete za investicijske aktivnosti u okviru razdoblja za koje se Plan ukupnog razvoja izrađuje. Kompleksan proces izrade, njegovo usvajanje, provođenje te praćenje i izvještavanje o rezultatima uključuje kontinuirani angažman svih ključnih dionika te lokalnog stanovništva.

Vizija Plana ukupnog razvoja u cijelosti je usklađena s vizijom Šibensko-kninske županije i Nacionalnom strategijom razvoja Republike Hrvatske te predstavlja važan alat za cjelokupnu lokalnu zajednicu, sve pravne subjekte te institucije javnog i privatnog sektora.

1.1. Ciljevi Plana ukupnog razvoja

Temeljni cilj i svrha izrade Plana ukupnog razvoja ogleda se u usklađenju s formiranom vizijom i misijom Općine Biskupije čija je glavna smjernica unaprjeđenje životnog standarda lokalnog stanovništva kroz racionalno korištenje proračunskih sredstava te unaprjeđenje gospodarskog, infrastrukturnog te obrazovnog aspekta uz stvaranje „zelene“ Općine kroz programe zaštite i uređenja okoliša.

Ostali razvojni ciljevi koje je potrebno implementirati kroz Plan ukupnog razvoja su:

- razvoj gospodarskih potencijala (turizam, malo i srednje poduzetništvo),
- održavanje i izgradnja objekata komunalne, sportske, obrazovne i kulturne infrastrukture,
- podizanje razine kvalitete života te razvoj civilnog društva,
- unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom i zaštite okoliša.

1.2. Metodika izrade Plana ukupnog razvoja

Na temelju članka 41. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (»Narodne novine«, broj 123/17, 151/22) tijelo zaduženo za izradu akata strateškog planiranja, uključujući izmjene i dopune, dužno je prije započinjanja postupka izrade ishoditi mišljenje ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša, odnosno nadležnog upravnog tijela za zaštitu okoliša u jedinici područne (regionalne) samouprave, o potrebi provedbe postupka ocjene odnosno strateške procjene prema zakonu kojim se uređuje zaštita okoliša.

Dakle, sukladno odredbama Zakona o zaštiti okoliša (»Narodne Novine«, broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18), Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (»Narodne Novine«, broj 123/17, 151/22) te Uredbi o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (»Narodne Novine«, broj 03/17), Općina Biskupija uputila je zahtjev uredu Upravnog odjela za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša za davanje mišljenja o potrebi provedbe postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Plana razvoja Općine Biskupije od 2021. – 2027. godine. Navedeni Ured dana 10. svibnja 2023. godine na e-mail adresu Općine dostavio je očitovanje kako za Plan ukupnog razvoja Općine Biskupija nije potrebno provesti postupak ocjene o potrebi strateške procjene.

Izradi Plana ukupnog razvoja Općine Biskupija za razdoblje od 2021. - 2027. godine pristupilo se na strateški način, odnosno putem usklađenja Plana ukupnog razvoja sa Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske(»Narodne novine«, broj 123/17, 151/22), te s Uredbom o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“, broj 89/18).

1.3. Plan aktivnosti

U svrhu kvalitetne izrade Plana ukupnog razvoja Općine Biskupija pripremljena je

- ✓ Analiza prostornih obilježja,
- ✓ Demografska analiza,
- ✓ Analiza gospodarske situacije,
- ✓ Analiza poljoprivrednih resursa,
- ✓ Analiza poduzetničkog potencijala,
- ✓ Analiza infrastrukturnih aspekata,
- ✓ Analiza kulturne i povijesne baštine,
- ✓ SWOT analiza i TOWS matrica,
- ✓ PEST(EL) analiza,
- ✓ Utvrđivanje strateških odrednica razvoja.

1.4. Usklađenost sa strateškim dokumentima

Općina Biskupija sastavni je dio nacionalnog prostora Republike Hrvatske i Šibensko-kninskoj županiji te stoga i strateški razvojni planovi Općine trebaju predstavljati integralni dio razvojnih planova višeg reda, dakle, županijskog i nacionalnih planova. Plan ukupnog razvoja Općine Biskupija usklađen je i sa Strategijom Europa 2030., koja predstavlja desetogodišnju strategiju za rast i radna mjesta Europske unije, a pokrenuta je 2020. godine. Strategija Europa 2030. sljedbenica je Strategije Europa 2020.

Ciljevi Strategije Europa 2030. orijentirani su na postizanje održivog razvoja, odnosno razvoja koji će zadovoljiti potrebe sadašnjih generacija bez ugrožavanja mogućnosti budućih naraštaja da zadovolje svoje potrebe. Održivi razvoj duboko je ukorijenjen u europski projekt. Održivi razvoj znači poboljšanje životnog standarda tako što nam omogućuje stvarni izbor i stvara poticajno okruženje u kojem se širi znanje i pružaju bolje informacije. Na taj bismo način trebali stvoriti uvjete u kojima „dobro živimo u granicama svojeg planeta” uz pomoć pametne uporabe resursa i modernoga gospodarstva koji služe našem zdravlju i dobrobiti.¹

Slika 2. Ciljevi održivog razvoja Strategije Europa 2030.

¹ Izvor: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/rp_sustainable_europe_hr_v2_web.pdf

Izvor: Dokument za razmatranje o održivoj Europi do 2030.

Temeljni politike za održivu budućnost:

- ✓ Od linearnog na kružno gospodarstvo;
- ✓ Održivost od polja do stola;
- ✓ Energija, zgrade i mobilnost otporni na promjene u budućnosti;
- ✓ Osigurati socijalnu pravednost i potporu pravednom prijelazu na održivost.

Horizontalni čimbenici za prijelaz na održivost:

- ✓ Obrazovanje, znanost, tehnologija, istraživanje, inovacije i digitalizacija;
- ✓ Financije, određivanje cijena, oporezivanje i tržišno natjecanje;
- ✓ Odgovorno poslovanje, društveno odgovorno poslovanje i novi poslovni modeli;
- ✓ Otvorena trgovina utemeljena na pravilima;
- ✓ Upravljanje i osiguravanje usklađenosti politika na svim razinama.

Ciljevi Plana ukupnog razvoja Općine Biskupija prema Strategiji Europa 2030. su:

- prevladavanje krize od koje se naša gospodarstva postupno oporavljaju,
- rješavanje nedostataka modela rasta i stvaranje uvjeta za pametan, održiv i uključiv rast,
- razvoj poljoprivrednog aspekta i udruživanje poljoprivrednika u klastere,
- provedba projekata energetske učinkovitosti,
- povećanje i osiguranje pristupa obrazovanju, obuci i mogućnostima zapošljavanja za žene, invalide i druge skupine,
- poticanje rada neprofitnih organizacija i organizacija civilnog društva.

Kružno gospodarstvo smanjuje otpad i potrebu za izdvajanjem novih resursa

Izvor: Europska komisija.

2. ANALIZA STANJA

2.1. Prostorna obilježja Općine Biskupija

Općina Biskupija jedna je od manjih jedinica lokalne samouprave u Šibensko-kninskoj županiji na čijem je sjevernom dijelu i smještena. Prostorna cjelina na kojoj je smještena Općina nalazi se južno od grada Knina. Prostire se na 133,4 km², što obuhvaća 4,40 % ukupne površine Šibensko-kninske županije.

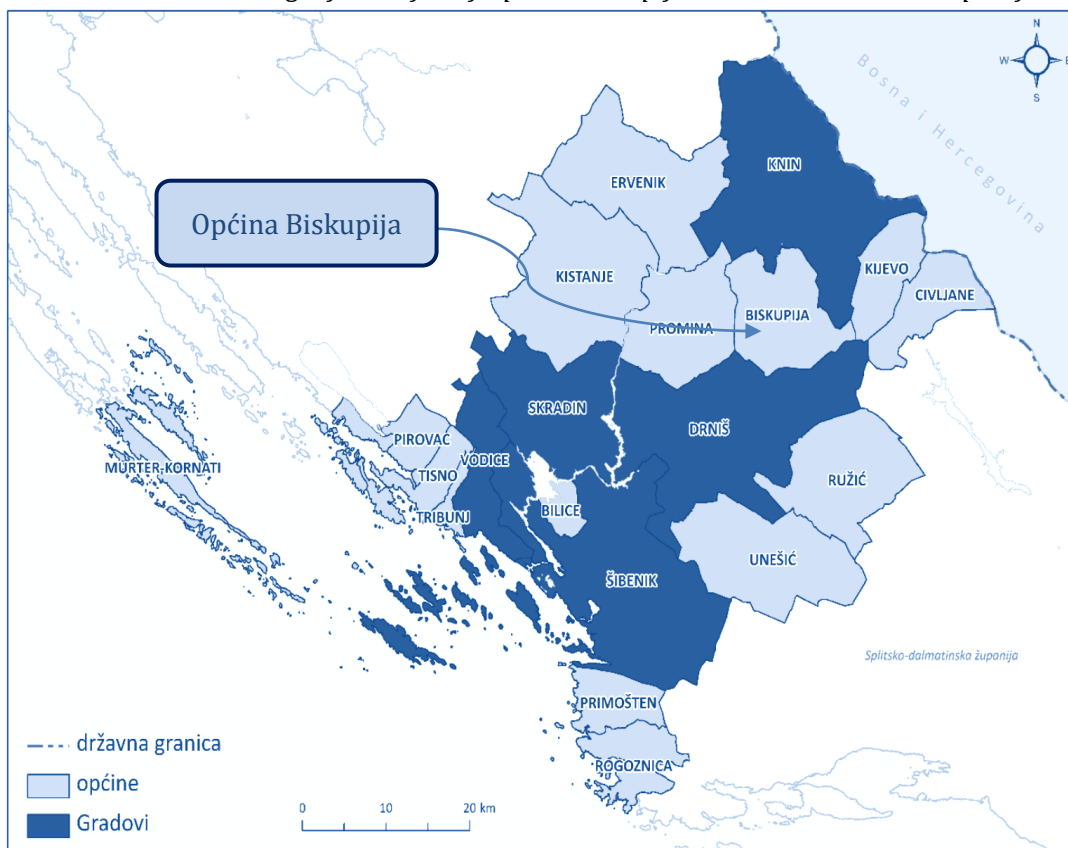
Zbog svog specifičnog položaja Općina Biskupija graniči s brojnim mjestima s područja Šibensko-kninske županije, sjeverno s gradom Kninom, na jugu s Općinom Drniš, istočno se nalazi Općina Kijevo, a zapadno od Općine Biskupija nalazi se Općina Promina.

Slika 3. Geografski smještaj Šibensko-kninske županije u Republici Hrvatskoj

Izvor: Karte Hrvatske

Slika 4. Geografski smještaj Općine Biskupija u Šibensko-kninske županiji

Izvor: Karte Hrvatske

Općina Biskupija svrstava se u skupinu manjih općina Republike Hrvatske budući kako je prema posljednjem popisu stanovništva iz 2021. godine zabilježen broj od 1.174 stanovnika. Obzirom na podatke iz popisa stanovništva 2011. godine (1699 stanovnika) radi se o padu broja stanovnika (30,901 %), uzrokovanom prirodnom depopulacijom, deruralizacijom i migracijom stanovništva u inozemstvo.

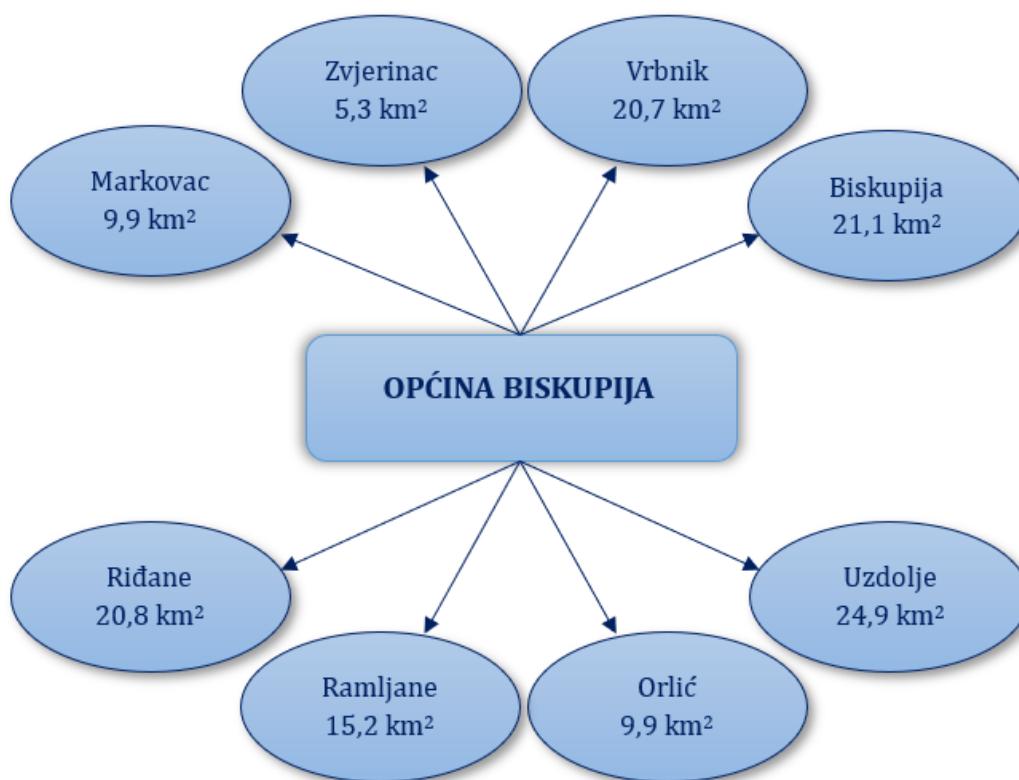
Tablica 1. Prikaz kretanja broja stanovnika/stanova Općine Biskupija u odnosu na ŠKŽ i RH

Područje	Površina (km ²)	Stanovništvo (popis 2011.)	Stanovništvo (popis 2021.)	Gustoća naseljenosti (broj st/km ²)	Broj stanova (popis 2011.)	Broj stanova (popis 2021.)
Općina Biskupija	133,4	1.699	1.174	12,7	1.432	1.612
ŠKŽ	2.984	109.375	96.624	36,65	92.022	75.720
RH	56.594	4.284.889	3.888.529	75,71	2.246.910	2.015.364

Izvor: Državni zavod za statistiku

Kao što je sa sljedećoj slici vidljivo, Općina Biskupija administrativno je podijeljena na 8 naselja. Najveće, naselje koje površinski obuhvaća 24,90 km² je Uzdolje; sjedište Općine je naselje Orlić sa 15,5 km², Biskupija koja je ujedno i drugo naselje po veličini s površinom od 21,10 km², a treće su Riđane koje zauzimaju 20,80 km².

Slika 5. Administrativna podjela Općine Biskupija

Izvor: Općina Biskupija

Tablica 2. Prikaz naselja Općine Biskupija s karakteristikama površine i broja stanovnika

Naselje	Površina (km ²)	Stanovništvo (popis 2011.)	Gustoća naseljenosti (broj st/ km ²)	Stanovništvo (popis 2021.)	Gustoća naseljenosti (broj st/ km ²)
Biskupija	21,1	406	19,2	268	12,7
Markovac	9,9	63	6,4	44	4,4
Orlić	15,5	302	19,5	188	12,12
Ramljane	15,2	118	7,8	117	7,6
Riđane	20,8	67	3,2	46	2,2
Uzdolje	24,9	226	9,4	169	6,7
Vrbnik	20,7	447	21,6	290	14
Zvjerinac	5,3	70	13,2	52	9,8
UKUPNO	133,4	1.699	12,7	1174	8,8

Izvor: Državni zavod za statistiku

2.1.1. Geomorfološke karakteristike područja Općine

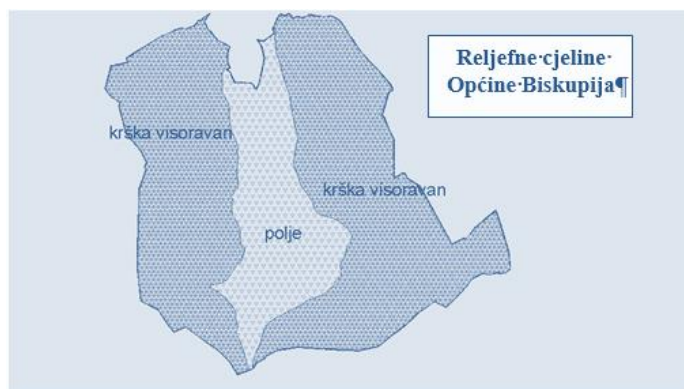
Općina Biskupija svojom prirodnom raznolikošću, bogatoj krajobrazni te istaknutim vrijednostima graditeljske baštine, može se svrstati u vrijedan kulturni prostor RH uz primjenu daljnjih mjera zaštite i unapređivanje temeljnih vrijednosti. Prostor Općine Biskupija pripada Kninskom gravitacijskom području koje predstavlja područje od posebnog državnog interesa.

Općina Biskupija je dio Dalmatinske zagore. Smještena na sjevernom kopnenom dijelu Šibensko - kninske županije u neposrednoj blizini Knina, drugog grada po veličini unutar Županije. Pruža se u središnjem dijelu Dalmacije, na njezinom spoju sa Likom. Općina se nalazi na prostoru Kosovog Polja južno od Knina, zapadno graniči sa Općinom Promina, na jugu sa Gradom Drnišem, na istoku sa Općinom Kijevo i na sjeveru sa Gradom Kninom.

➤ Obilježja reljefa

Općina Biskupija nalazi se na području izdvojene reljefne cjeline koje su posljedica raznovrsnog geološkog sastava i različite morfogeneze, krške visoravni i kosovo polje. Kraške visoravni pretežito vapnenačke građe sa zapadne i istočne strane zatvaraju Kosovo polje. Na zapadnoj visoravni ističe se Velika Promina, Vrbničko krše, Ljutiđe i Konj, a na istočnoj visoravni Krš, Pliskovo, Pakovo Brdo, Crna Glava, zapadni dio Kozjaka, Gradina i Raosko brdo. Vapnenača građa i klimatski uvjeti odredili su i sastav vegetacijskog pokrivača.

Slika 6. Prikaz reljefnih cjelina

Izvor: Prostorni Plan uređenja Općine Biskupija

➤ Hidrografska obilježja

Područjem Općine bogato je vodom, jezerima koja su prosječne dubine jedanaest metara te ih nastanjuju šarani, amuri, klenovi i bjelice. Rječica Kosovčica je mala rijeka lijevog pritoka Krke, duga je 12,5 km. Izvire u zapadnom podnožju planine Kozjak, u jugoistočnom dijelu Kosovog polja nedaleko od sela Riđani, a zatim teče kroz Kosovo polje, prema sjeveru. Rječica Kosovčica presijeca zamalo cijelo polje čineći ga plodnim, a tu su i brojni izvori koji su život ovdašnjih ljudi oduvijek činili lakšim i boljim.

2.1.2. Klimatske značajke područja Općine

Područje Šibensko-kninske županije karakterizira klima šibenskog zaleđa, koja se od obale prema unutrašnjosti u potpunosti mijenja iz mediteranske u submediteransku. Glavna razlika između te dvije klime je da je u uskom obalnom pojasu ljetno izrazito suho dok u zaleđu nema tako izraženog suhog razdoblja.

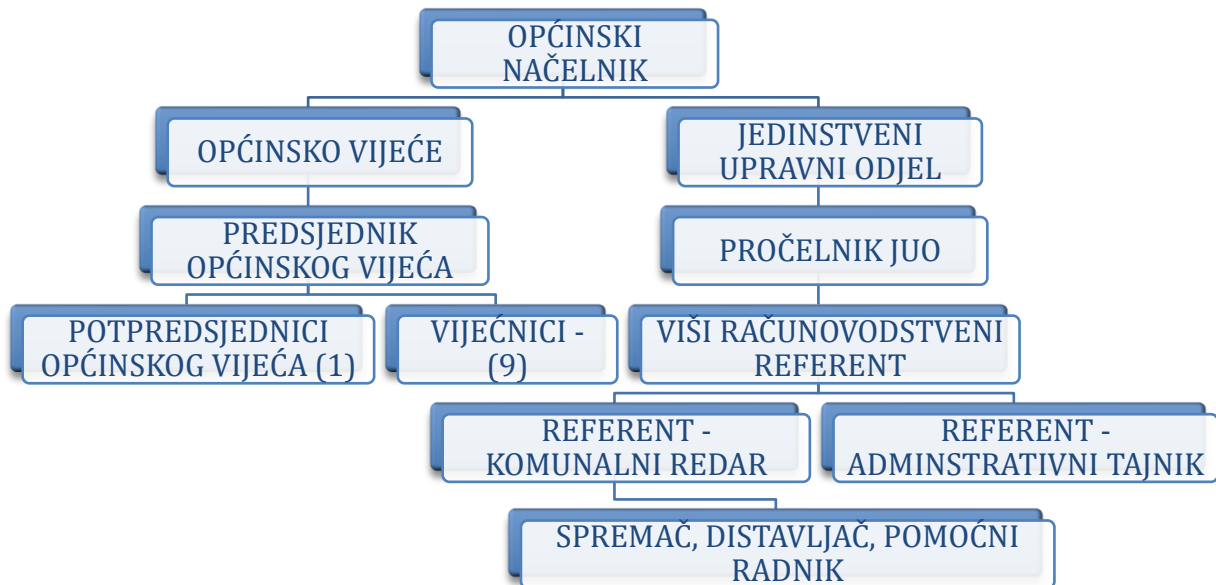
Općina Biskupija obilježava submediteranska klima te modificiranim mediteranskim utjecaj u kontinentalnom prostoru. Ističu se relativno visoke ljetne i niske zimske temperature zraka, izrazito mediteranski režim padalina sa zimskim maksimumom i ljetnim minimumom. Srednja temperatura srpnja iznosi 23,5°C dok srednja temperatura siječnja iznosi 5,1°C. Prisutan je i mediteranski režim padalina, prosječno godišnje padne oko 1 262 mm oborina. Snijeg je redovito prisutan svake godine. Područje Općine po svom položaju, klimi i ostalim uvjetima spada u području koje nije izrazito ugroženo u zimskom periodu.

2.2. Sustavni kapaciteti Općine Biskupija

Sjedište Općinske uprave nalazi se na adresi Trg I. Meštovića, 22300 Orlić, kč. br. 356, k.o. Orlić.

Općinska uprava sastoji se od Jedinstvenog upravnog odjela, a krajem 2021. godine u općinskoj upravi bilo je zaposleno 5 službenika.

Slika 7. Organizacijska struktura Općine Biskupija

Izvor: Web stranica Općine Biskupija

2.3. Imovina i (su)vlasnički udjeli

Općina Biskupija izradila je i javno objavila Strategiju upravljanja i raspolaganja imovinom u vlasništvu Općine Biskupija za razdoblje od 2022. do 2028. godine koja je donesena 09. ožujka 2022. godine te Plan upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Biskupija za 2017., 2018., 2019., 2020., 2021. i 2022. godinu.

Strategijom upravljanja i raspolaganja imovinom u vlasništvu Općine Biskupija za razdoblje od 2022. do 2028. godine definirani su srednjoročni ciljevi i smjernice upravljanja imovinom uvažavajući pri tome gospodarske i razvojne interese Općine Biskupija. Planovi upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Biskupija s druge strane, sadržavaju detaljnu analizu stanja i razrađene planirane aktivnosti u upravljanju pojedinim oblicima imovine u vlasništvu Općine Biskupija.

Imovinom u općinskom vlasništvu upravlja Općina Biskupija, a upravna zgrada Općine nalazi se na kč. br. 356, k.o. Orle, površine 462 m² na adresi Trg Ivana Meštovića 2, Orlić, u zgradi Općine nalazi se i Dom Kulture Orlić.

Pojavni oblici imovine kojima Općina Biskupija raspolaže su sljedeći:

- ✓ poljoprivredno zemljište,

- ✓ građevinsko zemljište,
- ✓ šume i šumska zemljišta,
- ✓ poslovni prostori u vlasništvu Općine Biskupija,
- ✓ ceste,
- ✓ društveno vlasništvo i opće narodna imovina,
- ✓ imovina u obliku poslovnih udjela u trgovačkim društvima,
- ✓ prihodi proračuna koji se ostvaruju na temelju naplaćivanja naknada za korištenje imovine,
- ✓ potraživanja Općine Biskupija prema fizičkim i pravnim osobama,
- ✓ ostali javni oblici imovine u vlasništvu.

Općina Biskupija upravlja poslovnim prostorima u svom vlasništvu na sljedeći način:

Tablica 3. Poslovni prostori u vlasništvu Općine Biskupija i njihovi korisnici

Poslovni prostor	Korisnik	Kč. br. k.o.
Poslovni prostor općinske Uprave	Općina Biskupija	356, Orlić
Prostor za povremeno korištenje	Dom kulture Biskupija, Biskupija bb	ZGR 401, Biskupija
	Dom kulture Orlić, Trg I. Meštrovića 2, Orlić	356, Orlić
	Zadružni dom Vrbnik – dom kulture, Vrbik bb, Vrbik	793, Vrbnik
Ostali objekti	Mjesni odbor Biskupija, Biskupija bb, Biskupija	206/2, Biskupija
	Mjesni odbor Markovec i Ridane	31/1, Ridane
	Škola i dvorište - prostor Osnovne škole površine 1.398 m ² i dvorište površine 3,672 m ²	612/11, Zvjerinac
Poslovni prostor za potrebe rada udruge	Udruga „Opstanak“, Biskupija bb, Biskupija	206/2, Biskupija
Zakup poslovnog prostora trgovačkog društva u vlasništvu Općine	Komunalno društvo Biskupija d.o.o. koristi poslovni prostor skladište Orlić, Trg I. Meštrovića 1, Orlić	345, Orlić

Izvor: Strategija upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Biskupija za razdoblje od 2022.-2028.; Interpretacija izvoditelja radova

Kao što je vidljivo iz prethodne tablice, Općina Biskupija u svom vlasništvu, kao dio portfelja nekretnina, ima poslovne prostore u kategorijama: poslovni prostor za potrebe rada općinske Uprave, ostale poslovne prostore, poslovne prostore za povremeno korištenje i poslovne prostore namijenjene poslovanju drugih subjekata, a korisnici ovih prostora i način njihovog upravljanja opisani su u prethodnoj tablici.

Tablica 4. Trgovačka društva u (su)vlasništvu Općine Biskupija

Trgovačko društvo	OIB	Temeljni kapital u kn	Ukupni prihodi 2021.	Dobit/gubitak 2020.	% vlasništva
KOMUNALNO DRUŠTVO BISKUPIJA D.O.O.	22596900244	20.000,00	1.532.807,00	8.609,00	100
KOMUNALNO PODUZEĆE d.o.o. Knin	33813961569	5.377.800,00	-910.122,00	-910.122,00	7,025

Iz prethodne tablice vidljivo je da Općina Biskupija u 100% vlasništvu ima Komunalno društvo Biskupija d.o.o. i poslovni udio u poduzeću Komunalno poduzeće d.o.o. Knin (7,025%).

Tijekom proteklih godina Općina Biskupija zatražila je i darovanje nekretnina od Ministarstva državne imovine, a radi se o katastarskim česticama 31/1 i 917/1 k.o. Riđane u svrhu Pokretanja kulturnog centra, ZGR 341 i ZGR 345 k.o. Orli za potrebe Komunalnog društva Biskupija d.o.o., Dio čestice 1501/1 k.o. Ramljane, Stara škola u svrhu obnove i 1354 k.o. Ramljane za potrebe Mjesnog odbora Ramljane.

Za ostalu imovinu u svom vlasništvu kao i nekretnine koje nisu u funkciji, a u svrhu njihovim učinkovitim upravljanjem prema načelu dobrog gospodara Općina će dosljedno poduzimat aktivnosti za njihovo stavljanje u funkciju prema utvrđenoj namjeni (davanje u zakup, obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga, Općine Biskupija i drugo).

2.3.1. Proračun

Proračun je temeljni financijski i pravni akt koji uključuje sve planirane prihode i primitke, te rashode i izdatke u proračunskoj godini (počinje 1. siječnja i završava 31. prosinca), odnosno može se okarakterizirati i kao plan financijskih aktivnosti budućih kako mu je jedna od funkcija usmjeriti se na planove, prioritete i mjere kratkoročnih i dugoročnih ciljeva.

Zakonski okvir izrade i izvršenja proračuna Općine Biskupija čine sljedeći zakoni, uredbe i odluke:

- Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (»Narodne novine«, broj 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20),
- Zakon o proračunu (»Narodne novine«, broj 14/21),
- Zakon o financiranju jedinica lokalne uprave i samouprave (»Narodne novine«, broj 127/17, 138/20, 151/22),
- Zakon o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (»Narodne novine«, broj 86/08, 61/11, 04/18, 112/19),

- Zakon o plaćama u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi(»Narodne novine«, broj 28/10, 10/23),
- Zakon o komunalnom gospodarstvu (»Narodne novine«, broj 68/18, 110/18, 32/20),
- Zakon o koncesijama (»Narodne novine«, broj 69/17, 107/20),
- Zakon o cestama (»Narodne novine«, broj 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14, 110/19, 144/21, 04/23),
- Zakon o javnoj nabavi (»Narodne novine«, broj 120/16, 114/22),
- Zakon o prostornom uređenju (»Narodne novine«, broj 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19),
- Zakon o vatrogastvu (»Narodne novine«, broj 125/19, 114/22),
- Zakon o sustavu civilne zaštite (»Narodne novine«, broj 82/15, 118/18, 31/20, 20/21, 114/22),
- Zakon o zaštiti na radu (»Narodne novine«, broj 71/14, 118/14, 154/14, 94/18, 96/18),
- Zakon o kulturnim vijećima i financiranju javnih potreba u kulturi (»Narodne novine«, broj 83/22),
- Zakon o sportu (»Narodne novine«, broj 141/22),
- Zakon o socijalnoj skrbi (»Narodne novine«, broj 18/22, 46/22),
- Zakon o Hrvatskom crvenom križu (»Narodne novine«, broj 71/10, 136/20),
- Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (»Narodne novine«, broj 17/19, 98/19, 114/22),
- Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju (»Narodne novine«, broj 10/97, 107/07, 94/13, 98/19, 57/22),
- Zakon o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referendumu (»Narodne novine«, broj 29/19, 98/19),
- Uredba o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge(»Narodne novine«, broj 26/15, 37/21),
- Pravilnik o unutarnjem redu Jedinственog upravnog odjela Općine Biskupija (»Službeni vjesnik Šibensko-kninske županije« broj 04/19).

Proračun jedinica lokalne samouprave sastoji se, sukladno članku 16. Zakona o proračunu, od općeg i posebnog dijela te plana razvojnih programa. Opći dio proračuna sastoji se od računa prihoda i rashoda i računa financiranja u kojem su prihodi i rashodi iskazani po ekonomskoj klasifikaciji. Posebni dio proračuna sadrži rashode i izdatke po organizacijskoj, programskoj, funkcijskoj, ekonomskoj klasifikaciji te izvorima financiranja.

Stavka prihoda jedinica lokalne samouprave sastoji se od sljedećih vrsta prihoda i primitaka: *Prihodi od poreza, Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna, Prihodi od imovine, Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada, Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i*

prihoda od donacija, Kazne, upravne mjere i ostali prihodi, Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine. Najveći udio u prihodima u tekućoj promatranj godini imaju Pomoći iz inozemstva i od subjekta unutar općeg proračuna u iznosu od 9.080.000,00 kuna, odnosno 79,53 % za promatranu godinu s projekcija za 2023. godinu u iznosu od 9.187.600,00 kuna i 9.279.476, 00 kuna za 2024. godinu.

Sljedeću po redu najveću stavku u prihodima imaju *Prihodi od imovine* u iznosu od 900.750,00 kuna za promatranu godinu s projekcijom za 2023. godinu u iznosu od 918.765,00 kuna i 927.953,00 kuna za 2024. godinu.

Treću najveću stavku u prihodima drža *Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada* u iznosu od 689.000,00 kuna za promatranu godinu s projekcijom za 2023. godinu u iznosu od 702.780,00 kuna i 709.808,00 kuna za 2024. godinu. Značajne udjele u prihodima imaju i *Prihodi od poreza* od 533.000,00 kn, *Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija* u iznosu od 100.000,00 kn, *Kazne, upravne mjere i ostali prihodi* u iznosu od 95.000,00 kn te *Prihodi od prodaje nefinancijske imovine* u iznosu od 20.000,00 kn.

Tablica 5. Proračun Općine Biskupija za 2022. godinu i projekcija proračuna za 2023. i 2024. godinu

	2022.	2023	2024.
Prihodi	11.417.750,00	11.572.105,00	11.687.826,00
Rashodi	11.417.750,00	11.572.105,00	11.687.826,00
Razlika	0,00	0,00	0,00

Izvor: Općina Biskupija

Popis temeljnih ciljeva provedbe lokalne politike Općine Biskupija provode se s ciljem ostvarenja ljepšeg i kvalitetnijeg života stanovnika Općine, a u tu svrhu značajna sredstva ulažu se u održavanje komunalne infrastrukture, održavanje zelenih površina, javne rasvjete, uređenje groblja i vodovoda.

Prema proračunu Općine za 2022. godinu u planu je provedba sljedećih projekata:

- ✓ Projekti usmjereni na podizanje kvalitete života lokalnog stanovništva kroz uređenje komunalne i društvene infrastrukture, odnosno, izgradnju i rekonstrukciju kapitalnih objekata, izgradnju cesta, izgradnju kanalizacije, izgradnju vodovoda, izgradnju i rekonstrukciju javne rasvjete i dr.;
- ✓ Za mlađe članove društva osigurana su sredstva za obrazovanje što se smatra najsigurnijim i najisplativijim ulaganjem u budućnost Općine, stoga Općina dodjeljuje stipendije studentima, sufinanciranje nabave školskih knjiga, a učenicima srednjih škola sufinanciramo trošak prijevoza u školu. U potpunosti se financira boravka djece u vrtiću;
- ✓ Mlade obitelji s područja Općine Biskupija potiču se mjerom dodjeljivanja novčane naknade i opremu za novorođenčad. Novčana naknada za novorođenče iznosi

6.000,00 kuna za prvo dijete, 10.000,00 kuna za drugo dijete, a za svako sljedeće dijete u iznosu većem za 15.000,00 kuna;

- ✓ Općina Biskupija stanovnicima slabijeg imovinskog stanja osigurava isplatu jednokratnih novčanih pomoći;
- ✓ Na području Općine djeluju i brojne raznovrsne Udruge koje obogaćuju društveni život Općine te će njihovo djelovanje kao i brojne manifestacije koje održavaju dobiti financijsku podršku Općine.

Iz navedenog je zaključeno kako su ciljevi Plana ukupnog razvoja u potpunosti usklađeni s ciljevima proračuna Općine Biskupija za 2022. godinu.

2.3.2. Fiskalni kapacitet

Fiskalni kapacitet podrazumijeva sposobnost JLS da svojim vlastitim proračunskim sredstvima financira proračunske rashode, odnosno pružanje javnih usluga. Dakle, drugim riječima, fiskalni kapacitet predstavlja mogućnost JLS da na svom području prikupi prihode za financiranje javnih rashoda. Različitost kapaciteta između lokalnih jedinica proizlazi iz različitih poreznih osnovica, što znači da jedinice većeg fiskalnog kapaciteta imaju mogućnost pružiti višu razinu javnih usluga mjereno po stanovniku. Dakle, iz nižeg poreznog opterećenja po stanovniku proizlazi i niži fiskalni kapacitet, što utječe i na nižu razinu zadovoljenja javnih potreba po stanovniku. Cilj svake JLS je, dakle, težiti što višem fiskalnom kapacitetu. Kroz visok nivo transparentnosti lokalnog proračuna stvara se „pozitivna lokalna porezna klima“, odnosno omogućuje se učinkovitije trošenje javnih sredstava.

U okviru svog samoupravnog djelokruga Općina Biskupija ima prihode kojima slobodno raspolaže, a isti su: općinski porezi, prirez, naknade, doprinosi i pristojbe, u skladu sa zakonom i posebnim odlukama Općinskog vijeća, prihodi od stvari u vlasništvu Općine i imovinskih prava, prihod od trgovačkih društava i drugih pravnih osoba u vlasništvu Općine, odnosno u kojima Općine ima udjele ili dionice, prihodi od koncesija, novčane kazne i oduzeta imovinska korist za prekršaje koje propiše Općina Biskupija u skladu sa zakonom; zatim udio u zajedničkim porezima sa ŠKŽ i RH te dodatni udio u porezu na dohodak za decentralizirane funkcije prema posebnom zakonu, sredstva pomoći i dotacije RH predviđene u Državnom proračunu, kao i drugi prihodi definirani zakonom.

Sljedeća slika prikazuje fiskalni kapacitet Općine Biskupije u razdoblju od 2014. do 2019. godine. Vidljivo je da Općina imala ostvareni deficit u 2014., 2015. i 2016. godinu, a od 2017. godine je ostvarila proračunski suficit, koji se nastavio do 2021. godine kada je ostvaren proračunski deficit.

Slika 8. Prikaz fiskalnog kapaciteta Općine Biskupija u razdoblju od 2014. do 2021.

		Biskupija - Šibensko-kninska							
		2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
ukupno u mil. kn	Ukupni prihod	2,90	3,82	3,42	11,38	9,79	13,05	11,96	9,40
	Ukupni rashodi	3,21	4,13	3,85	7,77	8,47	11,23	9,80	10,76
	Deficit/Suficit	-0,30	-0,31	-0,44	3,61	1,31	1,82	2,16	-1,36
	Direktan dug	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
po stanovniku u kn	Ukupni prihodi	2.275,08	3.155,12	2.914,96	10.431,54	9.511,23	13.328,88	12.471,58	7.985,73
	Ukupno rashodi	2.511,78	3.410,00	3.288,09	7.118,37	8.234,33	11.471,80	10.223,39	9.139,37
	Deficit/Suficit	-236,70	-254,88	-373,13	3.313,16	1.276,90	1.857,08	2.248,19	-1.153,63
	Direktan dug	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Izvor: Institut za javne financije; Razina transparentnosti proračuna županija, gradova i općina

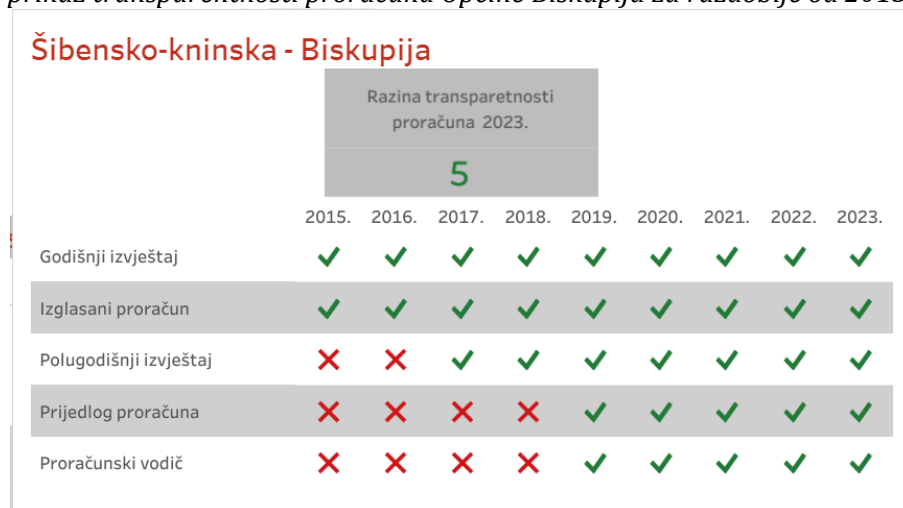
Općina Biskupija ubraja se u jedinice lokalne samouprave ŠKŽ koje imaju niski fiskalni kapacitet, što je vidljivo iz podataka za 2019. u sljedećoj tablici. No, tijekom 2019. prihodi Općina Biskupija bili su veći od ostvarenih rashoda za 17,39 %, što znači da je tijekom 2019. Općina ostvarila viši fiskalni kapacitet.

Tablica 6. Prikaz proračunske transparentnosti Općina Biskupija s detaljnim podacima za 2019.

Transparentnost proračuna			Suficit ili deficit 2019.												
Županija (ž); Grad (g); Općina (o)	Pripadajuća županija	Naziv JLS	2021.	2020.	2019.	2018.	2017.	2016.	Broj stanovnika 2019.	Ukupno (u mil. kuna)	Po stanovniku (u kunama)	Ukupno (u mil. kuna)	Po stanovniku (u kunama)	Ukupno (u mil. kuna)	Po stanovniku (u kunama)
0	ŠKŽ	Biskupija	5	5	5	3	3	2	1699	13,5	13.328,88	11,23	11.471,80	1,82	1.857,08

Iz sljedeće slike vidljiva je razina transparentnosti proračuna Općine Biskupija kroz razdoblje od pet promatranih godina, u kojima je najveća ocjena (5) dana za 2019., 2020. i 2021. godinu kada su na web stranici Općine Biskupija javno objavljeni svi proračunski dokumenti koji uključuju: proračunski vodič za građane, prijedlog proračuna, polugodišnji izvještaj, izglasani proračun i godišnji izvještaj.

Slika 9. Slikovni prikaz transparentnosti proračuna Općine Biskupija za razdoblje od 2015. do 2023. godine

Izvor: Institut za javne financije; Razina transparentnosti proračuna županija, gradova i općina

2.4. Demografske karakteristike

Demografske karakteristike podrazumijevaju parametre poput dobno-spolne strukture stanovništva, prirodnog kretanja stanovništva (natalitet, mortalitet i prirodni prirast) i mehanička kretanja stanovništva (migracije). No analiza stanja proširit će se i na jednako važne pokazatelje ekonomske strukture stanovništva (aktivno stanovništvo, ekonomska iskorištenost radnog kontingenta, dobno-spolna struktura radnog kontingenta i obrazovna struktura). Potrebno je dakle, analizirati jesu li mjere populacijske politike uspješno implementirane na lokalnoj razini te koji su dosadašnji rezultati. Demografski trendovi predstavljaju ozbiljnu prijetnju lokalnom gospodarskom rastu i razvoju što se ujedno odražava i na cjelokupni gospodarski razvitak budući da demografske karakteristike pojedinih regija u konačnici formiraju demografsku sliku cijele države.

2.4.1. Stanovništvo

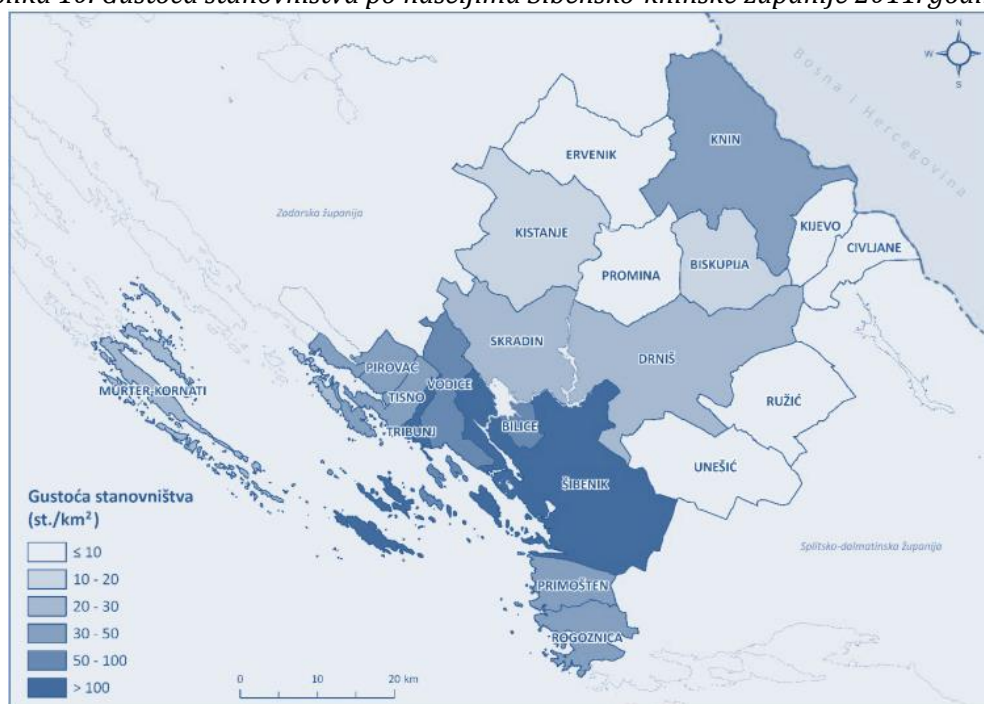
Na području Općine Biskupija 2021. godine registrirano je 1,21 % ukupnog stanovništva Šibensko-kninske županije. Prema Popisu stanovništva iz 2021. godine na području Općine Biskupija živi 1.174 stanovnika.

Tablica 7. Broj stanovnika u Općini Biskupija prema podacima popisa stanovništva iz 2001., 2011. i 2021. godine

Općina	Broj stanovnika		
	2001.	2011.	2021.
Biskupija	1.669	1.699	1.174

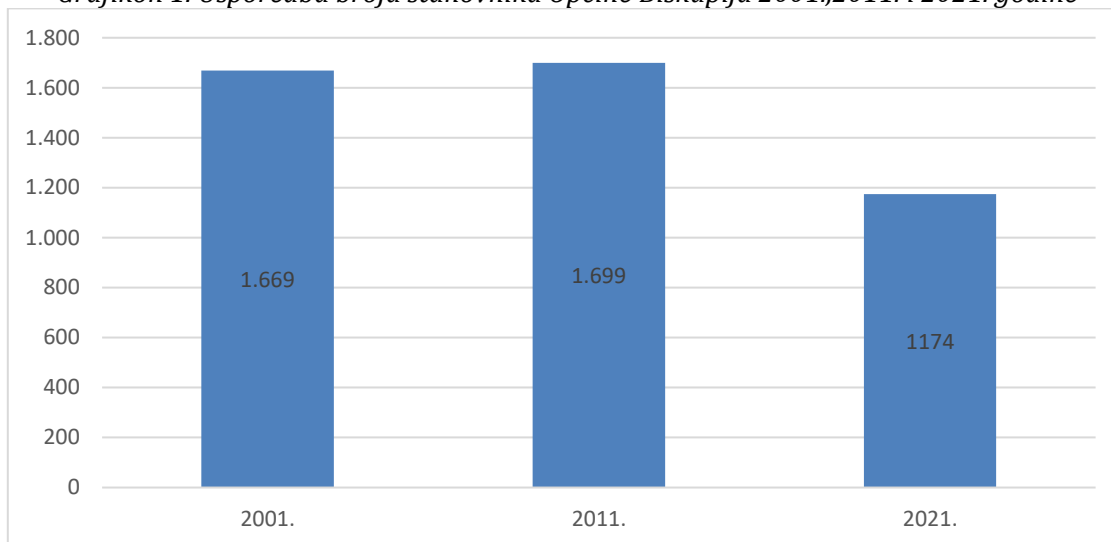
Izvor: Državni zavod za statistiku

Slika 10. Gustoća stanovništva po naseljima Šibensko-kninske županije 2011. godinu

Izvor: Županijska razvojna strategija Šibensko-kninske županije

Grafikon 1. Usporedba broja stanovnika Općine Biskupija 2001., 2011. i 2021. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku

Usporedba popisa stanovnika iz 2011. i 2021. godine, koja je prikazana u prethodnoj tablici i grafikonu, ukazuje na smanjenje broja stanovnika na području Općine Biskupija za 525 stanovnika ili 30,90 %. Opadanjem broja stanovnika Općina i Županija prate negativan trend RH. Broj stanovnika na razini Županije u 2021. godini niži je za 11,61 %.

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, u spolnoj strukturi stanovnika prevladava žensko stanovništvo (51,27 %), dok je udio muškaraca neznatno manji (48,73 %). Udio mladog stanovništva, od 0-19 godina u Općini je 10,65 %, radno sposobnog stanovništva u dobi od 15-64 godine ima 49,85 %, a u dobnoj skupini od 65 i više ima 42,14 % iz čega proizlazi da Općina bilježi visoki udjel osoba starije životne dobi.

Tablica 8. Stanovništvo prema starosti i spolu Općine Biskupija, popis 2011.

Općina	Spol	Ukupno	Starost (dobne skupine)					
			0-14	15-29	30-44	45-59	60-74	75 i više
Biskupija	sv.	1.699	136	185	171	361	498	348
	m	828	57	96	99	205	236	135
	ž	871	79	89	72	154	262	213

Izvor: Državni zavod za statistiku

Prema popisu stanovništva, kućanstava i stanova iz 2021. godine, prosječan broj članova kućanstva na području Općine prikazan je narednom tablicom.

Tablica 9. Broj članova kućanstva na području Općine Biskupija prema podacima popisa stanovništva iz 2021. godine

Općina Biskupija	Ukupno	Broj članova kućanstava											Prosječan broj osoba u kućanstvu
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11 +	
Broj kućanstava	766	300	256	85	53	36	20	13	2	0	1-	0-	2,22

Izvor: Državni zavod za statistiku

Prosječni broj osoba u kućanstvu vidljiv iz prethodne tablice iznosi 2,22. Najveći udio u ukupnom broju kućanstava čine kućanstva od 1 do 4 člana što ukupno čini 75,28%.

Nadalje, sukladno popisu stanovništva iz 2011. godine, podaci o stanovima za stalno stanovanje, stanovima koji se koriste povremeno i stanovima u kojima se samo obavlja djelatnost na području Općine prikazani su tablicom u nastavku.

Tablica 10. Stanovi i kuće prema načinu korištenja prema podacima popisa stanovništva iz 2021. godine

Ukupno	Stanovi za stalno stanovanje				Stanovi za povremeno korištenje		Stanovi za obavljanje djelatnosti	
	Ukupno	Nastanjeni	Privremeno nenastanjeni	Napušteni	Za odmor i rekreaciju	U vrijeme sezonskih radova u poljoprivredi	Iznajmljivani su turistima	Ostale djelatnosti
Biskupija	1.432	973	763	129	81	457	1	1
m²	107.503	72.438	57.304	9.902	5.232	34.895	50	120

Izvor: Državni zavod za statistiku

Iz Tablice 11. vidljivo je da na području Općine Biskupija postoje stanovi u svrhu iznajmljivanja turistima, ali ne postoje stanovi za ostale djelatnosti. Udio stanova za stalno stanovanje je 67,95 %, dok se ukupno 31,91 % stambenih jedinica (457 stanova) koristi za odmor i rekreaciju.

2.5. Gospodarstvo

Analizom financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Šibensko-kninske županije u 2020. godini, prema broju obrađenih godišnjih financijskih izvještaja, imala je 2.653 poduzetnika, kod kojih je bilo 12.336 zaposlenih, što je u odnosu na prethodnu godinu pad broja zaposlenih za 910 ili 7,37%.

Poduzetnici županije ostvarili su, u 2020. godini, ukupne prihode u iznosu od 6.928.153,00 kuna (0,3% manje u odnosu na 2019.), ukupne rashode od 26 milijardi kuna (1% manje), dobit razdoblja u iznosu od 1,5 milijardi kuna (26,5% više), gubitak razdoblja od 290,2 milijuna kuna (49,1% više) te neto dobit od 1,3 milijarde kuna (22,3% više). Prosječna mjesečna neto plaća iznosila je 5.257 kuna, što je 2,3% više u odnosu na 2019. godinu te 12% niže u odnosu na prosječnu mjesečnu neto plaću obračunatu zaposlenima kod poduzetnika na razini RH (5.971 kuna).

Tablica 11. Osnovni financijski podaci poslovanja poduzetnika Šibensko-kninske županije u 2020. godini

Naziv županije /države	Broj poduzetnika		Broj zaposlenih		Ukupni prihod		Dobit razdoblja		Prosječna neto plaća		Ekonomičnost poslovanja	
	Broj	Rang u RH	Broj	Rang u RH	Iznos	Rang u RH	Iznos	Rang u RH	Iznos	Rang u RH	Iznos	Rang u RH
RH	139.009	0	947.874	0	743.841.185,00	0	20.970.089,00	0	5.971,00	0	103.75%	0
Šibensko-kninska županija	2.653	11	12.336	18	6.928.153,00	7	-226.427,00	19	5.342,00	8	97.73 %	20

Izvor: Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Šibensko-kninske županije u 2020. godini

Iz prethodne tablice vidljivo je kako Šibensko-kninska županija prema brojnosti poduzetnika obuhvaća samo 1.91 % udjela u Republici Hrvatskoj, te je u tu svrhu potrebno raditi na mjerama koje će privući poduzetnike, prije svega one mlade kako bi se na taj način i sama županija, pa tako i Općina dodatno razvijala.

2.5.1. Poduzetnička zona

Namjera osnivanja Poduzetničke zone jest poticanje razvoja poduzetništva kao pokretačke snage lokalnog održivog gospodarskog razvoja s ciljem povećanja broja gospodarskih subjekata na području Općine Biskupija i poboljšanja njihovih poslovnih rezultata, povećanje konkurentnosti poduzetnika, porast zaposlenosti, te povećanje udjela proizvodnje u ukupnom gospodarstvu Općine Biskupija.

Za razvoj poduzetništva, rast životnog standarda i povećanje stope zaposlenosti, u Općini Biskupija u planu je izgradnja poduzetničke zone koja bi bila od osobitog značaja za gospodarski razvoj same Općine.

Bitno je naglasiti važnost uklanjanja komunalnih nedostataka koji se ponajprije odnose na potrebu izgradnje sustava odvodnje otpadnih voda, vodoopskrbu te izgradnju cesta kako bi se privukao kapital i pokrenuo gospodarski razvitak. Pri planiranju gospodarskih djelatnosti treba osigurati racionalno korištenje neobnovljivih prirodnih dobara te održivo korištenje obnovljivih prirodnih izvora.

2.5.2. Turizam

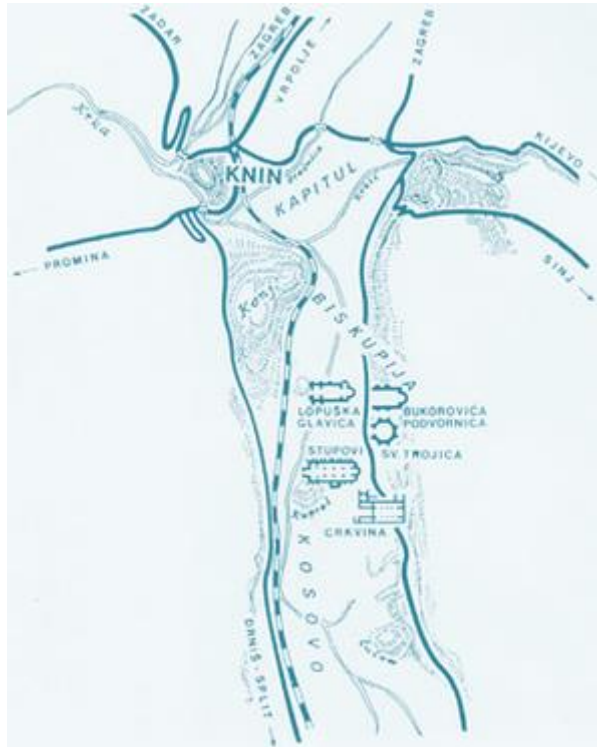
Šibensko-kninska županija je županija koja se zbog svog velikog turističkog potencijala pozicionirala kao vodeća turistička destinacija u Republici Hrvatskoj, karakteriziraju ju turistički kapaciteti koji svojom ponudom i kvalitetom zadovoljavaju zahtjeve suvremenog gosta, a također posjeduju pregršt prirodnog i kulturno povijesnog potencijala i nasljeđa. Potencijal nautičkog turizma, ponuda u ruralnom turizmu, zdravstveni turizam, te bogato kulturno- povijesno nasljeđe su neki od preduvjeta kako bi turistička sezona u županiji trajala 12 mjeseci s glavnom ljetnom sezonom u trajanju od 120 dana.

Općina Biskupija manje je poznata turistička destinacija u Šibensko- kninskoj županiji. Svojim bogatim predromaničkim arheološkim nalazištem predstavlja značajnu vjerskoturističku destinaciju starohrvatskih lokaliteta u Hrvatskoj sa začecima katoličke vjere hrvatskog naroda. Osim bogatih sakralnih objekata značajnih u kulturnim, povijesnim i vjerskim okvirima na području Općine Biskupija nalaze se i lovna područja i prirodnih krajolika pogodnih za različite oblike izletničkog, rekreacijskog i seoskog turizma. Brojni hidrografske fenomeni upotpunjuju turizam ove Općine koja nema more kao ostatak županije, ali to nadoknađuje čistom prirodom. Područje Općine prepuno je i šumske vegetacije, kao i životinjskog svijeta.

Područje Općine Biskupija preklapa se ili su u neposrednoj blizini područja Ekološke mreže Republike Hrvatske, odnosno tu se nalaze područja važna za divlje svojte osim ptica i stanišne tipove HR1000026 Krka i okolni plato, HR2000918 NP Krka HR2000917 Krčić. Na prostoru Općine prisutan je velik broj prirodne i kulturne baštine, te povijesnih građevina. Biskupija i Orlić bili su naseljeni još za vrijeme rimske antike, a najvažnija građevina iz toga razdoblja je „Villa Rustica“ u Orliću.

Općina posjeduje veliki turistički potencijal u vidu značajne kulturne baštine, a najveći je problem nedostatak adekvatne turističke promocije i marketinga. Ljudi koji žive izvan Općine ne znaju za prirodne ljepote koje ovaj krajolik nudi. Također, prisutan je i nedostatak smještajnih kapaciteta, kao i ugostiteljskih objekata. Potrebno je povezati poljoprivrednu proizvodnju s gastronomskim delicijama. Područje Općine idealno je za aktivni, sportski rekreacijski turizam, te za lovce. Najbitnije je uključiti svo stanovništvo za promociju turizma

Slika 11. Ostaci crkava "Pet crikvah na Kosovi"

Izvor: Internet stranica Općine Biskupija (<https://www.biskupija.hr/biskupija/povijest>)

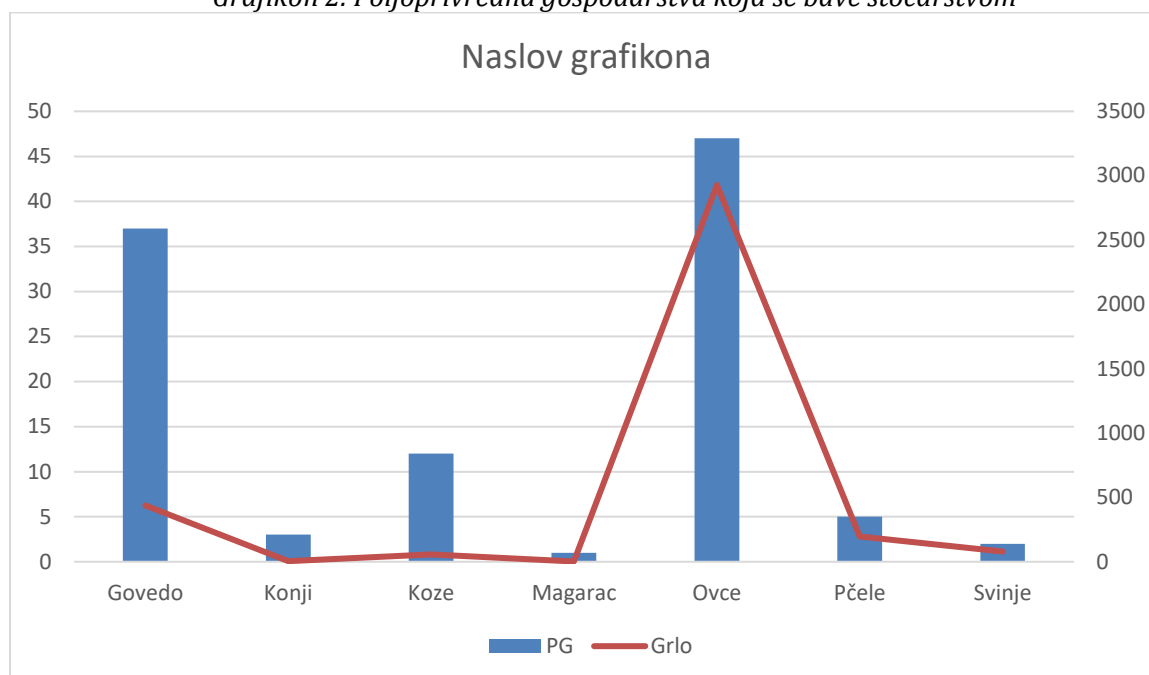
2.5.3. Poljoprivreda

Poljoprivredna proizvodnja ključan je segment gospodarske aktivnosti ruralnih općina kroz koji im se omogućuje stvaranje vlastitog identiteta i prepoznatljivosti. Poljoprivredni aspekt Općine Biskupija adekvatno je razvijen i nosi daljnji potencijal razvoja. Ovaj sektor ima veliku važnost, jer koristi svo raspoloživo zemljište u vlasništvu Općine i ima visoko egzistencijalno značenje za cjelokupno stanovništvo Općine. Poljoprivreda ima i veliki utjecaj na održivi razvoj Općine, kao i zaštitu okoliša, te očuvanje bioraznolikosti. Stočarstvo i poljoprivreda osnovna su djelatnost ovoga kraja, a poljoprivredna zadruga „Orlić-Markovac“ nekada je bila jedna od najzaposlenijih zadruga na širem području.

Prema podacima Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju na području Općine Biskupija registrirano 124 poljoprivredna gospodarstva na 473,26 ha obradive poljoprivredne površine. Najviše ih je evidentirano u naselju Orlić. Većinom su to mala poljoprivredna gospodarstva, stoga gospodarstvo ima mali proizvodni

kapacitet. Stanovništvo se većinom bavi stočarstvom, što dokazuju zahtjevi za kreditima zbog toga junadi.

Grafikon 2. Poljoprivredna gospodarstva koja se bave stočarstvom

Izvor: APPRRR

Podaci iz Grafikona 2. prikazuju kako se najveći broj poljoprivrednika s područja Općine Biskupija bave uzgojem ovaca čak 37,6% ukupnih poljoprivrednika, dok 29,6% bave uzgojem goveda.

Tablica 12. Broj OPG-ova na području Općine Biskupija

	Biskupija	Markovac	Orlić	Vrbnik	Zvjerinac	Ukupno
OPG	23	5	20	15	4	97
SOPG	5	-	9	5	-	29
Ukupno	29	5	29	20	4	126

Na području Općine Biskupija u mjestu Vrbnik nalazi se Zadruga Runo

Izvor: Upisnik poljoprivrednika, <https://www.apprrr.hr/upisnik-poljoprivrednika/>

2.6. Infrastruktura obilježja Općine Biskupija

Infrastruktura predstavlja skup izgrađenih objekata i opreme koja osigurava socijalno, političko, ekonomsko i komunikacijsko funkcioniranje društva u cjelini. Njena osnovna funkcija ogleda se u olakšavanju proizvodnje dobara i pružanja usluga te distribucije gotovih proizvoda.

2.6.1. Prometna infrastruktura

Općina Biskupija od prometne infrastrukture ima cestovnu mrežu koja je sastavljena od javnih i nerazvrstanih cesta, ali i željezničku prugu od značaja za međunarodni promet Oštarije-Gospić-Knin-Split.

➤ Cestovni promet

Cestovni promet na području Općine Biskupija čini skup javnih i nerazvrstanih cesta. Općina Biskupija u prometnom položaju nalazi se u blizini prometnog čvora Knin.

Tablica 13. Pregled cestovne infrastrukture Općine Biskupija

Cestovna infrastruktura Općine Biskupija		
Vrsta ceste	Duljina/km	Cestovni pravci
Autocesta	0	-
Državne ceste	22	D1 Zagreb-Gračac-Knin-Sinj-Split – 7,5 km D33 Knin-Drniš-Šibenik – 14,5 km
Županijske ceste	22,2	Ž6056, Ž6058, Ž6079, Ž 6247
Lokalne ceste	11,7	L65015
Ukupno:	55,9	

Izvor: PPUO Biskupija

Općina Biskupija dobro je pokrivena mrežom javnih cesta, a većina cesta u potpunosti je uređena. Također, obzirom na stalni porast broja sudionika u prometu, cilj je osigurati adekvatne uvjete za sigurno odvijanje prometa što bi značilo rekonstrukciju neasfaltiranih ulica, poboljšanje postojećih, izgradnju pješačkih staza uz državnu cestu, postavljanje signalizacije na kritičnim mjestima te uvođenje i poboljšanje javne rasvjete.

Prema Zakonu o cestama (»Narodne novine«, broj 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14, 110/19, 144/21, 114/22, 04/23) nerazvrstane ceste su ceste koje se koriste za promet vozilima, koje svatko može slobodno koristiti na način i pod uvjetima određenim Zakonom o cestama i drugim propisima, a nisu razvrstane kao javne ceste.

S ciljem ostvarenja što bolje povezanosti planiranih dijelova naselja, najrazgranatija cestovna mreža na području Općine Biskupija čine 94 km nerazvrstanih cesta, a obuhvaćaju: ulice, seoski ili poljski putevi te druge nerazvrstane prometne površine na kojima se odvija promet, nogostupe i druge javne površine.

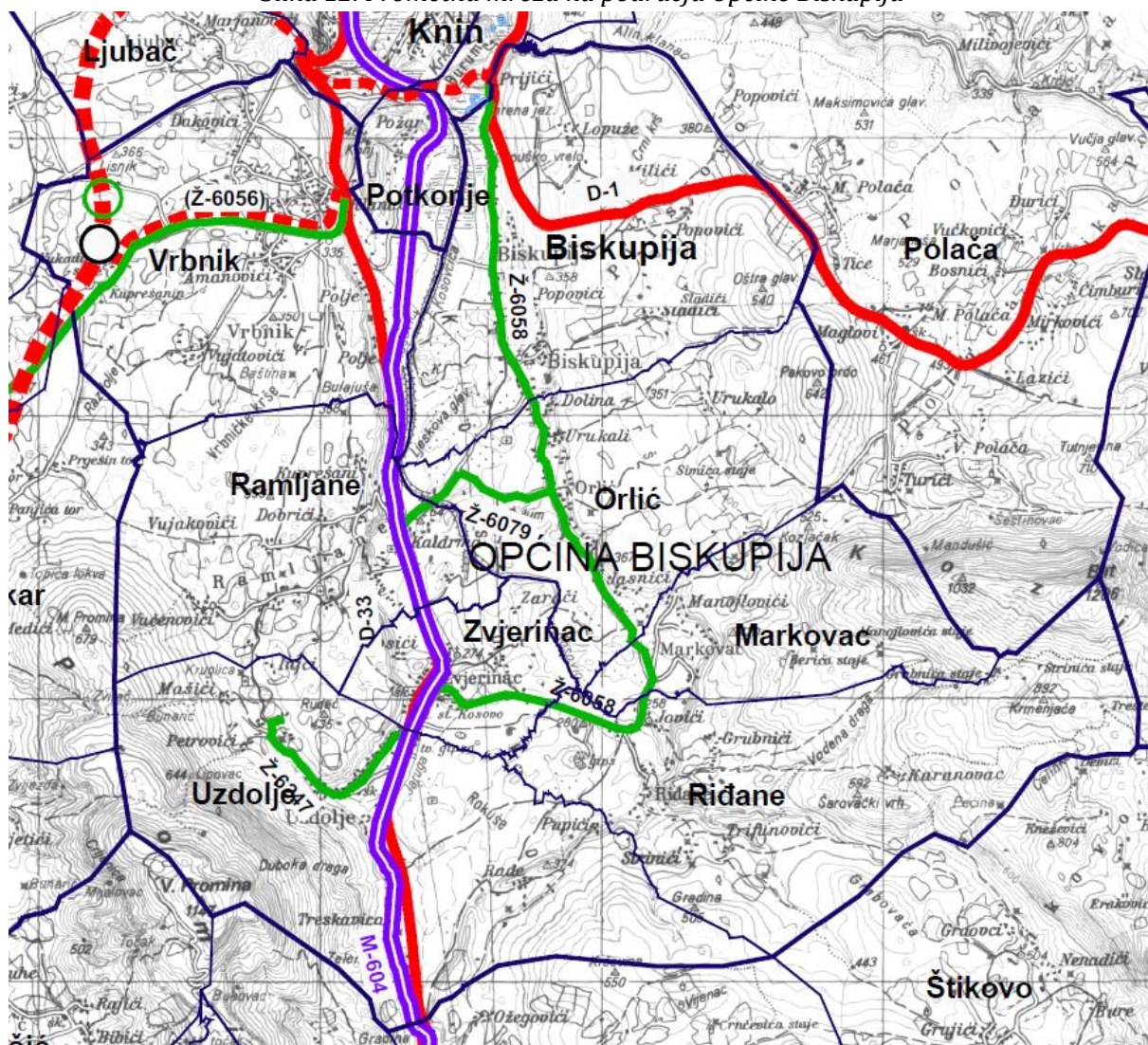
Općinsko vijeće Općine Biskupija na svojoj sjednici održanoj 20. veljače 2014. godine donijelo je Odluku o nerazvrstanim cestama na području Općine Biskupija (»Službeni vjesnik Šibensko-kninske županije« broj 09/09, 04/11, 08/12, 04/13 i 02/14), kojom se uređuje korištenje, upravljanje, održavanje, građenje, rekonstrukcija, zaštita, financiranje te poslovi nadzora na nerazvrstanim cestama na području Općine Biskupija.

Na području Općine ima 7 autobusnih stajališta i ima dvije autobusne linije dnevno, tijekom 2024. godine planiraju se uvesti nove linije.

➤ Željeznički promet

Željeznički promet ima vrlo dugu tradiciju i njegova je uloga u sveukupnom razvoju ovog područja vrlo značajna. Kroz Općinu prolazi željeznička pruga koja je značajna i za međunarodni promet Oštarije-Gospić-Knin-Split (M604), priključak na ogranak „Koridora RH2“. Dužina dionice pruge koja prolazi kroz Općinu duga je 13 km te prolazi kroz mjesta Zvjerinac i Uzdolje.

Slika 12. Prometna mreža na području Općine Biskupija

Izvor: PPU Šibensko-kninske županije

2.6.2. Telekomunikacijska infrastruktura

Poštanski promet u okviru područja Općine Biskupija obavlja „Hrvatska pošta“ d.d., odnosno u poštanskom uredu Knin koji pokriva cijelo područje Općine Biskupija. Udaljenost od prvog poštanskog ured od mjesta Orlić je 15 kilometara. Dostupnost poštanske mreže na području Općine je loša te ne osigurava adekvatno ispunjavanje potreba korisnika. Dodatne usluge dostave pošiljaka rade i dostavne službe (HP Express, DHL, Overseas express).

Svako domaćinstvo Općine Biskupija ima mogućnost postati korisnik telekomunikacijskih usluga - interneta, telefona, internetske televizije i sl. Prema podacima koji su dostupni, teritorij Općine pokriven je 4G mrežom. Područje Općine Biskupija pokriveno je internetom s brzinom prijenosa podataka od 10-30 Mbit/s što je vrlo loša pokrivenost signalom.

2.6.3. Vodoopskrba i odvodnja

Na području Općine Biskupija vodoopskrbnim sustavom upravlja Komunalno društvo Biskupija d.o.o.. Vodoopskrbni sustav čine dva izvorišta Lupoško vrelo i izvor Kosovčice u Kosovom polju.

Vodoopskrbni sustav „Lopuško vrelo“ zahvaća vodu iz izvora Lopuško vrelo koji ima minimalni kapacitet od 320 l/s na koti 222 m n.m. Pored izvora nalazi se crpna stanica Lopuško vrelo kapaciteta 9 l/s, koja diže vodu u vodospremu „Lopuško vrelo“, korisnog volumena 200 m³. Kota gornje vode je 298 m n.m. Manomatarska visina dizanja crpne stanice iznosi 80,65 m. Iz vodospreme „Lopuško vrelo“ vodom se gravitacijski opskrbljuje naselje Biskupija, Orlić i Markovac. Ukupna duljina glavnog opskrbnog cjevovoda je cca. 8.400,00 m.

Slika 13. Izvor Lopuško vrelo i crpna stanica Lopuško vrelo

Izvor: Plan vodoopskrbe Šibensko-kninske županije

Vodoopskrbni sustav „Kosovčica“ zahvaća vodu iz izvora Kosovčica u Kosovom polju, koji ima minimalni kapacitet od 250 l/s. S izvora rijeke Kosovčice opskrbljivanju se 4 naselja, a to su: Zvjerinac, Uzdolje i Riđane te tvornica Knauf d.o.o.. Na izvoru se nalazi i uređeni vodozahvat, crpna stanica i vodosprema.

Slika 14. Izvor Kosovčica i crpna stanica Kosovčica

Izvor: Plan vodoopskrbe Šibensko-kninske županije

2.6.4. Energetski sustav

Općina Biskupija u cijelosti je pokrivena prijenosnim i distributivnim sustavom električne energije, a visokonaponska mreža uglavnom omogućuje opsluživanje cijelog prostora što su bitne pretpostavke za dogradnju i uspostavu kvalitetnog sustava napajanja na cijelom području. Napajanje potrošača na području Općine je zadovoljavajuće.

Prema Prostornom planu Općine Biskupija na njenom se području u distribucijskom sustavu nalaze sljedeći objekti:

- TS 220/110 kV (110/35 kV) „KNIN“ u Vrbniku, osnovna elektroprijenosna građevina sa vodovima;
- Dalekovod 220 kV (RP 220 kV „Brnje“ - TS 440/220/110 kV „Konjsko“) na području općine Biskupija u dužini 15 km;
- Dalekovod 110 kV (Peruća - Knin) na području općine Biskupija u dužini 11 km;
- Dalekovod 110 kV (Drniš – Knin) na području općine Biskupija u dužini 5 km;
- Dalekovod 110 kV (Bilice – Knin) na području općine Biskupija u dužini 5 km;
- Dalekovod 110 kV (Miljacka – Knin) na području općine Biskupija u dužini 4 km i

- Dalekovod 110 kV (TS 220/110 kV "KNIN" u Vrbniku) - TS "PAĐENE", na području općine Biskupija u dužini 1 km.

Također, na području Općine Biskupija nalaze se objekti s naponskom razinom do 35 kV.

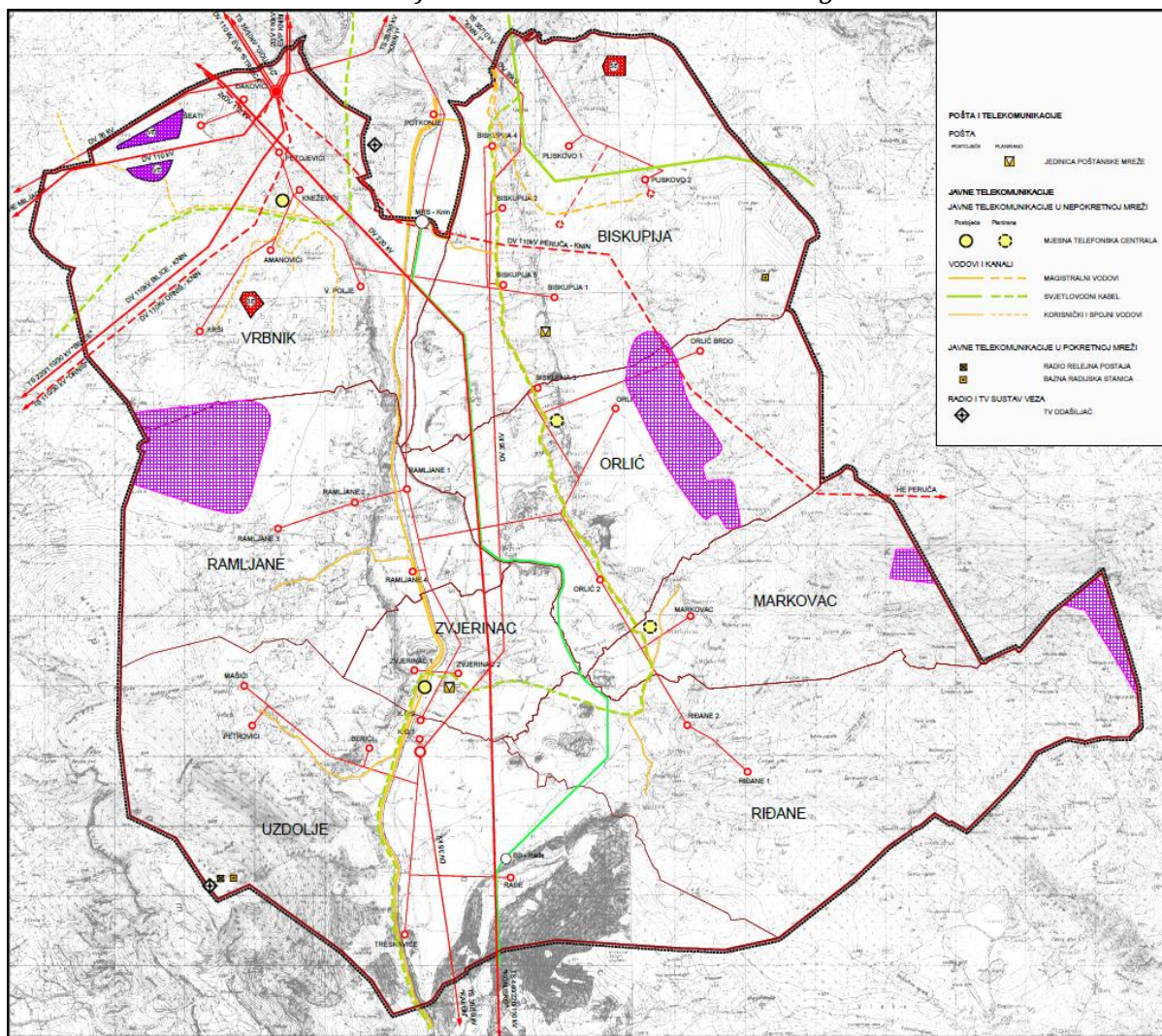
Prema Prostornom planu Općine Biskupija u elektrodistribucijskom sustavu zabilježene su sljedeće građevine:

- TS 35 kV „Kosovo“ instalirane snage 2 x 2,5 MVA;
- DV 35 kV TS 65 kV „Kosovo“ - TS 35/10 kV „Kalun“, na čelično rešetkastim stupovima dužine 12368,00 m;
- DV 35 kV TS 35 kV „Kosovo“ - TS 35/10 kV „Knin-1“, na čelično rešetkastim stupovima dužine 12.623,00 m;
- DV 10(20) kV koji povezuju TS 10/0,4 kV ukupne dužine 60.240,00 m;
- KB 20(20) kV, 5 ukupne dužine 608,00 m;
- 34 TS 10/0,4 kV ukupne instalirane snage cca 2,5 MVA;
- Niskonaponska distribucijska mreža 0,4 kV ukupne dužine 127.400,00 m.

Cjelokupni razvoj uz povećanje potrošnje električne energije u kućanstvima uvjetovat će i dogradnju distribucijske mreže na svim naponskim razinama. Sva naselja koja se nalaze na području Općine priključeni su na elektro distribucijsku mrežu sa otprilike 95% potrošača, dok je javnom rasvjetom pokriveno također 95% područja.

Zbog geografskih karakteristika (položaj, reljef i klima) moguće je korištenje i ostalih, obnovljivih izvora energije poput energije sunca i energije vjetra. Prema prostornom planu postoji ideja kojom bi se istražilo mogući smještaj vjetro-elektreane i to Vrbnički plato i Orlić brdo. U naseljima Vrbnik i Biskupija planiraju se izgradnje fotonaponskih elektrana. Planira se i smještanje kolektora i fotonaponskih panela snage manje od 200,00 kW na područjima unutar zona gospodarske namjene, građevinskih parcela, kao i na postojeće ili planirane građevine i nadstrešnice.

Slika 15. Infrastrukturna mreža - elektroenergetika

Izvor: Prostorni plan uređenja Općine Biskupija

2.6.5. Opskrba plinom

Plinski sustav Općine trenutno nije funkcionalan, a preko područja cjelokupne Općine Biskupija planira se sustav opskrbe plinom koji se temelji na planu izgradnje lokacije za prihvat prirodnog plina i plinskog sustava, a put je definiran pravcem najpoznatijih gradova u županiji, Šibenik-Drniš-Knin.

2.6.6. Gospodarenje otpadom

Općina Biskupija uspostavila je kvalitetan organizirani sustav gospodarenja otpadom pri čemu su odvozom otpada obuhvaćena sva naselja Općine i sva kućanstva (100 % stanovništva). Organizirano prikupljanje i odvoz komunalnog otpada uspostavljeno je u veljači 2008. godine te uslugu odvoza obavlja trgovačko društvo Komunalno društvo Biskupija d.o.o.

Miješani komunalni otpad tvrtka Komunalno društvo Biskupija d.o.o. odvozi na odlagalište „Mala Promina“ koje se nalazi na području Općine, a kojim upravlja komunalno poduzeće Komunalno poduzeće d.o.o. za obavljanje komunalne djelatnosti Knin.

Općina Biskupija je do sada nabavila 15 spremnika kapaciteta 1.100 litara za odvojeno sakupljanje plastike, papira i stakla te po jedan spremnik za odvojeno sakupljanje tekstila i metala. Navedeni spremnici raspoređeni su u sklopu pet zelenih otoka na sljedećim lokacijama: Riđane Centar, Zvjerinac mjesni odbor, Biskupija – kod trgovine Mladen, Vrbnik – kod Doma te kod Općine gdje su smješteni i spremnici za metal i tekstil.

2.6.7. Prostorno-planski dokumenti

Sukladno odredbama Zakona o prostornom uređenju primarno mjesto daje se Prostornom planu županije kojim se razvijaju načela prostornog uređenja i definiraju prostorno-razvojni ciljevi te organizacija, zaštita, uporaba i namjena prostora.

Prostorni plan županije daje pregled prostorne i gospodarske strukture županije, sustava središnjih naselja regionalnog značenja, sustava razvojne regionalne infrastrukture, temelj za uređenje i zaštitu prostora, mjerila i smjernice za gospodarski napredak, očuvanje i unapređenje prirodnih, kulturno-povijesnih i krajobraznih vrijednosti, unapređenje i zaštitu okoliša te druge segmente od važnosti za županiju.

2.6.7.1. Prostorni plan Šibensko-kninske županije

Prostorni plan Šibensko-kninske županije donesen je 2002. godine, s izmjenama i dopunama objavljenima u „Službenom vjesniku Šibensko-kninske županije“, broj 11/02, 10/05, 03/06, 05/08, 09/12 – pročišćeni tekst, 04/13, 02/14, 04/17, 16/18.

Prostorni plan Šibensko-kninske županije obuhvaća cjelokupno područje Šibensko-kninske županije koje se sastoji od 2.993,73 km² kopnene površine i 2.676,06 km² morske površine, odnosno ukupno 5.669,79 km². Prostornim planom razrađuju se načela prostornog uređenja i utvrđeni ciljevi prostornog razvoja te organizacija, zaštita, korištenje i namjena prostora područja Županije uz uvažavanje društveno gospodarskih, prirodnih, kulturno-povijesnih i krajobraznih vrijednosti.

Plan sadrži prostornu i gospodarsku strukturu županije, sustav središnjih naselja, sustav razvojne regionalne infrastrukture, osnove za uređenje i zaštitu prostora, mjerila

i smjernice za gospodarski razvoj, za očuvanje i unapređenje prirodnih, kulturno-povijesnih i krajobraznih vrijednosti, mjere za unapređenje i zaštitu okoliša te druge elemente od važnosti za Županiju.

Globalni prioriteti predviđeni Prostornim planom Šibensko – kninske županije koji obuhvaćaju i područje Općine Biskupija odnose se na:

- ✓ poboljšanje učinkovitosti korištenja već angažiranog prostora,
- ✓ iskorištenje raspoloživih i nedovoljno učinkovitih potencijala prvenstveno na lokacijama i kapacitetima koji mogu bez većih ulaganja dati brze, kvalitetne i višeznačne učinke,
- ✓ stvaranje kvalitativnih pretpostavki za poboljšanje uvjeta života posebno u depopulacijskim područjima (pokretanje i unapređenje gospodarstva uz osnaživanje prometnih funkcija),
- ✓ saniranje kritičnih mjesta ugrožavanja prostora i okoliša - otklanjanje nedostataka i poboljšavanje postojećih infrastrukturnih sustava,
- ✓ obnoviti ruralna naselja (gdje je to objektivno i moguće), uključujući stvarno poboljšanje standarda i kvalitete života,
- ✓ svestrano revitalizirati demografski najugroženija i strateški značajna područja (pogranična područja),
- ✓ poboljšavati strukturalna i ostala obilježja stanovništva.

2.6.7.2. Prostorni plan Općine Biskupija

Općina Biskupija donijela je Prostorni plan uređenja Općine Biskupija uz nekoliko manjih izmjena koje su objavljene „Službenom vjesniku Šibensko-kninske županije“, broj 02/06, 04/09, 17/15, 14/18.

Prostornim Planom Općine Biskupija utvrđuju se ciljevi prostornog razvitka, određuje se organizacija prostora, osnovna namjena i korištenje površina, uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora, razvoj infrastrukturnih sustava, te zaštita okoliša, zaštita spomenika kulture i osobito vrijedni dijelovi prirode.

Prostornim se planom općine usklađuju i osiguravaju interesi koji proizlaze iz ustroja lokalne samouprave i uprave, među kojima su najznačajniji:

- ravnomjerni gospodarski i društveni razvitak,
- usklađivanje interesa i stajališta općina i gradova s interesima Županije i Države,
- uvjeti za uređenje i zaštitu prostora,
- sustav središnjih naselja
- mreža objekata društvenih djelatnosti,
- određuju uvjeti i osigurava prostor za prometnu i drugu infrastrukturu i dr.

2.7. Društvena infrastruktura

S obzirom na malu udaljenost od regionalnog središta, odnosno Grada Knina, samo se mali dio značajnih objekata društvene infrastrukture nalazi na području Općine Biskupija, može se okarakterizirati kao izuzetno slabo razvijeno. Općina želi u budućnosti ulagati u područne udruge i zajednice i time pridonijeti dodatnom razvoju društvenog života na području Općine.

2.7.1. Odgojno obrazovni kapaciteti

Općina Biskupija na svom području nema odgojno-obrazovnih institucija jer je riječ o demografski maloj općini koja se nalazi u neposrednoj blizini Grada Knina gdje su smještene sve odgojno-obrazovne ustanove potrebne za stanovništvo Općine.

2.7.2. Zdravstvena i socijalna skrb

Na području Općine Biskupija ustanova primarne i socijalne zdravstvene zaštite nema. Zdravstvena zaštita za stanovnike Općine Biskupija dostupna je u Gradu Kninu.

2.7.3. Civilno društvo

Sukladno podacima iz Registra udruga u Općini Biskupija registrirano je ukupno 6 udruga, a najviše u području djelovanja sporta i civilne zaštite.

Tablica 14. Popis udruga koje djeluju na području Općine Biskupija

Registarski broj	Naziv udruge	Adresa	OIB	Status
15001034	Dobrovoljno vatrogasno društvo „Biskupija“	Trg Ivana Meštrovića 3, Orlić	99301564649	Aktivan
15000627	Udruga djece i mladeži „Vrbnik“	Vrbnik 0, Biskupija	-	Aktivan
15001655	Malonogometni klub „Biskupija“	Put Jelovina 1, Biskupija	88121300933	Aktivan
15001640	Društvo sportske rekreacije „Biskupija“	Put Svete Marije 8, Biskupija	48603925492	Aktivan
15001405	Malonogometni klub „Fenix“	Kod Željezničke postaje 32, Zvjerinac	24932380941	Aktivan
15001227	Udruga „Žene kosovske doline“	Riđane centar 84, Riđane	79896958112	Aktivan

Izvor: Registar udruga Republike Hrvatske

2.7.4. *Kulturna obilježja*

Područje Općine Biskupija krase bogata kulturna baština u formi arheološke baštine, povijesnih graditeljskih cjelina, sklopova i građevina. Općina Biskupija jedna je od najvažnijih arheoloških lokaliteta u zemlji kao i zaštićeno kulturno dobro. Današnja Biskupija povijesno je selo koje se od 11. do 18. stoljeća nazivalo Kosovo (villa Cossovo, Kosoua) i bilo je kraljevsko dobro (villa regalis). Zahvaljujući otkriću pred srednjovjekovnih crkvenih građevina, potvrđena je vjerodostojnost povijesnog zapisa o pet crkava u mjestu Kosovu („v Petih crikvih v Kosovi“) zabilježenog u vezi sa zborovanjem i ubojstvom hrvatskog kralja Zvonimira. Spomenute crkve nalaze se na lokalitetima Crkvina, Stupovi, Bukorovića podvornica, Lopuška glavica i sv. Trojica. Osim arhitekture, lokalitet je podario i niz zanimljivih skulptorskih nalaza: dostojanstvenik iz 11. stoljeća, koji nosi mač i obučen je u tipičnu odjeću iz tog perioda, zatim oltarna pregrada s vrlo ranim likom Bogorodice te ulomak kamene grede sa zmajem iz čijih usta i repa izbija tropruti pletar.

Crkvina je najveće arheološko nalazište u Općini Biskupiji s pronađena oko 400 vrlo vrijednih grobnih nalaza koji se datiraju u rasponu od kraja 8. do 15. st. Također je pronađeno oko 1130 ulomaka crkvenog namještaja i arhitektonskih dijelova na kojima se sačuvala ornamentalna dekoracija koja se, prema svojim stilskim karakteristikama, može datirati od početka 9. do sredine 13. st. Među najpoznatije nalaze iz ove skupine, spadaju greda oltarne ograde na kojoj se sačuvao natpis s titularom crkve te zabat i tražena s prikazom Bogorodice.

Slika 16. Arheološko nalazište Crkvina

Izvor: A.J. Arhitektura i skulptura s lokaliteta Crkvina u Biskupiji kod Knina, Zagreb, 2016.

Tablica 15. Zaštićena kulturna dobra Općine Biskupija

Oznaka dobra	Mjesto	Naziv	Vrsta kulturnog dobra	Pravni status
Zaštićena nepokretna kulturna dobra				
Z-4419	Biskupija	Crkva Naše Gospe	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
RST-1091-1982	Biskupija	Ranokršćanska crkva	Arheologija	
Z-4299	Biskupija	Crkva sv. Trojice	Nepokretna pojedinačna	
Z-4300	Biskupija	Arheološko nalazište Lopuška glavica	Arheologija	
Z-4302	Biskupija	Arheološko nalazište Crkvina	Arheologija	
Z-4371	Biskupija	Arheološko nalazište Stupovi s crkvom sv. Cecilije	Arheologija	
Z-6323	Biskupija	Rimska cesta od Bobodola do Vrbnika	Arheologija	
RST-1079	Orlić	Arheološko nalazište Villa Rustica	Arheologija	
RST-0617-1971.	Uzdolje	Crkva sv. Luke	Nepokretna pojedinačna	

Izvor: Ministarstvo kulture, Registar kulturnih dobara RH

Arheološko nalazište Villa Rustica u Orliću čine arheološki ostaci antičke vile iz 2. stoljeća. Danas je moguće vidjeti temeljne arhitektonske ostatke stambenog i gospodarskog dijela Vile. Unutar vile pronađen je dragocjeni mozaik, kao i temeljni zidovi gospodarskih prostorija, kupaonica i bazena. Inače, vile rustike su stambeno-gospodarski objekti koji su obično građeni na zemljištu koje su dobivali isluženi rimski časnici.

2.7.5. Sport i rekreacija

Bavljenje sportom i tjelesnom aktivnošću od koristi je za razvoj svakog pojedinca, a nedovoljna tjelesna aktivnost između ostaloga predstavlja i značajan zdravstveni problem. Također, sport ima važnu obrazovnu i odgojnu ulogu u životu djece i mladih jer pridonosi razvoju njihovih tjelesnih, intelektualnih i moralnih obilježja. Pruža mogućnosti za socijalizaciju, ulogu u društvu kod mladih ljudi i može imati dobre učinke u sprječavanju i smanjivanju društveno neprihvatljivih oblika ponašanja.

Sportska aktivnost na području Općine izrazito je zabrinjavajuća, tek nekoliko sportskih društava Malonogometni klub „Biskupija“, Društvo sportske rekreacije „Biskupija“, Malonogometni klub „Fenix“. Općina organizira sportska natjecanja i priredbe. Problem je svakako nedostatak mladog stanovništva i jedan od prioriteta Općine je svakako omogućavanje bavljenja raznim sportovima svim ljudima koji žive na području Općine.

3. SWOT ANALIZA I TOWS MATRICA

Na temelju rezultata provedene analize stanja te rezultata prikupljenih na radionicama ključnih dionika izrađena je SWOT analiza prikazana u narednoj tablici.

Tablica 16. SWOT analiza

SNAGE	SLABOSTI
PRIRODNI RESURSI I OKOLIŠ	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Bogata zaštićena kulturno-povijesna i graditeljska baština ✓ Područje povoljnih klimatskih uvjeta ✓ Bogatstvo prirodnim resursima (plodne poljoprivredne površine, šume, vodni resursi) ✓ Krajobrazna raznolikost ✓ Očuvana staništa ✓ Očuvan okoliš – mogućnost razvoja ekološke proizvodnje hrane ✓ Povoljan geoprometni položaj (blizina grada Knina) ✓ Organiziran sustav prikupljanja otpadom 	<ul style="list-style-type: none"> – Nedovoljno iskorištene prirodne i klimatske prednosti područja – Nedovoljno iskorišteni obnovljivi izvori energije – Degradacija područja očuvanja putem ljudskog utjecaja – Negativni i zabrinjavajući demografski trendovi – Nepostojanje pješačkih staza i biciklističkih traka – Slaba iskorištenost povoljnog geografskog položaja – Neprikladna zaštita prirodnih resursa
SUSTAVNI KAPACITETI OPĆINE	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poslovni udjeli i dionice u trgovačkim društvima ✓ Uspostavljena interna Evidencija imovine 	<ul style="list-style-type: none"> – Pojedine nekretnine u „praznom hodu“ – Neusklađenost interne evidencije imovine
GOSPODARSTVO	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Brojna Obiteljska poljoprivredna gospodarstva koja su ključna za ruralni razvoj, te razvoj turizma ✓ Bogati potencijali za razvoj poljoprivredne proizvodnje ✓ Prirodni resursi pogodni za razvoj turističke ponude Općine i smanjenje nezaposlenosti ✓ Razvijene uslužne djelatnosti ✓ Potencijal za razvoj ruralnog turizma ✓ Potencijal za razvoj lovnog turizma ✓ Potencijal za razvoj vjerskog turizma ✓ Dobra prometna povezanost 	<ul style="list-style-type: none"> – Nedovoljni poticaji za razvoj poduzetništva – Nerazvijena gospodarska struktura – Niska primanja zaposlenih – Niska razina inovativnosti među poljoprivrednicima – Neiskorištenost bespovratnih sredstava iz fondova Europske Unije – Niska razina – Neorganizirani nastup na tržištu – Nepostojanje prepoznatljivog branda kojeg bi se vezalo uz područje Općine – Slaba iskorištenost velikih poljoprivrednih potencijala – Nizak bruto društveni proizvod po stanovniku – Nedovoljno registriranih turističkih subjekata i sadržaja – Nedovoljno ulaganje u razvoj prepoznatljivosti Općine – Neiskorišteni potencijal razvoja selektivnih
INFRASTRUKTURNA OBILJEŽJA	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Povezanost željezničkom infrastrukturom ✓ Povoljan prometno – zemljopisni položaj na razini državnih, županijskih i lokalnih cesta ✓ Razvijenost komunalne infrastrukture ✓ Zadovoljavajući kapaciteti električne energije ✓ Adekvatna telekomunikacijska infrastruktura ✓ Kvalitetan organizirani sustav gospodarenja otpadom 	<ul style="list-style-type: none"> – Neadekvatna lokalna prometna infrastruktura – Prostorna neravnoteža – Nezadovoljavajuća pristupačnost poštanske mreže – Nepostojanje domaćinstava sa opskrbom plina – Neizgrađen sustav odvodnje otpadnih ni oborinskih voda
DRUŠTVENE DJELATNOSTI	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Postojanje kulturnih i umjetničkih udruga na području Općine, 	<ul style="list-style-type: none"> – Nepovoljna demografska kretanja – Nepostojanost ustanova predškolskog odgoja i

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Izdvajanje proračunskih sredstava za programe socijalne skrbi ✓ Očuvanost i njegovanje lokalne nematerijalne kulturne baštine (manifestacije, folklor, proslave, turniri, priredbe) ✓ Razvijen sustav stipendiranja studenata ✓ Aktivno civilno društvo ✓ Postojanje pozitivne prakse djelovanja udruga u pružanju socijalnih usluga 	<p>osnovnih škola</p> <ul style="list-style-type: none"> – Starenje populacije – Neizgrađeni zdravstveni sustav – Slaba obrazovna struktura stanovništva – Nerazvijeni kulturni sadržaji i sportske priredbe na području Općine – Nepostojanje Nogometnog kluba – Nepostojanje uslužnog sadržaja
UPRAVLJANJE RAZVOJEM	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Provedbe projekata sufinanciranih od strane Europske unije, Ministarstava i Fondova za zaštitu okoliša i energentsku učinkovitost ✓ Postojanje prostornih mogućnosti za izgradnju sadržaja društvenih djelatnosti i drugih javnih službi ✓ Dobra suradnja između Općine i stanovnika ✓ Dobra suradnja sa susjednim jedinicama lokalne samouprave ✓ Otvorenost lokalne samouprave za suradnju u svrhu razvoja zajednice 	<ul style="list-style-type: none"> – Smanjenje broja stanovnika – Nedovoljna informacijska pismenost (starijeg) stanovništva – Nedostatak poduzetničkog duha – Niska razina plaća – Odlazak visokoobrazovanog stanovništva – Veliki broj samačkih kućanstava – Neprovođenje projekata sufinanciranih od strane Europske Unije, Ministarstava i Fondova za zaštitu okoliša i energentsku učinkovitost
PRILIKE	PRIJETNJE
PRIRODNI RESURSI I OKOLIŠ	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Iskorištenje kulturne baštine u turističke svrhe ✓ Rast potražnje za tradicionalnim i eko proizvodima ✓ Zaštita postojećih staništa i vrsta ✓ Trend podizanja ekološke svijesti ✓ Bogati prirodni resursi pogodni za razvoj ruralnog i izletničkog turizma 	<ul style="list-style-type: none"> – Elementarne nepogode – Nedovoljna iskorištenost prirodnih potencijala – Zagađenje prirodnih resursa – Neadekvatan sustav praćenja stanja životinjskog svijeta na područjima očuvanja – Neadekvatno upravljanje privatnim zemljištem i šumama – Neodgovarajući kapacitet za provedbu politika prostornog uređenja i zaštite okoliša
SUSTAVNI KAPACITETI OPĆINE	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dosljedno ažuriranje Evidencije imovine ✓ Aktivacija općinske imovine 	<ul style="list-style-type: none"> – Odlazak kvalificiranog kadra u inozemstvo – Nepovoljno tržište za kupnju/prodaju nekretnina
GOSPODARSTVO	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Obiteljska poljoprivredna gospodarstava koja su ključna za ruralni razvoj, te razvoj turizma ✓ Ulaganja u ruralni turizam kroz bespovratna sredstva Europske unije, ✓ Ulaganja mladih poljoprivrednika kroz bespovratna sredstva Europske unije, ✓ Poticanje poduzetničkog duha ✓ Razvoj suvremene i konkurentne poljoprivredne proizvodnje ✓ Poticanje umrežavanja poljoprivrednika ✓ Okrupnjavanje zemljišta, korištenje novih tehnologija u poljoprivredi ✓ Jačanje potražnje za eko-proizvodima ✓ Korištenje različitih fondova za poticanje gospodarskog razvoja ✓ Stvaranje prepoznatljivih regionalnih proizvoda ✓ Razvoj seoskog turizma u sklopu poljoprivrednih gospodarstava ✓ Pozitivna klima koja podržava ulaganja u gospodarstvo 	<ul style="list-style-type: none"> – Daljnji utjecaj gospodarske krize – Odljev obrazovanog stanovništva – Velika konkurencija u poljoprivredi i proizvodnji hrane (konkurentnost poljoprivrednih proizvoda) – Brzi razvoj novih tehnologija za koju su potrebna velika financijska sredstva – Neefikasna državna uprava, duge i velike procedure kod ishoda dokumentacije za razvoj i obavljanje poduzetničke djelatnosti – Neorganiziranost državnih službi u zaštiti interesa poduzetnika pred naletom globalne često nelojalne konkurencije – Prevelika fiskalna centralizacija sredstava – Nepostojanje politike ravnomjernog regionalnog razvoja – Izostanak financijske podrške s državne i županijske razine za razvoj poljoprivredne djelatnosti

INFRASTRUKTURNA OBILJEŽJA	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Realizacija programa vodoopskrbe sa Županijom i Hrvatskim vodama ✓ Uspostavljanje cjelokupnog sustava odvodnje ✓ Unapređenje komunalne i cestovne infrastrukture ✓ Sanacija lokalnih i nerazvrstanih cesta uz pomoć Fondova Europske Unije ✓ Unaprjeđenje gospodarenja s otpadom s ciljem povećanja kvalitete života 	<ul style="list-style-type: none"> – Neizgrađenost adekvatnog sustava odvodnje
DRUŠTVENE DJELATNOSTI	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poticanje razvoja civilnog društva ✓ Dostupnost financijskih sredstava za investiranje u fizičku društvenu infrastrukturu iz različitih EU fondova ✓ Smanjenje socijalne nejednakosti i kulturne isključenosti stanovnika Općine ✓ Razvoj informacijske tehnologije ✓ Razvoj partnerskih odnosa na lokalnoj i državnoj razini ✓ Osposobljavanje i obrazovanje za potrebe gospodarstva ✓ Povećanje aktivnosti i suradnje s jedinicama lokalne samouprave u okružju, Županiji i RH 	<ul style="list-style-type: none"> – Povećanje potreba u području socijalne skrbi – Nekonzistentni socijalni programi – Odlazak ljudi zbog nepostojanja sportskog i rekreacijskog sadržaja – Odlazak mladih i školovanih u gradske sredine – Slaba motiviranost građana za uključivanje u projekte javnog interesa – Propadanje ruralnih sredina – Nekonzistentni socijalni programi – Nerazvijena izvaninstitucionalna skrb za starije, nemoćne i osobe s invaliditetom
UPRAVLJANJE RAZVOJEM	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mogućnost financiranja razvojnih projekata iz fondova nacionalnih, EU i drugih fondova ✓ Poticanje nataliteta ✓ Mogućnost prekogranične suradnje za stvaranje socio – ekonomskih veza 	<ul style="list-style-type: none"> – Trend depopulacije i deruralizacije (odljev visokoobrazovanog stanovništva) – Neriješenost imovinsko-pravnih odnosa – Nejasna budućnost jedinica lokalne samouprave – Nestabilan legalni (pravni okvir) – Pad standarda stanovnika (nezaposlenost mladih, mali prihodi u poljoprivredi)

Izvor: Općina Biskupija

Kada su strateški čimbenici po SWOT-u prepoznati, razvijaju se strategije koje mogu biti izgrađene na snagama sposobnim eliminirati slabosti, iskoristiti prilike ili se pak suočiti s prijetnjama. Ipak, SWOT analiza ne pokazuje različite veze između vanjskih i unutarnjih čimbenika, pa je zbog toga razvijena TOWS matrica (Weihrich, Kidington, UK, 1982.). TOWS matrica predstavlja sredstvo za olakšavanje povezivanja vanjskog i unutarnjeg okruženja i formulaciju strategija. Ona pokazuje kako vanjske prilike i prijetnje s kojima se suočava određeno poduzeće mogu biti suprotstavljene unutarnjim snagama i slabostima da bi se kao rezultat dobilo četiri skupa alternativnih strategija. TOWS matrica predstavlja varijaciju SWOT analize. U TOWS matrici identificiraju se različiti čimbenici koji se zatim udružuju, npr. prilike sa snagama, s namjerom poticanja nove strateške inicijative. Dakle, skup varijabli u matrici nije novost, već njihovo udruživanje na sustavan način.²

² Gonan Božac, M. (2007) Swot analiza i Tows matrica – sličnosti i razlike, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za ekonomiju i turizam «Dr. Mijo Mirković»

Tablica 17. TOWS matrica

<p>Unutarnje</p> <p>Vanjsko</p>	<p>SNAGE (S)</p> <p>S1 Povoljan geoprometni položaj – povezanosti unutrašnjosti s Jadranskom obalom S2 Bogata zaštićena kulturno-povijesna i graditeljska baština S3 Brojna Obiteljska poljoprivredna gospodarstva S4 Bogati prirodni resursi S5 Povoljan geografski položaj – neposredna blizina Grada Knina</p>	<p>SLABOSTI (W)</p> <p>W1 Negativni i zabrinjavajući demografski trend W2 Nedovoljno iskorišteni obnovljivi izvor energije W3 Nedovoljni potencijal za razvoj poduzetništva W4 Nepostojanje ustanove predškolskog odgoja i osnovne škole W5 Neizgrađeni zdravstveni sustav W6 Nedostatak projekata sufinanciranih od Europske unije W7 Nedostatak Kulturnih i sportskih sadržaja W8 Nezadovoljavajući pristup poštanske mreže W9 Nedovoljno informatička pismenost starijeg stanovništva</p>
<p>PRIJETNJE (T)</p> <p>01 Iskorištavanje kulturno – povijesne i graditeljske baštine 02 Potražnja za tradicionalnim i eko proizvodima 03 Poticaj umrežavanje poljoprivrednika 04 Iskorištavanje sredstava iz fondova Eu 05 Razvoj suvremene i konkurentne poljoprivredne proizvode 06 Osposobljavanje i obrazovanje za potrebe gospodarstva 07 Razvoj aktivnog turizma</p>	<p><u>S – O strategija: Maxi – Maxi</u></p> <p>S1 – S3 – 02 – 04 – 07 – Povoljni geoprometni položaj doprinosu razvoju ruralnog, poljoprivrednog i aktivnog turizma sufinanciranih iz fondova Europske unije S3 – 02 – 03 – 04 – 05 – Razvoj gastronomske ponude poljoprivrednika s područja Općine, organizacijom raznih gastro/etno manifestacija sufinancirano iz fondova Europske Unije S2 – 01 – 05 – 07 – Iskorištavanje bogate kulturno-povijesne i graditeljske baštine za razvoj vjerskog turizma S3 – 02 – 05 – 07 - Iskoristiti potencijale za ruralni turizam i bogatstvo kulturnih dobara za stvaranje prepoznatljivog branda Općine</p> <p><u>S – T strategija: Maxi – Mini</u></p>	<p><u>W – O strategija: Mini – Maxi</u></p> <p>W6 – W1 – 01 – 02- 03 – iskoristiti bogatu kulturno-povijesnu i graditeljsku baštinu općine za razvoj vjerskog turizma W1 – W4 – W7 – 04 – uložiti u konzultante u svrhu povlačenja bespovratnih sredstava iz fondova EU za izgradnju objekata potrebnih za predškolski odgoj i osnovno obrazovanje W2 – W6 – 04 – 06 – uložiti u konzultante u svrhu povlačenja bespovratnih sredstava iz fondova EU za energetske obnovu postojećih objekata i ulaganje u obnovljive izvore energije W3 – W6 – 03 – 04 – 05 – kroz razne edukacije okupiti poljoprivredne proizvođače, educirati ih i osposobiti za potrebe gospodarstva i usmjeriti ka razvoju suvremene i konkurentne poljoprivrednike</p> <p><u>W – T strategija: Mini – Mini</u></p>

<p>T1 Elementarne nepogode T2 Epidemije (Covid 19) T3 Depopulacija i deruralizacija T4 Rast nezaposlenosti T5 Odljev mozgova T6 Nedovoljan interes i motivacija stanovnika za uključivanje u projekte javnog interesa, T7 Nezainteresiranost javnih ustanova za potrebe lokalne zajednice.</p>	<p>S3 – S4– T2 – T3 – T4 – educirati zainteresirane mlade poduzetnike o mjerama za poticanje zapošljavanje te poljoprivrednim mjerama kako bi se stvorila dodatna vrijednosti i nova radna mjesta S6 – S4 – T3 –T4 – T5 – organizirati radionice i edukacije vezani za Europske projekte , te edukacije o mjerama samozapošljavanja</p>	<p>W5 – T4 – T6 – simbolično plaćeno „volonterstvo“ na lokalnim projektima; osigurane besplatne informatičke radionice za nezaposlene i starije od 50 godina W1 – W4 – W6 – T3 – T4 – mlade i nezaposlene osobe motivirati i usmjeriti na solidarnost i aktivnosti vezane uz razvoj Općine i cjelokupni društveni i socijalni razvoj W1 – T1 – T2 – iskorištavanje položaja Općine za implementaciju diversificiranih mjera civilne zaštite</p>
--	--	---

Izvor: Općina Biskupija; Interpretacija izvoditelja radova

4. PEST(EL) ANALIZA

PEST(EL) predstavlja akronim za:

- **Politički** – ukazuju na to kako politika (vladini propisi i pravna pitanja) utječu na poslovanje Općine;
- **Ekonomski** – analizira eksterne ekonomske probleme (kamatne stope, tečaj, inflaciju, nezaposlenost, bruto domaći proizvod) koji mogu igrati ulogu u poslovnom uspjehu Općine;
- **Socijalni** – analizira socioekonomsko okruženje (demografija, stopa rasta stanovništva, dobne skupine, stavovi prema poslu i trendovi na tržištu rada) kako bi se shvatile potrebe stanovnika Općine;
- **Tehnološki** – analizira kako uvođenje novih proizvoda, tehnologija i usluga, odnosno nedostatak istoga može imati poteškoća u prilagodbi;
- **Ekološki** – analizira razvoj svijesti o zaštiti okoliša te propise koji prate ovu temu kako bi se utvrdio utjecaj koji oni mogu imati na poslovanje;
- **Legalni (pravni)** – analizira kako zakonske promjene i tumačenja mogu utjecati na Općinu, izravno ili neizravno.

Radi se, dakle, o analizi koja pomaže definirati kako vanjske sile utječu na poslovanje općinske uprave. Sa svrhom boljeg definiranja i razumijevanja brojčano ocijenjene vrijednosti iz PEST analize svakog promatranog segmenta, kratko će se objasniti sljedeći aspekti;

- **Snaga okoline** izražava se u brojčanim vrijednostima u granicama od 1-5 pri čemu je najmanji utjecaj izražen brojem 1, a najveći brojem 5.
- **Čimbenik** koji djeluje kao prijetnja ima predznak minus (-), a ukoliko djeluje kao prilika ima predznak plus (+).
- **Značaj utjecaja okoline** izražen je u brojčanim vrijednostima u granicama od 1 – 5.
- **Ukupna ocjena** pojedinih segmenata unutar navedenih okolina dobivena je umnoškom snaga i značaja utjecaja.
- **Podsume** su dobivene zbrojem ukupnih ocjena pojedinih čimbenika unutar određene okoline.
- **Maksimalno pozitivni učinak** segmenta okoline je + 100, a maksimalno negativni učinak - 100.
- **Pozitivan predznak** govori o poticajnim uvjetima okoline – što je veći rezultat govori se o većoj povoljnosti, dok negativan rezultat govori o destimulirajućem utjecaju okoline.

Ocjenjivanje svakog segmenta okoline prikazano je u narednoj tablici.

Tablica 18. PEST(EL) ANALIZA

	SEGMENT	UTJECAJ	ZNAČAJ	UKUPNA OCJENA
		-5, -4, -3, -2, -1, +1, +2, +3, +4, +5	1, 2, 3, 4, 5	
POLITIČKI	Priključivanje Europskoj Uniji	4	5	+20
	Porezni sustav	-1	3	-3
	Efikasnost zakonodavstva	+2	3	+6
	Stabilnost političke situacije	-1	4	-4
			Podsuma	+19
EKONOMSKI	Utjecaj globalne krize	-3	4	-12
	Stopa nezaposlenosti	-1	4	-4
	Naklonost stranih investitora	+2	4	+8
	Visine kamatnih stopa	+1	3	+3
			Podsuma	-5
SOCIJALNI	Depopulacija	-3	4	-9
	Obrazovna struktura	+2	5	+10
	Odlazak mlade radne snage	-1	4	-4
	Gostoljubivost stanovništva	+4	3	+12
			Podsuma	+9
TEHNOLOŠKI	Inovacije u tehnologiji	-2	4	-8
	Razina tehnološke svijesti u Općini	+2	4	+8
	Standardi poslovanja	+1	4	+4
	Razina internetskih usluga	+2	5	+10
			Podsuma	+14
EKOLOŠKI	Klimatske promjene	-1	4	-4
	Energetska učinkovitost	+1	5	+5
	Upravljanje prirodnim resursima	+2	5	+10
	Gospodarenje otpadom	+2	4	+8
			Podsuma	+19
LEGALNI (PRAVNI)	Efikasnost zakonodavnog okvira	-2	3	-6
	Zakon o radu	+1	4	+4
	Zakon o zaštiti okoliša	+1	4	+4
	Zakonske restrikcije	-1	3	-3
			Podsuma	-1
			Suma	+55

Izvor: Općina Biskupija; Interpretacija izvoditelja radova

Ukupna ocjena proizašla iz PEST(EL) analize prikazuje područje Općine Biskupija kao stimulirajuću okolinu bez obzira na destimulirajući politički, ekonomski i legalni (pravni) aspekt. U obzir treba uzeti i kako su unutar Općine prisutna brojna područja na kojima je potrebno dodatno djelovati u svrhu što efikasnijeg utjecaja na okolinu.

Pozitivne ocjene ili snage, dobivene su za socijalnu, tehnološku i ekološku okolinu, dok su negativne ocjene ili prijetnje izražene za političku, ekonomsku i legalnu (pravnu) okolinu, koje se u ovom slučaju, kako je prethodno navedeno, smatraju destimulirajućom zbog nemogućnosti značajnog utjecaja Općine na navedene aspekte.

Destimulirajući aspekti većinom su došli do izražaja kroz utjecaj globalne gospodarske krize koja je zahvatila i područje Općine te je zadatak osiguranja budućeg ekonomskog rasta sada postao znatno teži. Iz tog razloga potrebno je djelovati na stimulirajuće segmente okoline te više kapitalnih projekata usmjeriti u razvoj novih inovativnih tehnologija, unaprjeđenje prometne infrastrukture, osiguranje odvodnog sustava, revitalizaciju poljoprivrede, razvoj turizma i zdravstvenog segmenta, što bi u konačnici trebalo rezultirati adekvatnim rastom gospodarstva, a naposljetku i unapređenjem životnog standarda stanovnika.

Veliki potencijal za Općinu čini članstvo Hrvatske u Europskoj Uniji te mogućnosti otvaranja novih tržišta i pristupa izvorima financiranja iz brojnih raspoloživih europskih fondova. Nadalje, vrlo je važno raditi na kreiranju povoljnijih uvjeta u svrhu razvoja i financiranja poduzetništva, kako bi se privukao interes stranih investitora, što predstavlja izrazito poticajni faktor razvoja gospodarskog aspekta Općine.

5. SREDNJOROČNE RAZVOJNE POTREBE I RAZVOJNI POTENCIJALI OPĆINE BISKUPIJA

Iz rezultata prethodno provedenih analiza prepoznate su srednjoročne razvojne potrebe i ključni razvojni potencijali Općine Biskupija. Unutar Općine prisutna su brojna područja na kojima je potrebno dodatno djelovati u svrhu što efikasnijeg utjecaja na stimulirajuće aspekte interne i eksterne okoline te više kapitalnih projekata usmjeriti u razvoj sljedećih područja:

- ✓ Razvoj administrativnih kapaciteta Općine:
 - Organiziranje programa izobrazbe usklađenih sa strateškim ciljevima, mjerama i politikama;
 - Prema sistematizaciji, osigurati radna mjesta na pozicijama privlačenja sredstava iz EU fondova;
 - Provedba edukacija o pripremi i provedbi projekata financiranih iz EU fondova;
 - Uključivanje zaposlenih u javnoj upravi u iniciranje, pripremu i provedbu projekata financiranih iz EU fondova i ostalih izvanproračunskih fondova.

- ✓ Kreiranje povoljnijih uvjeta u svrhu razvoja i financiranja poduzetništva:
 - Izgradnja poduzetničke zone i iskorištavanje kapaciteta postojeće poduzetničke zone;
 - Privlačenje interesa stranih investitora (povezivanje i umrežavanje);
 - Umrežavanje poljoprivrednika u klastere;
 - Unaprjeđenje sustava informiranja i educiranja poduzetnika (Poslovni inkubatori);
 - Poticanje pokretanja samostalnog poslovanja i samozapošljavanja;
 - Umrežavanje lokalnih poslovnih subjekata (horizontalno i vertikalno sa svrhom transfera znanja);
 - Poticaji za OPG-ove i mlade poljoprivrednike;
 - Mogućnost apliciranja na natječaje financirane sredstvima Europske unije;
 - Edukacija stanovništva Općine u sektoru gospodarstva i poduzetništva te promoviranje poduzetništva i obrtništva.

- ✓ Implementacija suvremenih tehnologija:
 - Digitalizacija općinske Uprave;
 - Korištenje novih komunikacijsko-informacijskih tehnologija za promociju i prepoznatljivost Općine;
 - Modernizacija i unaprjeđenje prerađivačkog i proizvodnog procesa.

- ✓ Provedba kapitalnih razvojnih projekata:

- Provedba infrastrukturnih projekata;
- Revitalizacija poljoprivrede;
- Povezivanje i umrežavanje poljoprivrednika s područja Općine;
- Rad na promidžbi turizma i povećanju interesa turista;
- Razvoj turističkih potencijala (ruralni i kulturni).

6. STRATEŠKE ODREDNICE RAZVOJA

Strateške odrednice razvoja Općine Biskupija utvrđene su sa svrhom usmjeravanja dugoročnog razvoja Općine prema održivom razvoju, zaštiti okoliša, racionalnom korištenju prirodnih resursa te učinkovitim gospodarenju u svim aspektima gospodarstva, javnih i osobnih potreba.

Temeljem provedbe analize stanja Općine Biskupija, omogućeno je odrediti jasan smjer kretanja i djelovanja u narednom razdoblju za kojeg se usvaja Plan ukupnog razvoja. Općina Biskupija će sukladno navedenom kontinuirano provoditi mjere prema ostvarenju održivog razvoja, odnosno racionalno će upravljati raspoloživim resursima uz očuvanje prirodnih i kulturnih vrijednosti.

Temeljna načela razvoja Općine Biskupija:

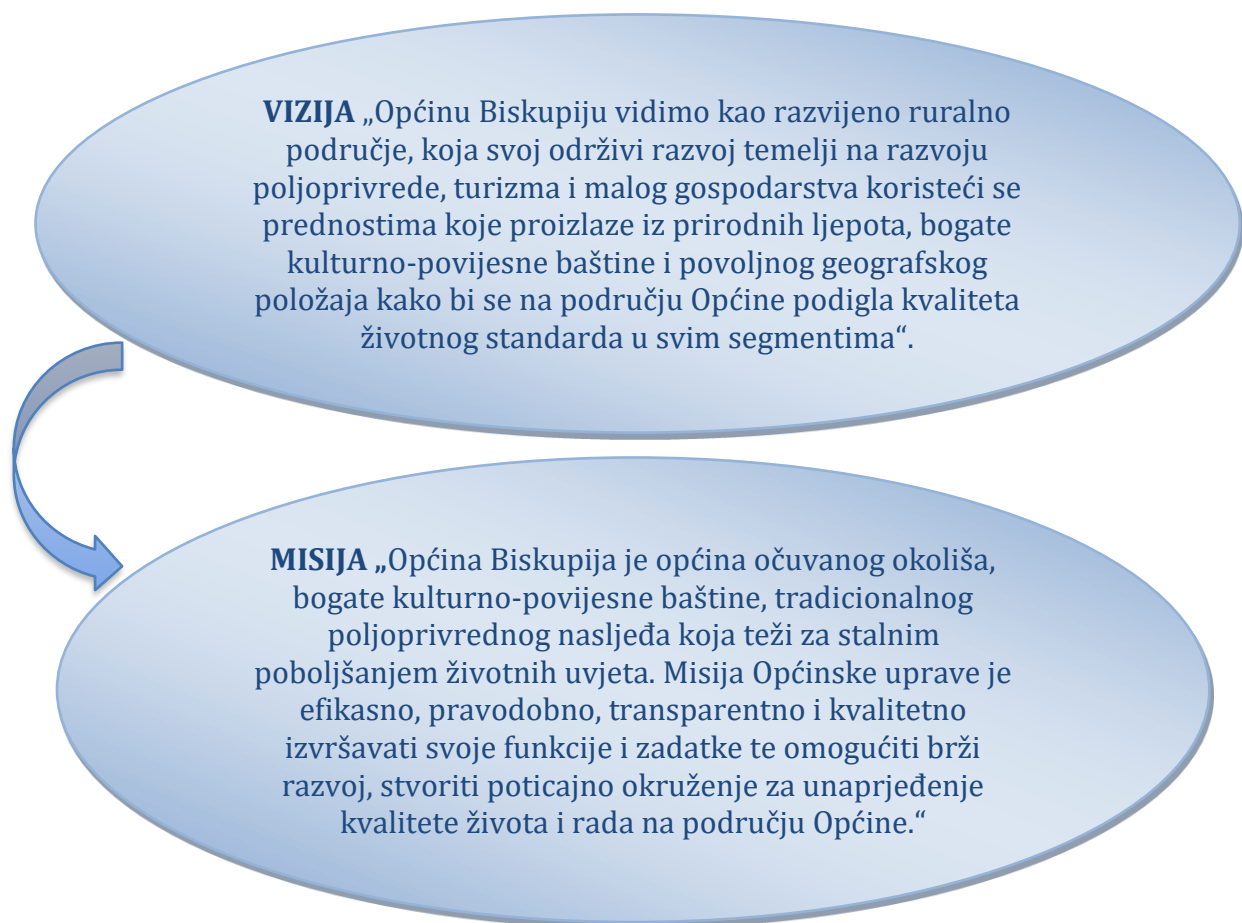
- ✓ **Načelo točnosti i cjelovitosti** - osigurava da se za pripremu, izradu, izvješćivanje te praćenje provedbe i učinaka akata strateškog planiranja moraju koristiti pouzdani, provjerljivi i usporedivi podaci.
- ✓ **Načelo učinkovitosti i djelotvornosti** - osigurava da se za sve razine postavljenih ciljeva moraju definirati odgovarajući pokazatelji.
- ✓ **Načelo odgovornosti i usmjerenosti na rezultat** - obvezuje tijela zadužena za izradu i provedbu akata strateškog planiranja na osiguravanje odgovarajućih uvjeta, resursa i političke podrške za postizanje željenih rezultata, ishoda i učinaka.
- ✓ **Načelo održivosti** - obvezuje tijelo zaduženo za izradu i provedbu akata strateškog planiranja da pripremu i provedbu novih akata strateškog planiranja temelji na rezultatima i iskustvima iz prethodnih procesa strateškog planiranja.
- ✓ **Načelo partnerstva** - obvezuje tijelo zaduženo za izradu i provedbu akata strateškog planiranja da u procesima strateškog planiranja osigura partnerstvo s glavnim dionicima i nadležnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, uz uključivanje gospodarskih udruženja i socijalnih partnera, akademske i znanstvene zajednice, organizacija civilnoga društva te zainteresirane javnosti.
- ✓ **Načelo transparentnosti** - Problemi i izazovi koje javno tijelo nastoji riješiti kroz postupke strateškog planiranja i upravljanja razvojem moraju biti jasno obrazloženi i relevantni. Ciljevi u aktima strateškog planiranja moraju biti jasno definirani i mjerljivi uporabom relevantnih pokazatelja. U aktima strateškog planiranja mora biti definirana odgovornost za provedbu i postizanje rezultata, ishoda i učinaka. Postupci strateškog planiranja i upravljanja razvojem su javni, a akti strateškog planiranja i izvješća o provedbi i vrednovanju se objavljuju sukladno odredbama Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske.

Temeljem definiranih strateških odrednica Općina će uz pomoć ključnih dionika i lokalnog stanovništva izraditi odgovarajuće dokumente kako bi se pravovremeno pokrenuli svi procesi za stvaranje pretpostavki razvoja Općine.

6.1. Vizija

Vizija je nadahnjujuća izjava koja pretpostavlja sliku idealne budućnosti Grada, odnosno definira njegov smjer kretanja za iduće dugoročno razdoblje od deset godina. Može je se promatrati i kao dugoročni željeni rezultat koji nastaje nakon što zaposlenici Grada utvrde i riješe zapreke koje stoje na putu do njezina ostvarenja.

Misija definira svrhu Općine Biskupija, odnosno njen razlog ustroja i postojanja te definira čime se Općina treba baviti. Misija je promjenjivog karaktera i tijekom vremena otребno ju je korigirati i usklađivati s vizijom

6.2. Strateški ciljevi i prioriteti

Na temelju provedene analize i utvrđivanja područja u koja je potrebno ulagati i uvoditi promjene, identificirana su četiri temeljna strateška cilja sa svrhom doprinosa realizaciji definirane vizije Općine Biskupija. Za svaki definirani strateški cilj utvrđeni su i prioriteti strateškog razvoja te odgovarajuće mjere za uspješnu realizaciju ciljeva.

Slika 17. Prikaz općih razvojnih ciljeva Plana ukupnog razvoja Općine Biskupija

Izvor: Općina Biskupija

Tablica 19. Povezanost Strateški razvojni ciljevi plana ukupnog razvoja Općine Biskupije sa Šibensko-kninskom županijom

Strateški razvojni ciljevi plana ukupnog razvoja Općine Biskupije te njihova povezanost sa posebnim ciljevima i mjerama plana razvoja Šibensko-kninske županije			
CILJEVI OPĆINE BISKUPIJA	POSEBNI CILJEVI (PC) PLANA RAZVOJA ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE	MJERE PLANA RAZVOJA ŠIBENSKO KNINSKE ŽUPANIJE	PROJEKTI
OPĆI CILJ 1. RAZVOJ KONKURENTNO G I INOVATIVNOG GOSPODARSTVA	PC 2. Razvoj konkurentne i održive poljoprivrede i ribarstva	2.2. Razvoj lokalnih prehrambenih lanaca	MINI tržnica
OPĆI CILJ 2. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH ASPEKATA OPĆINE	PC 9. Jačanje otpornosti i sigurnosti Šibensko-kninske županije	9.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite	Izgradnja vatrogasnog doma
	PC 12. Zelena i energetska tranzicija	12.1. Razvoj infrastrukture i poticanje korištenja obnovljivih izvora energije u privatnom i javnom sektoru	Modernizacija javne rasvjete
		12.3. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti vodoopskrbne infrastrukture te sustava odvodnje i obrade otpadnih voda, kao i ostalih oblika komunalne infrastrukture	Izgradnja vodovodne mreže Rekonstrukcija postojeće vodovodne mreže
	PC 13. Razvoj održive mobilnosti	13.3. Unaprjeđenje cestovnog prometa	Izrada novog kolničkog zastora
OPĆI CILJ 3. UNAPRJEĐENJE KVALITETE ŽIVOTA	PC 4. Razvoj kvalitetnog odgojnog-obrazovnog sustava u skladu s potrebama društva i gospodarstva	4.1. Ulaganje u odgojno obrazovni sustav	Izgradnja dječjeg vrtića
	PC 6. Poboljšanje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih i socijalnih usluga	6.4. Razvoj i modernizacija infrastrukture socijalne skrbi	Multifunkcionalni centar za pružanje socijalnih usluga u zajednici Biskupija

	PC 8. Povećanje kvalitete života s naglaskom na obitelj i mlade	8.2. Unaprjeđenje dostupnosti javnih sadržaja i površina za mlade i obitelji	Društveni kulturni centar Biskupija Polivalentni dom na Vrbniku Kulturni centar Pločaš
--	---	--	---

Izvor: Plan razvoja Šibensko-kninske županije

Prioritetna područja
javnih politika

Prioritet 1.1. Konkurentno gospodarstvo

Projekti

• MINI tržnica

**OPĆI CILJ 1. RAZVOJ KONKURENTNOG I
INOVATIVNOG GOSPODARSTVA**

**Pokazatelj
učinkovitosti**

*Stvaranje prostora adekvatnog za
prodaju poljoprivrednih proizvoda
na području Općine*

Početna vrijednost

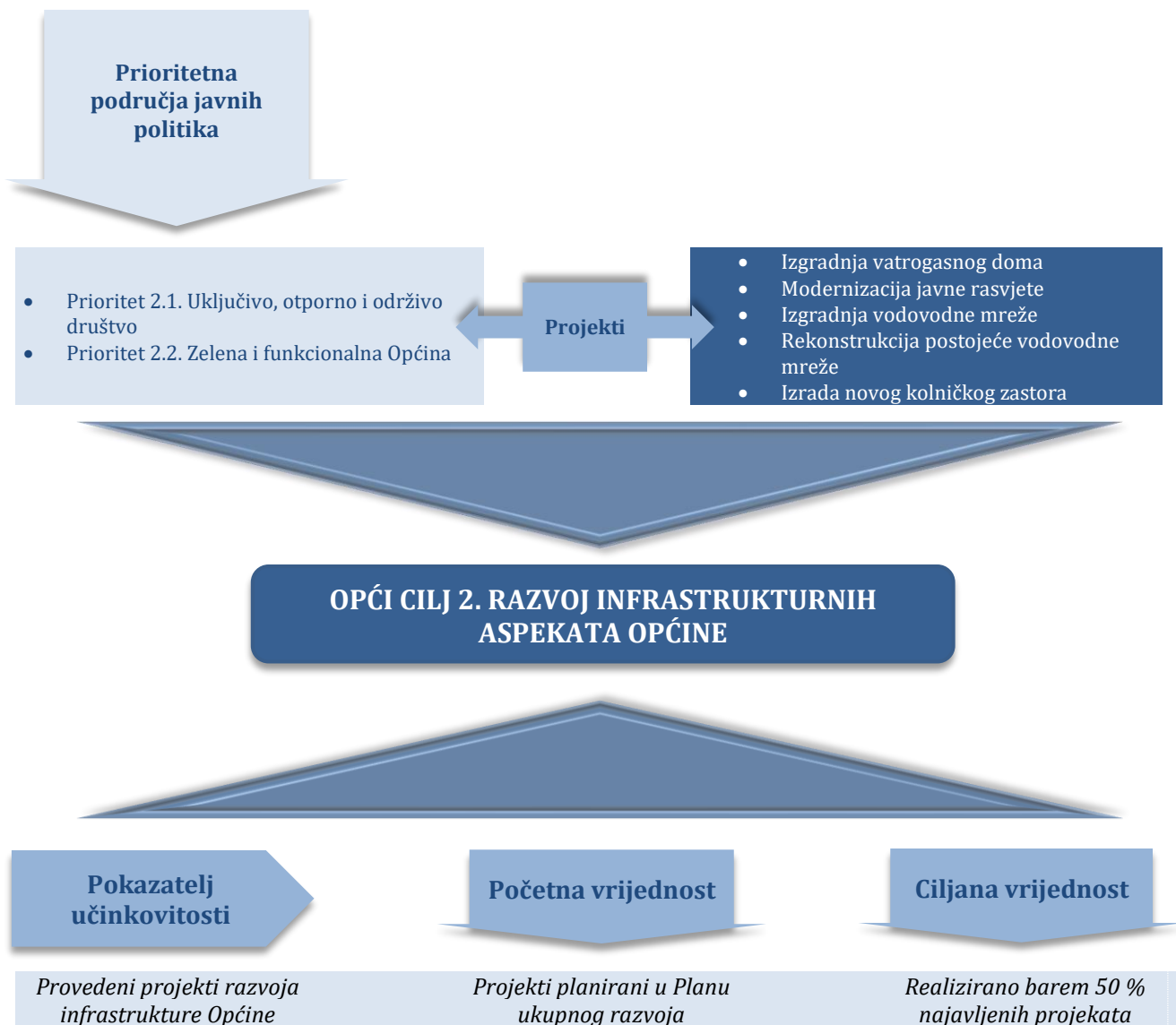
Planirani i započeti projekti

Ciljana vrijednost

*Povećanje prodaje poljoprivrednih
proizvoda na području Općine*

Tablica 20. Opći cilj 1. Razvoj konkurentnog i inovativnog gospodarstva

Naziv strateškog cilja		
OPĆI CILJ 1. RAZVOJ KONKURENTNOG I INOVATIVNOG GOSPODARSTVA		
Opis strateškog cilja		
Razvoja konkurentnog i inovativnog gospodarstva stvara uvjete općeg i ekonomskog napretka te polazišnu točku za održivi razvoj gospodarstva i boljih uvjeta života za sve stanovnike Općine. Predstavlja važna ulaganja koja će osnažiti razvoj poduzetništva te ujedno poljoprivrednu proizvodnju.		
Pokazatelji učinka/uspješnosti	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost
Stvaranje prostora adekvatnog za prodaju poljoprivrednih proizvoda na području Općine	Planirani i započeti projekti	Povećanje prodaje poljoprivrednih proizvoda na području Općine
Prioritetno područje javnih politika		
Prioritetno područje	Konkurentno gospodarstvo	
Opis	Razvoj modernog i inovativnog gospodarskog okruženja koje počiva na dosezima digitalne i zelene tranzicije i stvara preduvjete za razvoj održivih i konkurentnih gospodarskih sektora.	
Mjera	Razvoj lokalnih prehrambenih lanaca	
Projekt		
Naziv projekta	MINI tržnica	
Opis projekta	Kroz ovaj projekt želi se povećati ponuda i prodaja poljoprivrednih proizvoda s područja Općine Biskupija.	
Status projekta	Projekt / projektna ideja / aktivnost	
Vrsta razvojnog projekta	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja	
Faza projekta	Faza planiranja / faza provedbe / završetak	
Rezultati projekta	<ul style="list-style-type: none"> • Broj poljoprivrednika, prodavatelja • Broj kapaciteta MINI tržnice 	

Tablica 21. Opći cilj 2. Razvoj infrastrukturnog aspekta Općine

Naziv strateškog cilja		
OPĆI CILJ 2. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH ASPEKATA OPĆINE		
Opis strateškog cilja		
Ovaj cilj usmjeren je na podizanje sigurnosti i kvalitete života stanovnika na području Općine Biskupija., ulaganje u infrastrukturu Općine.		
Pokazatelji učinka/uspješnosti	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost
Provedeni projekti razvoja infrastrukture Općine	Projekti planirani u Planu ukupnog razvoja	Realizirano barem 50 % najavljenih projekata
Prioritetno područje javnih politika		
Prioritetno područje	Uključivo, otporno i održivo društvo	
Opis	Usmjeriti razvoj društva prema višem stupnju socijalne uključenosti, otpornosti na rizike i vanjske faktore te osigurati održivost društvenog razvoja stvarajući ravnotežu između potreba dionika.	
Mjera	Unaprjeđenje sustava civilne zaštite	
Projekt		
Naziv projekta	Izgradnja vatrogasnog doma	
Opis projekta	Navedeni projekt jedno je od najvažnijih pitanja lokalne zajednice, bez vatrogasne djelatnosti život u Općini Biskupija, a i u svim drugim jedinicama lokalne samouprave potpuno je nezamisliv. Vatrogasna djelatnost značajna je za opći društveni interes te predstavlja ključni segment	
Status projekta	Projekt / projektna ideja /aktivnost	
Vrsta razvojnog projekta	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja	
Faza projekta	Faza planiranja / faza provedbe / završetak	
Rezultati projekta	<ul style="list-style-type: none"> Zaštita od požara na području Općine Izgrađen vatrogasni dom 	
Prioritetno područje javnih politika		
Prioritetno područje	Zelena i funkcionalna Općina	
Opis	Razvoj zelene i energetske neovisne Općine, koja provodi zelenu tranziciju uz kontinuirano povećanje kvalitete, dostupnosti i visoke razine funkcionalnosti infrastrukturnih sustava.	
Mjera	Razvoj infrastrukture i poticanje korištenja obnovljivih izvora energije u privatnom i javnom sektoru	
Projekt		
Naziv projekta	Modernizacija javne rasvjete	
Opis projekta	Kroz ovaj projekt planira se zamjena postojeće ulične rasvjete novom LED rasvjetom koja je energetske učinkovitija	
Status projekta	Projekt / projektna ideja /aktivnost	
Vrsta razvojnog projekta	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja	
Faza projekta	Faza planiranja / faza provedbe / završetak	
Rezultati projekta	<ul style="list-style-type: none"> Broj zamijenjenih rasvjetnih tijela LED rasvjetom Smanjenje troškova električne energije 	
Prioritetno područje javnih politika		
Prioritetno područje	Zelena i funkcionalna Općina	
Opis	Razvoj zelene i energetske neovisne Općine, koja provodi zelenu tranziciju uz kontinuirano povećanje kvalitete, dostupnosti i visoke razine funkcionalnosti infrastrukturnih sustava.	
Mjera	Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti vodoopskrbne infrastrukture te sustava odvodnje i obrade otpadnih voda, kao i ostalih oblika komunalne infrastrukture	
Projekt		
Naziv projekta	Izgradnja vodovodne mreže	
Opis projekta	Troškovi navedenog projekta odnose se na pribavljanje potrebne dokumentacije i građevinske dozvole za realizaciju i izgradnju vodovodne mreže.	
Status projekta	Projekt / projektna ideja /aktivnost	
Vrsta razvojnog projekta	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja	
Faza projekta	Faza planiranja / faza provedbe / završetak	
Rezultati projekta	<ul style="list-style-type: none"> Podizanje komunalnog standarda 	

<i>Projekt</i>	
<i>Naziv projekta</i>	Rekonstrukcija postojeće vodovodne mreže
<i>Opis projekta</i>	Kroz ovaj projekt planira se rekonstrukcija postojeće vodovodne mreže u naselju Uzdolje.
<i>Status projekta</i>	Projekt / projektna ideja / aktivnost
<i>Vrsta razvojnog projekta</i>	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja
<i>Faza projekta</i>	Faza planiranja / faza provedbe / završetak
<i>Rezultati projekta</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Izgrađena vodovodna mreža
<i>Prioritetno područje javnih politika</i>	
<i>Prioritetno područje</i>	Zelena i funkcionalna Općina
<i>Opis</i>	Razvoj zelene i energetske neovisne Općine, koja provodi zelenu tranziciju uz kontinuirano povećanje kvalitete, dostupnosti i visoke razine funkcionalnosti infrastrukturnih sustava.
<i>Mjera</i>	Unaprjeđenje cestovnog prometa
<i>Projekt</i>	
<i>Naziv projekta</i>	Izrada novog kolničkog zastora
<i>Opis projekta</i>	Značajan doprinos stanovništvu na području Općine je i unaprjeđenje cestovne infrastrukture ulaganjem u izradu novog kolničkog zastora koji će osigurati mobilnost.
<i>Status projekta</i>	Projekt / projektna ideja / aktivnost
<i>Vrsta razvojnog projekta</i>	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja
<i>Faza projekta</i>	Faza planiranja / faza provedbe / završetak
<i>Rezultati projekta</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Održavanje nerazvrstanih cesta • Izgradnja kolničkog zastora

Prioritetna područja javnih politika

- Prioritet 2.1. Uključivo, otporno i održivo društvo

Projekti

- Izgradnja dječjeg vrtića
- Multifunkcionalni centar za pružanje socijalnih usluga u zajednici Biskupija
- Društveni kulturni centar Biskupija
- Polivalentni Dom na Vrbniku

OPĆI CILJ 3. UNAPRJEĐENJE KVALITETE ŽIVOTA

Pokazatelj učinkovitosti

Unaprjeđenje odgojno obrazovnog sustava i javnih sadržaja

Početna vrijednost

Trenutačno zadovoljstvo stanovništva cjelokupnom društvenom infrastrukturom

Ciljana vrijednost

Zadovoljstvo stanovništva društvenom infrastrukturom nakon provedbe aktivnosti i projekata

Tablica 22. Opći cilj 3. Unaprjeđenje kvalitete života

Naziv strateškog cilja		
OPĆI CILJ 3. UNAPRJEĐENJE KVALITETE ŽIVOTA		
Opis strateškog cilja		
Unaprjeđenje kvalitete života jedan je od najvažnijih ciljeva Općine Biskupija. Ovaj cilj obuhvaća niz društvenih potreba kao što su odgoj i kulturu. Konačan rezultat ovog cilja je veći društveni standard te zadovoljstvo svih građana.		
Pokazatelji učinka/uspešnosti	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost
Unaprjeđenje odgojno obrazovnog sustava i javnih sadržaja	Trenutačno zadovoljstvo stanovništva društvenom infrastrukturom	Zadovoljstvo stanovništva društvenom infrastrukturom nakon provedbe aktivnosti i projekata
Prioritetno područje javnih politika		
Prioritetno područje	Uključivo, otporno i održivo društvo	
Opis	Usmjeriti razvoj društva prema višem stupnju socijalne uključenosti, otpornosti na rizike i vanjske faktore te osigurati održivost društvenog razvoja stvarajući ravnotežu između potreba dionika.	
Mjera	Ulaganje u odgojno obrazovni sustav	
Projekt		
Naziv projekta	Izgradnja dječjeg vrtića	
Opis projekta	Prenamjenom postojeće zgrade Osnovne škole u dječji vrtić namjerava se stvoriti uvjeti za predškolsko obrazovanje koji bi znatno doprinijelo stanovnicima Općine, te osiguralo adekvatnu skrb.	
Status projekta	Projekt / projektna ideja / aktivnost	
Vrsta razvojnog projekta	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja	
Faza projekta	Faza planiranja / faza provedbe / završetak	
Rezultati projekta	<ul style="list-style-type: none"> Prenamijenjena zgrada Osnovne škole u dječji vrtić Broj upisane djece u vrtić 	
Prioritetno područje javnih politika		
Prioritetno područje	Uključivo, otporno i održivo društvo	
Opis	Usmjeriti razvoj društva prema višem stupnju socijalne uključenosti, otpornosti na rizike i vanjske faktore te osigurati održivost društvenog razvoja stvarajući ravnotežu između potreba dionika.	
Mjera	Razvoj i modernizacija infrastrukture socijalne skrbi	
Projekt		
Naziv projekta	Multifunkcionalni centar za pružanje socijalnih usluga u zajednici Biskupija	
Opis projekta	Provedbom ovog projekta planira se prenamjena postojećeg objekta stare škole u suvremeni Multifunkcionalni centar za pružanje većeg broja socijalnih usluga na području Općine Biskupija.	
Status projekta	Projekt / projektna ideja / aktivnost	
Vrsta razvojnog projekta	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja	
Faza projekta	Faza planiranja / faza provedbe / završetak	
Rezultati projekta	<ul style="list-style-type: none"> Pružanje socijalnih usluga 	
Prioritetno područje javnih politika		
Prioritetno područje	Uključivo, otporno i održivo društvo	
Opis	Usmjeriti razvoj društva prema višem stupnju socijalne uključenosti, otpornosti na rizike i vanjske faktore te osigurati održivost društvenog razvoja stvarajući ravnotežu između potreba dionika.	
Mjera	Unaprjeđenje dostupnosti javnih sadržaja i površina za mlade i obitelji	
Projekt		
Naziv projekta	Društveni kulturni centar Biskupija	
Opis projekta	Rekonstrukcijom bivšeg kulturnog centra se želi unaprijediti dostupnost javnih sadržaja i površina za mlade i obitelji na području Općine Biskupija.	
Status projekta	Projekt / projektna ideja / aktivnost	
Vrsta razvojnog projekta	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja	
Faza projekta	Faza planiranja / faza provedbe / završetak	
Rezultati projekta	<ul style="list-style-type: none"> Rekonstrukcija društvenog doma 	

<i>Naziv projekta</i>	Polivalentni dom na Vrbniku
<i>Opis projekta</i>	Ovaj projekt obuhvaća radove rekonstrukcije postojećeg doma kulture u Polivalentni dom Vrbnik kojim će se osigurati prostor javnog sadržaja u mjestu Vrbnik.
<i>Status projekta</i>	Projekt / projektna ideja / aktivnost
<i>Vrsta razvojnog projekta</i>	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja
<i>Faza projekta</i>	Faza planiranja / faza provedbe / završetak
<i>Rezultati projekta</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Rekonstrukcija društvenog doma</i>
<i>Projekt</i>	
<i>Naziv projekta</i>	Kulturni centar Pločaš
<i>Opis projekta</i>	Ovim projektom planira se prenamjena postojećeg objekta stare škole u Kulturni centar kojim će se obogatiti kulturni sadržaj na području Općine Biskupija.
<i>Status projekta</i>	Projekt / projektna ideja / aktivnost
<i>Vrsta razvojnog projekta</i>	Lokalnog značaja / županijskog / nacionalnog / regionalnog / europskog i međunarodnog značaja
<i>Faza projekta</i>	Faza planiranja / faza provedbe / završetak
<i>Rezultati projekta</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kulturni centar</i>

6.3. Projekti od strateške važnosti

Tablica 23. Prioriteti i mjere koji proizlaze iz strateških ciljeva

STRATEŠKI CILJ OPĆINE BISKUPIJA	PRIORITET PLANA RAZVOJA OPĆINE BISKUPIJA I ŠIBENSKO KNINSKE ŽUPANIJE	MJERE PLANA RAZVOJA ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE	PROJEKT OPĆINE BISKUPIJA	
OPĆI CILJ 1. RAZVOJ KONKURENTNOG I INOVATIVNOG GOSPODARSTVA	P. 1.1. KONKURENTNO GOSPODARSTVO (u planu razvoja ŠKŽ Prioritet 1.)	M 1.1.1. Razvoj lokalnih prehrambenih lanaca (u planu razvoja ŠKŽ Mjera broj 2.2.)	1.1.1.1. MINI tržnica	
OPĆI CILJ 2. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH ASPEKATA OPĆINE	P 2.1. UKLJUČIVO, OTPORNOST I ODRŽIVO DRUŠTVO (u planu razvoja ŠKŽ Prioritet 2.)	M 2.1.1. Unaprjeđenje sustava civilne zaštite (u planu razvoja ŠKŽ Mjera broj 9.1.)	2.1.1.1. Izgradnja vatrogasnog doma	
		M 2.2.1. Razvoj infrastrukture i poticanje korištenja obnovljivih izvora energije u privatnom i javnom sektoru (u planu razvoja ŠKŽ Mjera broj 12.1.)	2.2.1.1. Modernizacija javne rasvjete	
		P 2.2. ZELENA I FUNKCIONALNA (u planu razvoja ŠKŽ Prioritet 3.)	M 2.2.2. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti vodoopskrbne infrastrukture te sustava odvodnje i obrade otpadnih voda, kao i ostalih oblika komunalne infrastrukture (u planu razvoja ŠKŽ Mjera broj 12.3.)	2.2.2.1. Izgradnja vodovodne mreže
			M 2.2.3. Unaprjeđenje cestovnog prometa (u planu razvoja ŠKŽ Mjera broj 13.1.)	2.2.2.2. Rekonstrukcija postojeće vodovodne mreže
			2.2.3.1. Izrada novog kolničkog zastora	
OPĆI CILJ 3. UNAPRJEĐENJE KVALITETE ŽIVOTA	P 3.1. UKLJUČIVO, OTPORNOST I ODRŽIVO DRUŠTVO (u planu razvoja ŠKŽ Prioritet 2.)	M 3.1.1. Ulaganje u odgojno obrazovani sustav (u planu razvoja ŠKŽ Mjera broj 4.1.)	3.1.1.1. Izgradnja dječjeg vrtića	

		M 3.1.2. Razvoj i modernizacija infrastrukture socijalne skrbi (u planu razvoja ŠKŽ Mjera broj 6.4.)	3.1.2.1. Multifunkcionalni centar za pružanje socijalnih usluga u zajednici Biskupija
		M 3.1.3. Unaprjeđenje dostupnosti javnih sadržaja i površina za mlade i obitelji (u planu razvoja ŠKŽ Mjera broj 8.2.)	3.1.3.1. Društveni kulturni centar Biskupija
3.1.3.2. Polivalentni dom na Vrbniku			
3.1.3.3. Kulturni centar Pločaš			

6.4. Okvir za provedbu, praćenje i vrednovanje PUR-a

Sastavni dio ovog dokumenta je i način praćenja provedbe ciljeva Plana ukupnog razvoja, a pretpostavljena dinamika i metodologija u skladu su s formiranim strateškim smjernicama.

Sukladno članku 11. Uredbe o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (»Narodne novine«, broj 89/2018) obvezni sadržaj srednjoročnih akata strateškog planiranja jest i okvir za praćenje i vrednovanje. Radi lakše provedbe praćenja i vrednovanja 18.01.2019. godine donesen je Pravilnik o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (»Narodne novine«, broj 6/2019) (dalje u tekstu Pravilnik).

Praćenje i izvještavanje o provedbi akata strateškog planiranja od značaja za jedinice lokalne samouprave je dio procesa strateškog planiranja. Praćenje provedbe akata strateškog planiranja je proces prikupljanja, analize i usporedbe pokazatelja kojima se sustavno prati uspješnost provedbe ciljeva i mjera akata strateškog planiranja. Izvještavanje o provedbi akata strateškog planiranja je proces pružanja pravovremenih i relevantnih informacija ključnim nositeljima strateškog planiranja na razini lokalne samouprave te široj javnosti o statusu provedbe akata strateškog planiranja.

Ciljevi praćenja i izvještavanja su:

- sustavno praćenje uspješnosti provedbe ciljeva i mjera akata strateškog planiranja,
- učinkovito upravljanje provedbom akata strateškog planiranja i kontinuirano unapređivanje javne politike korištenjem rezultata praćenja i izvještavanja,
- pružanje pravovremenih i relevantnih osnova donositeljima odluka prilikom određivanja prioriteta razvojne politike, donošenja odluka na razini strateškog planiranja i reviziju akata strateškog planiranja kroz analizu učinka, ishoda i rezultata provedenih ciljeva i mjera,
- utvrđivanje nenamjernih pozitivnih i negativnih posljedica provedbe planskih dokumenata,
- povezivanje politike, programa, prioriteta, mjera i razvojnih projekata i
- osiguranje transparentnosti i odgovornosti za korištenje javnih sredstava i izvještavanje javnosti o učincima potrošnje javnih sredstava.

Općina Biskupija ima obvezu kontinuirano i dosljedno izvještavati Općinsko vijeće o fazama realizacije Plana ukupnog razvoja, a ujedno i sve ključne dionike te lokalno stanovništvo kroz mjere Komunikacijske strategije. Na kraju razdoblja za koje je izrađen Plan ukupnog razvoja, odnosno po završetku provedbe projekata koji iz nje proizlaze, objavljuju se konačni rezultati realizacije. Praćenje i izvještavanje je kompleksan proces te je stoga potrebno redovno motriti pokazatelje praćenja i indikatore koji su utvrđeni sukladno ciljevima, prioritetima i mjerama u Tablici 23. Plana ukupnog razvoja.

6.5. Terminski plan provedbe PUR-a s indikativnim financijskim planom

Plan ukupnog razvoja Općine Biskupija realizirati će se putem provedbe niza definiranih mjera, odnosno konkretnih projekata koji će poduprijeti ostvarenje utvrđenih ciljeva i prioriteta u narednom razdoblju trajanja PUR-a.

Financijskim okvirom daje se sažet uvid u financijsku vrijednost i izvore financiranja ciljeva, prioriteta i mjera za realizaciju Plana ukupnog razvoja, a detaljna razrada financiranja u trogodišnjem razdoblju vidljiva je u narednoj tablici.

Tablica 24. Terminski plan provedbe Plana ukupnog razvoja Općine Biskupija s indikativnim financijskim planom

R.br.	Ciljevi; Prioriteti; Mjere;	Razdoblje provedbe							Procjena potrebnih sredstava	Izvori financiranja		
		2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.		Vlastiti izvori (Proračun)	EU pomoći	Ostali izvori
1.	RAZVOJ KONKURENTNOG I INOVATIVNOG GOSPODARSTVA											
1.1.	KONKURENTNO GOSPODARSTVO											
1.1.1.	Razvoj lokalnih prehrambenih lanaca											
1.1.1.1.	MINI tržnica							*	700.000,00 €	*		*
2.	RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH ASPEKATA OPĆINE											
2.1.	UKLJUČIVO, OTPORNOST I ODRŽIVO DRUŠTVO											
2.1.1.	Unaprjeđenje sustava civilne zaštite											
2.1.1.1.	Izgradnja vatrogasnog doma						*	*	265.445,62 €	*		*
2.2.	ZELENA I FUNKCIONALNA											
2.2.1.	Razvoj infrastrukture i poticanje korištenja obnovljivih izvora energije u privatnom i javnom sektoru											
2.2.1.1.	Modernizacija javne rasvjete				*				100.000,00 €	*		*
2.2.2.	Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti vodoopskrbne infrastrukture te sustava odvodnje i obrade otpadnih voda, kao i ostalih oblika komunalne infrastrukture											
2.2.2.1.	Izgradnja vodovodne mreže			*					3.000.000,00 €	*		*
2.2.2.2.	Rekonstrukcija postojeće vodovodne mreže						*		464.529,83 €	*		*
2.2.3.	Unaprjeđenje cestovnog prometa											
2.2.3.1.	Izrada novog kolničkog zastora		*	*	*	*			796.336,85 €	*		*
3.	UNAPRJEĐENJE KVALITETE ŽIVOTA											
3.1.	UKLJUČIVO, OTPORNOST I ODRŽIVO DRUŠTVO											
3.1.1.	Ulaganje u odgojno obrazovani sustav											
3.1.1.1.	Izgradnja dječjeg vrtića		*						331.807,02 €	*		*

3.1.2	Razvoj i modernizacija infrastrukture socijalne skrbi											
3.1.2.1.	Multifunkcionalni centar za pružanje socijalnih usluga u zajednici Biskupija			*	*	*			3.900.000,00 €			*
3.1.3.	Unaprjeđenje dostupnosti javnih sadržaja i površina za mlade i obitelji											
3.1.3.1.	Društveni kulturni centar Biskupija		*	*					199.084,21 €	*		*
3.1.3.2.	Polivalentni dom na Vrbniku			*	*	*			265.445,62 €	*		*
3.1.3.3.	Kulturni centar Pločaš			*	*	*			1.000.000,00 €			*

6.6. Usklađenost Plana ukupnog razvoja s Nacionalnim i Europskim strateško-planskim dokumentima

Mjere za provedbu Plana ukupnog razvoja Općine Biskupija dosljedno podupiru realizaciju ciljeva i mjera važećih nacionalnih strateško-planskih dokumenata koji predstavljaju polaznu točku za povlačenje sredstava iz europskih investicijskih fondova, a na taj se način potencijalnim korisnicima sredstava pružaju šire mogućnosti financiranja realizacije svih mjera te znatno raste vjerojatnost postizanja uspješnog ishoda postavljenih ciljeva.

Predviđene mjere Plana ukupnog razvoja formirane su prema općim razvojnim ciljevima, a podržavaju infrastrukturne investicije, jačanje upravljačkih kapaciteta, znanja i revitalizaciju aktivnih mjera zapošljavanja, održivosti gospodarstva i prelazak na kružni model gospodarstva te unaprjeđenje kvalitete života u Općini. Mjere Plana ukupnog razvoja usklađene su s brojnim relevantnim strateško - planskim dokumentima na razini EU, RH i regionalnoj razini.

Na razini Europske unije Plan ukupnog razvoja Općine Biskupija usklađen je s:

- ✓ **Strategija Europa 2030.** – temeljena je na konceptu održivog razvoja. U rujnu 2015. na Općoj skupštini Ujedinjenih naroda zemlje diljem svijeta potpisale su Program Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030., s njegovih 17 ciljeva održivog razvoja, te su usuglasile konkretan popis mjera za dobrobit čovječanstva i planeta. Svjetski čelnici obvezali su se da će iskorijeniti siromaštvo, zaštititi planet i osigurati mir i blagostanje svim ljudima. Ciljevi održivog razvoja, zajedno s Pariškim sporazumom o klimatskim promjenama, plan su za bolji svijet i globalni okvir za međunarodnu suradnju u području održivog razvoja i njegove gospodarske, društvene, ekološke i upravne dimenzije. EU je bio predvodnik u donošenju Programa Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030. i u potpunosti je predan njegovoj provedbi.³
- ✓ **Europski zeleni plan - strategija za postizanje održivosti gospodarstva EU-a.** To ćemo postići pretvaranjem klimatskih i ekoloških izazova u prilike u svim područjima politike i osiguravanjem pravedne i uključive tranzicije. Europski zeleni plan obuhvaća akcijski plan za:
 - unapređenje učinkovitog iskorištavanja resursa prelaskom na čisto kružno gospodarstvo,
 - obnovu biološke raznolikosti i smanjenje onečišćenja.

Na razini RH Plan ukupnog razvoja Općine Biskupija usklađen je s:

- ✓ **PLANOVI I PRAVILA ZA NOVO PROGRAMSKO RAZDOBLJE 2021. – 2027.:**

³ Strategija Europa 2030.; Izvor: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/rp_sustainable_europe_hr_v2_web.pdf

➤ **Višegodišnji financijski okvir 2021. – 2027.** – Prijedlog novog višegodišnjeg financijskog okvira sadrži sedam poglavlja:

1. Jedinstveno tržište, inovacije i digitalna pitanja
2. Kohezija i vrijednosti
3. Prirodni resursi i okoliš
4. Migracije i upravljanje granicama
5. Sigurnost i obrana
6. EU susjedstvo i svijet
7. Europska javna uprava

*Republici Hrvatskoj je za razdoblje 2021.–2027. za provođenje kohezijske politike dodijeljeno 9.8 milijardi eura. Izraženo u stalnim cijenama to bi značilo da Republika Hrvatska za 2021. 2027. u odnosu na trenutno razdoblje ima manju alokaciju za 6%.

➤ **Program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. (PKK)** – postavlja ciljeve i prioritete za učinkovito korištenje Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) i Kohezijskog fonda (KF) za razdoblje 2021. - 2027. Glavni cilj podržanih intervencija je ojačati gospodarstvo, poduprijeti digitalnu i zelenu tranziciju, digitalizacija za građane i poduzeća, poboljšati povezanost i mobilnost u cijeloj Republici Hrvatskoj i ojačati kvalitetu života stanovništva. PKK 2021. - 2027. provest će se u okviru Kohezijske politike (KP) Europske unije (EU) kroz cilj ulaganja u radna mjesta i rast, te će pridonijeti ispunjenju ciljeva politike 1 do 4 definiranih u članku 5. [Uredbe \(EU\) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća.](#)

➤ **Program Učinkoviti ljudski potencijali 2021.- 2027. (PULJP)** – definira ključne prioritete za djelotvorno korištenje sredstava Europskog socijalnog fonda + za razdoblje 2021. - 2027. Glavni cilj ulaganja je ojačati ekonomiju i društvo kroz postizanje više razine zaposlenosti, aktivnosti i jačanja vještina radne snage, kvalitetnog i dostupnog obrazovanja povezanog s tržištem rada (TR), s naglaskom na strukovno obrazovanje, snažnog sustava socijalne zaštite te kvalitetnih i dostupnih socijalnih i zdravstvenih usluga, uključujući usluga dugotrajne skrbi. Posebna pažnja bit će usmjerena na osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, posebice djecu u nepovoljnom socio-ekonomskom položaju, mlade kao i ostale ranjive skupine, uključujući i žene u cilju osiguravanja njihove pune ravnopravnosti u društvu.

PULJP 2021. - 2027. se temelji na Nacionalnoj razvojnoj strategiji RH do 2030. (NRS 2030), koja određuje trenutno stanje, razvojne potencijale, viziju, smjernice razvoja, strateške ciljeve i scenarije razvoja, ali i izvješćima i preporukama za Hrvatsku u okviru europskog semestra. Uzimajući u obzir specifične okolnosti hrvatskog društva i gospodarstva, nacionalni ciljevi postavljeni su u skladu s ciljevima Europskog stupa socijalnih prava.

➤ **Integrirani teritorijalni program 2021. - 2027. (ITP)** - uključuje korištenje Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) i Fonda za pravednu tranziciju (FPT). U okviru ovog programa na raspolaganju je 1,569 milijardi eura, od čega iz Europskog fonda za regionalni razvoj 1,384 milijardi eura te iz Fonda za pravednu tranziciju 185

milijuna eura. Navedena sredstva bit će usmjerena prema jačanju regionalnog gospodarstva putem procesa industrijske tranzicije regija, ulaganja u razvoj pametnih i održivih otoka, razvoj pametnih i održivih gradova te ublažavanja učinaka tranzicije prema klimatski neutralnom gospodarstvu u određenim županijama.

- **Nacionalnim planom izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine**

*Donošenjem Nacionalnog plana izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine koji je usklađen s Nacionalnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine, Republika Hrvatska se pridružila naporima međunarodne zajednice u formiranju politika prema osobama s invaliditetom i nacionalnog okvira za provedbu istih.

Nacionalni plan izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine predstavlja akt strateškog planiranja kojim Republika Hrvatska nastavlja kreirati politiku prema osobama s invaliditetom poštujući UN Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom i ostale suvremene međunarodne standarde kao okvir za daljnji razvoj prava za osobe s invaliditetom.

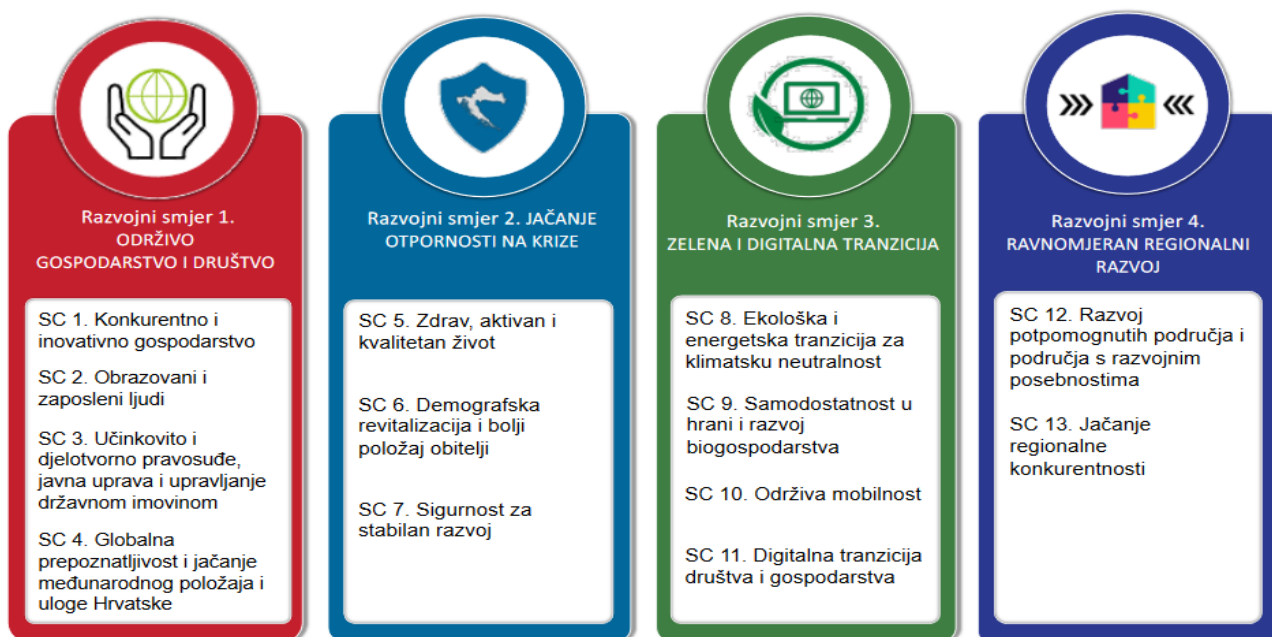
Ovaj dokument stavlja naglasak na jednakost, kao temeljno načelo svih ljudskih prava i temeljnih sloboda, a ima za cilj osigurati uvjete za ravnopravno uživanje prava i aktivno sudjelovanje osoba s invaliditetom u svim područjima života zajednice.

Cjelovito unaprjeđenje prava i mogućnosti za osobe s invaliditetom moguće je postići samo zajedničkim djelovanjem cjelokupnog sustava i svih dionika na državnoj, županijskoj te lokalnoj razini stoga je i Plan ukupnog razvoja Općine Biskupija za razdoblje od 2021. – 2037. godine u cijelosti usklađen s Nacionalnim planom izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine.

Planom ukupnog razvoja definirane su konkretne mjere u okviru prioriteta Poboljšanje kvalitete života u Općini koje imaju za cilj osigurati zadovoljavajuću kvalitetu života i neovisan život uz posebnu usmjerenost na proces deinstitucionalizacije, socijalnu zaštitu, pravo na inkluzivno obrazovanje, rad i zdravstvenu zaštitu te pristup svim sadržajima zajednice koje omogućuju potpuno i učinkovito sudjelovanje osoba s invaliditetom u svim područjima života.

- **Nacionalna razvojna strategija RH do 2030.** – krovni je dokument i sveobuhvatni akt strateškog planiranja kojim se dugoročno usmjerava razvoj društva i gospodarstva u svim važnim pitanjima za Hrvatsku, koja time prvi put od stjecanja neovisnosti, dobiva okvir za razvoj u narednom desetljeću. Dokument se temelji na konkurentskim gospodarskim potencijalima Hrvatske te na prepoznatim razvojnim izazovima na regionalnoj, nacionalnoj, europskoj i globalnoj razini.

Slika 18. Prikaz razvojnih smjerova i strateških ciljeva NRS-a 2030.

Izvor: Nacrt prijedloga NRS RH do 2030. godine

- ✓ Priručnik o pojednostavnjenju – sadrži 80 mjera za pojednostavnjenje u području kohezijske politike za razdoblje 2021. – 2027.
- ✓ Provedbeni program Ministarstva poljoprivrede za razdoblje od 2021. – 2024. godine (PPMP) – sadržava 69 mjera koje za cilj imaju pružiti odgovore na izazove i razvojne potrebe iz 8 područja:
 - Poljoprivredno zemljište, biljna proizvodnja i tržište
 - Potpore poljoprivredi i ruralnom razvoju
 - Stručna podrška razvoju poljoprivrede i ribarstva
 - Veterinarstvo i sigurnost hrane
 - Šumarstvo, lovstvo i drvna industrija
 - Poljoprivredna politika, EU i međunarodna suradnja
 - Ribarstvo
 - Stočarstvo i kvaliteta hrane
- ✓ Strateški plan Ministarstva poljoprivrede za razdoblje 2020. – 2022. (SPMP) – strateško-planski dokument s 4 temeljna cilja:
 - Podizanje razine konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog i ribarskog sektora razini EU kako bi se smanjile razlike u negativnim pokazateljima proizvodnje u sektoru u odnosu na EU Okrupnjavanje posjeda i uređenje poljoprivrednog zemljišta
 - Zaštita zdravlja ljudi, životinja i bilja te zaštita interesa potrošača
 - Osiguravanje doprinosa EPFRR-a i EFJP-a ruralnom razvoju Republike Hrvatske
 - Održivi razvoj šumarstva, lovstva i drvne industrije

- ✓ Operativni program za nacionalne manjine za razdoblje 2020.-2024. godine
- ✓ Nacionalni plan stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva 2021.-2027. godine
- ✓ Nacionalni plan borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2027. godine
- ✓ Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2030. godine
- ✓ Strategija zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine
- ✓ Šumskogospodarska osnova područja Republike Hrvatske za razdoblje 2016. -2025. godine
- ✓ Vatrogasni plan Republike Hrvatske za razdoblje 2021. – 2030. godine
- ✓ Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine

Na regionalnoj razini Plan ukupnog razvoja Općine Biskupija usklađen je s:

- ✓ Plan razvoja Šibensko-kninske županije za razdoblje 2021.-2027. godine - temeljni je strateški planski dokument Šibensko-kninske županije u kojem se određuju ciljevi i prioritete razvoja za područje županije.

7. ZAKLJUČAK

Uvodni dio Plana ukupnog razvoja Općine Biskupija sadržava detaljnu analizu postojećeg stanja, a istom su analizirana sva područja koja izravno ili neizravno utječu na sadašnji i budući razvoj Općine. Radilo se dakle, o općem području (prostorne značajke i demografske karakteristike), gospodarstvu, infrastrukturi i društvenim obilježjima Općine Biskupija.

Analiza postojećeg stanja rezultirala je SWOT analizom i TOWS matricom te PEST(EL) analizom. U okviru SWOT analize prepoznate su unutarnje snage i slabosti Općine te vanjske prilike i prijetnje što je naposljetku omogućilo kreiranje TOWS matrice. Svrha TOWS matrice ogleda se u svrhovitom združivanju elemenata SWOT analize, odnosno združivanju snaga – prilika, snaga – prijetnji, slabosti – prilika, slabosti – prijetnji te stvaranju velikog broja strateških kombinacija s ciljem maksimiziranja njihovih učinaka.

Putem PEST analize istražene su potencijalne prijetnje i prilike iz vanjskog okruženja na koje Općina ne može u potpunosti utjecati, no ustrajnim koracima prema održivom razvoju može ih svesti na optimalnu razinu njihovog učinka. Za Općinu Biskupija prepoznata je pozitivna razvojna okolina te se upravo na tome i temelje kasnije formirani razvojni ciljevi za razdoblje trajanja PUR-a.

Definirana su tri opća strateška razvojna cilja, a svaki od njih sadrži prioritete koji se potom granaju u mjere i razvojne projekte. Planom ukupnog razvoja predviđeno je ukupno devet prioriteta razvojnih projekata ukupne vrijednosti do 28.600.000,00 kuna, odnosno 3.795.872,32 eura. Realizacija ovih projekata planirana je tijekom razdoblja trajanja PUR-a, od 2021. – 2027. godine, a navedeni se provode uz sufinanciranje nadležnih Ministarstava, fondova Europske unije te uz pomoć poduzeća koja sudjeluju u realizaciji navedenih projekata.

8. LITERATURA

Pri izradi Plana ukupnog razvoja Općine Biskupija za razdoblje od 2021. – 2027. godine korišteni su sljedeći izvori i bibliografija:

Elektronski izvori:

- Zakon.hr - dostupno na <http://www.zakon.hr/>
- Narodne novine - dostupno na <http://narodne-novine.nn.hr/>
- Službene stranice Općine Biskupija - dostupno na <https://www.biskupija.hr/>
- Službeni vjesnik Šibensko-kninske županije - dostupno na <https://www.sibensko-kninska-zupanija.hr/>
- Službene stranice Ministarstva vanjskih i europskih poslova – dostupno na <http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi0/globalne-teme/odrzivi-razvoj/>

Dokumenti:

- Planovi i pravila za novo programsko razdoblje 2021. – 2027.; Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije,
- Nacrt prijedloga Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine,
- Priručnik o pojednostavnjenju - 80 mjera za pojednostavnjenje u području kohezijske politike za razdoblje 2021. – 2027. godine,
- Provedbeni program Ministarstva poljoprivrede za razdoblje od 2021. – 2024. godine,
- Strateški plan Ministarstva poljoprivrede za razdoblje 2020. – 2022. godine,
- Operativni program za nacionalne manjine za razdoblje 2020.–2024. godine,
- Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2030. godine,
- Strategija zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine,
- Šumskogospodarska osnova područja Republike Hrvatske za razdoblje 2016. -2025. godine,
- Plan razvoja Šibensko-kninske županije za razdoblje 2021.-2027. godine,
- Drugi dokumenti ustupljeni od strane Općine Biskupija.

9. PRILOZI

U izradi Analize stanja i formiranju strateških ciljeva Plana ukupnog razvoja Općine Biskupija sudjelovali su svi članovi predstavničkog i izvršnog tijela Općine. S ciljem dobivanja što točnijeg uvida u trenutno stanje na području Općine provedena je anketa među ključnim dionicima iz tijela JLS, a ista se provela kroz anketni upitnik, koji je obuhvatio sljedeća prioritetna područja razvoja Općine:

- ✓ OPĆI ANKETNI UPITNIK (prioritetni razvojni ciljevi; zadovoljstvo stanovnika Općine s pružanjem javnih usluga);
- ✓ INFRASTRUKTURA;
- ✓ GOSPODARSTVO;
- ✓ POLJOPRIVREDA;
- ✓ TURIZAM;
- ✓ OBRAZOVANJE;
- ✓ ZDRAVSTVO I SOCIJALNA SKRB;
- ✓ KULTURA I SPORT;
- ✓ OPĆE INFORMACIJE O SUDIONICIMA (spol; dob)
- ✓ PRIJEDLOZI I SUGESTIJE ZA RAZVOJ OPĆINE.

Tijekom postupka anketiranja prikupljen je relativno mali broj anketnih upitnika te je važno naglasiti da njihova analiza i dobiveni rezultati nisu u potpunosti relevantni, no svakako su bili dobra podloga za izradu Plana ukupnog razvoja.

Kroz provedeni anketni upitnik želja je bila dobiti opće podatke o ispitanicima, uvid u njihovu percepciju stanja Općine, viziju i misiju te prikupiti prijedloge i sugestije kojima bi se doprinijelo razvoju Općine.

Prikupljeno je deset anketnih upitnika, na temelju kojih je napravljena analiza prikupljenih podataka te njihov prikaz putem grafikona. U prikupljenim anketnim upitnicima pojedini podaci nisu bili do kraja ispunjeni ili nisu bili ispunjeni u skladu s uputama te su u obzir uzeti samo raspoloživi podaci.

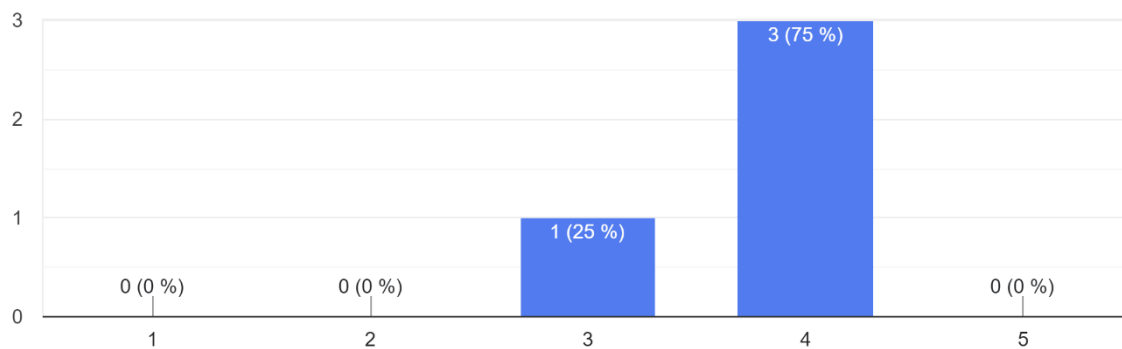
Ispitanicima je pružena mogućnost ocjenjivanja prioritetnih područja Općine kroz raspon ocjena od 1 do 5 pri čemu ocjena 1 predstavlja iznimno sam nezadovoljan/a, dok ocjena 5 predstavlja iznimno sam zadovoljan/a. Za svaku pojedinu skupinu i podskupinu rezultati su prikazani grafički.

OPĆI ANKETNI UPITNIK

Od navedenih prioriteta koje smatrate bitnima za razvoj Općine?

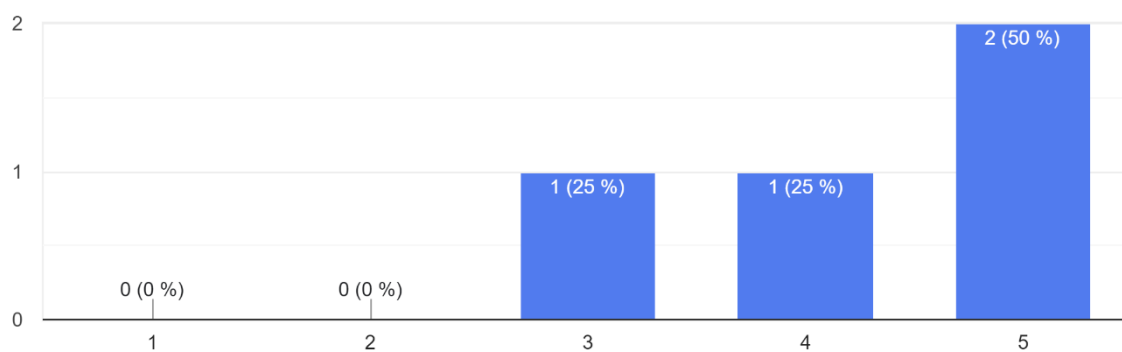
Prepoznatljiva Općina - stvaranje prepoznatljive Općine temeljem tradicije, prirodnog i kulturnog nasljeđa

4 odgovora

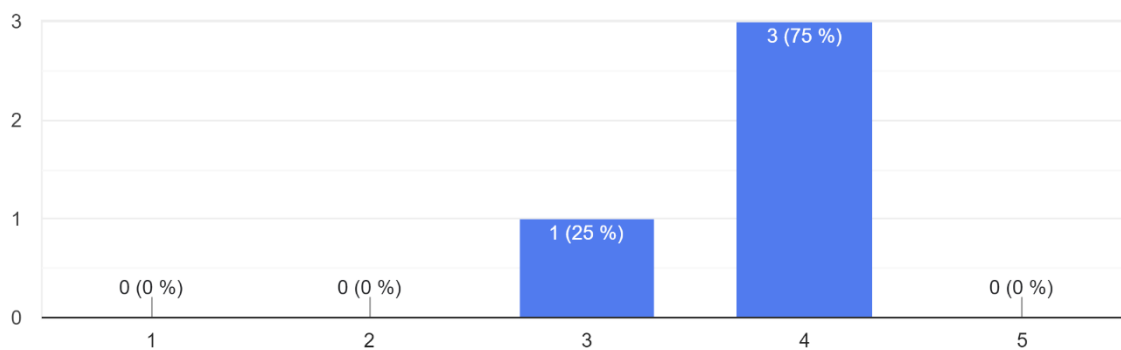
Ekonomski stabilna i učinkovita Općina

4 odgovora

Prostorno i urbanističko planiranje

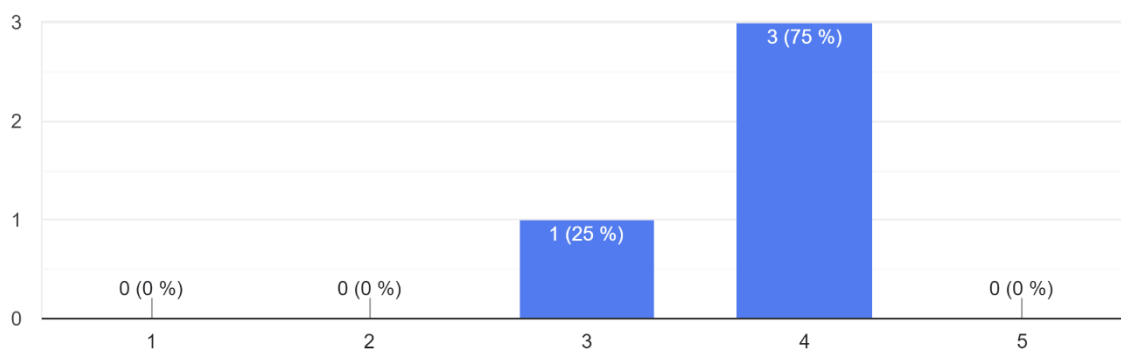
4 odgovora

INFRASTRUKTURA

Koliko ste zadovoljni trenutnim stanjem razvoja Općine?

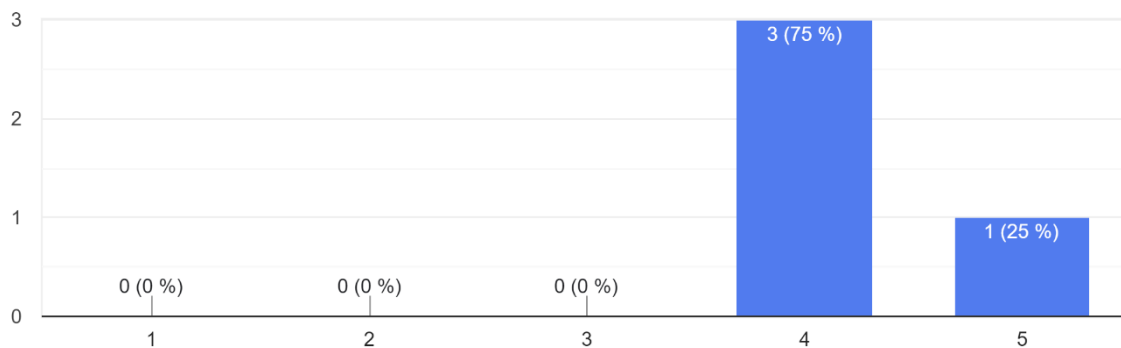
4 odgovora

Koliko ste zadovoljni infrastrukturom na području Općine?

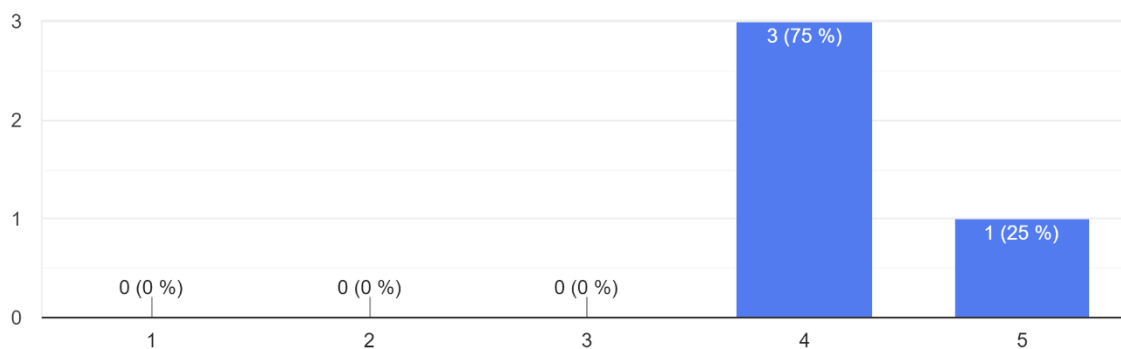
Kvaliteta nerazvrstanih cesta

4 odgovora

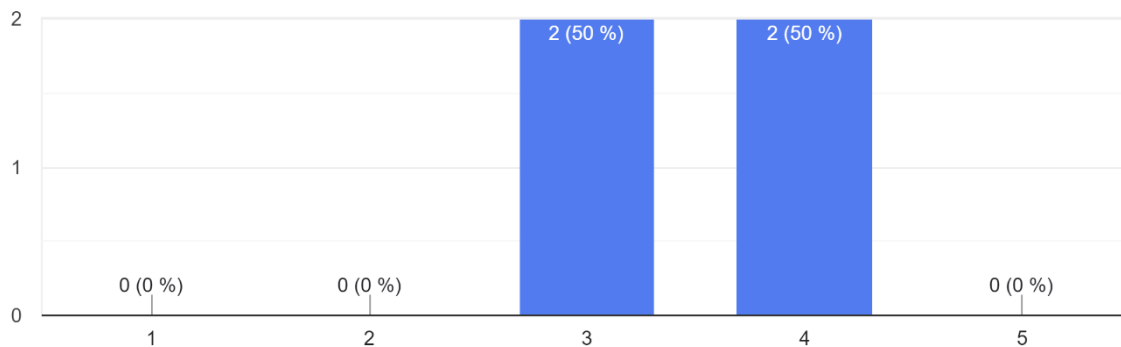
Telekomunikacijski sustav Općine

4 odgovora

Dostupnost interneta

4 odgovora

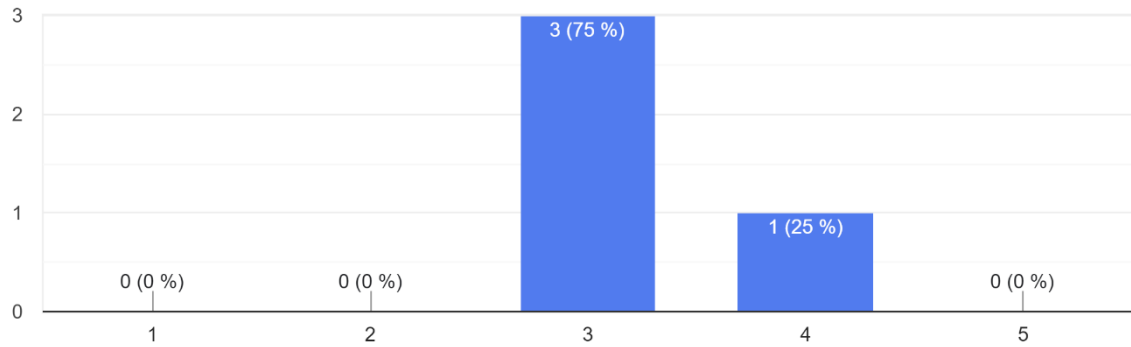

GOSPODARSTVO

Koliko ste zadovoljni sljedećim elementima na području Općine?

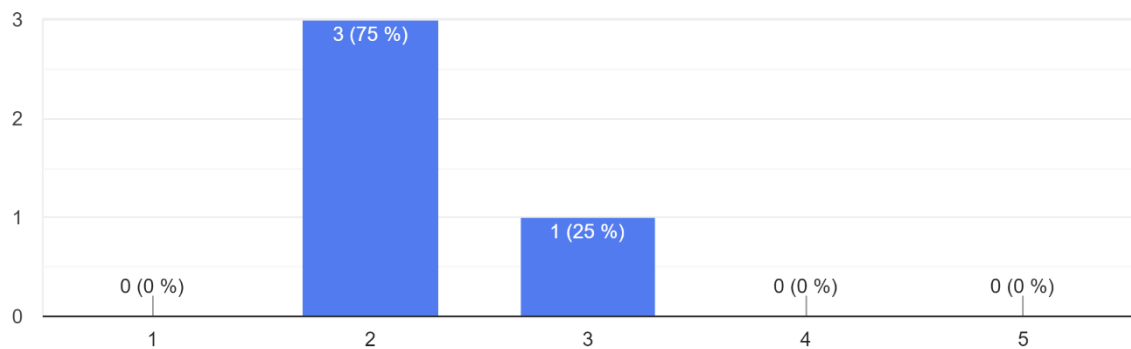
Razvijenost gospodarstva

4 odgovora

Privlačenja stranih ulaganja

4 odgovora

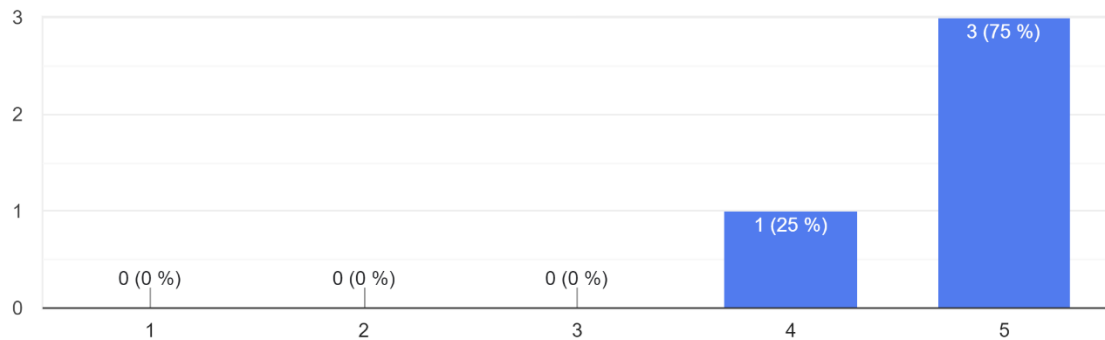

POLJOPRIVREDA

Koliko ste zadovoljni sljedećim elementima na području Općine?

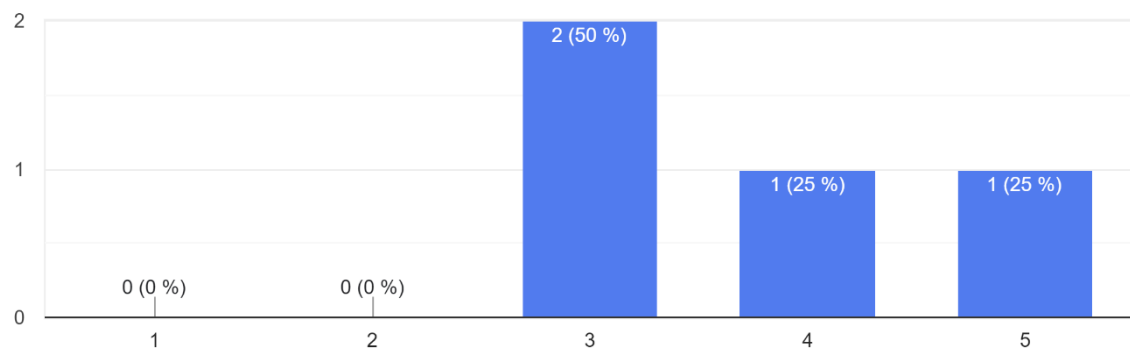
Prirodni potencijali za razvoj poljoprivrede

4 odgovora

Uvjeti života stanovnika ruralnog područja

4 odgovora

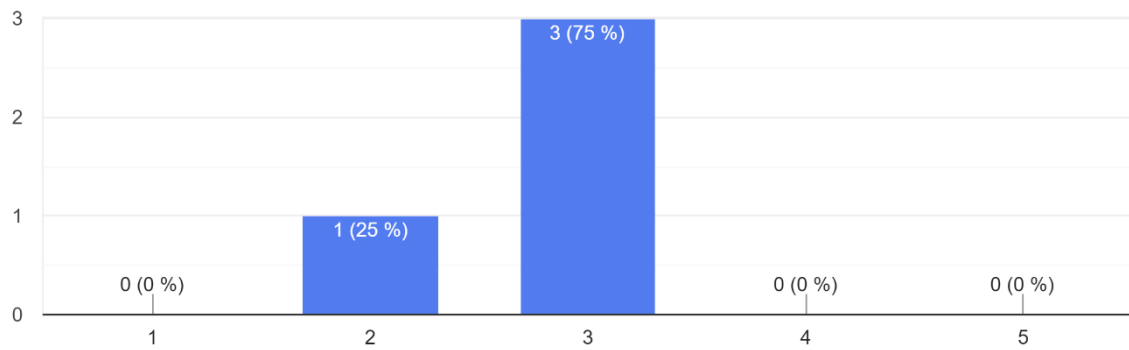

TURIZAM

Koliko ste zadovoljni sljedećim elementima na području Općine?

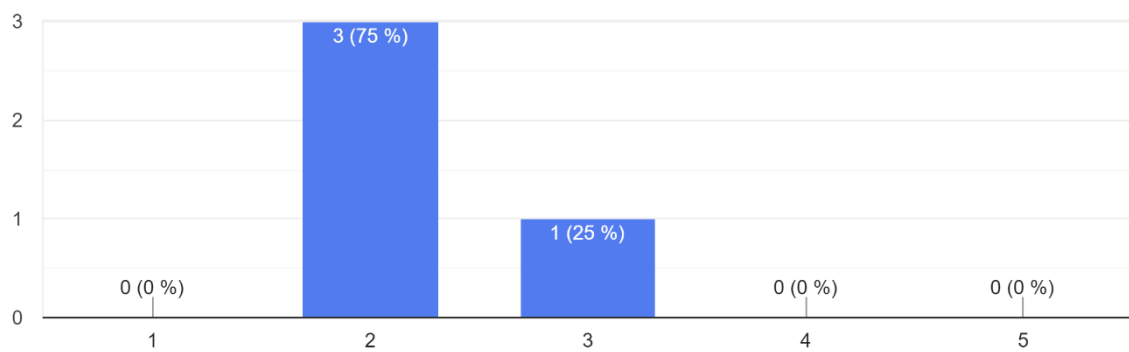
Razvijenost turizma na području Općine

4 odgovora

Razvijenost seoskog turizma

4 odgovora

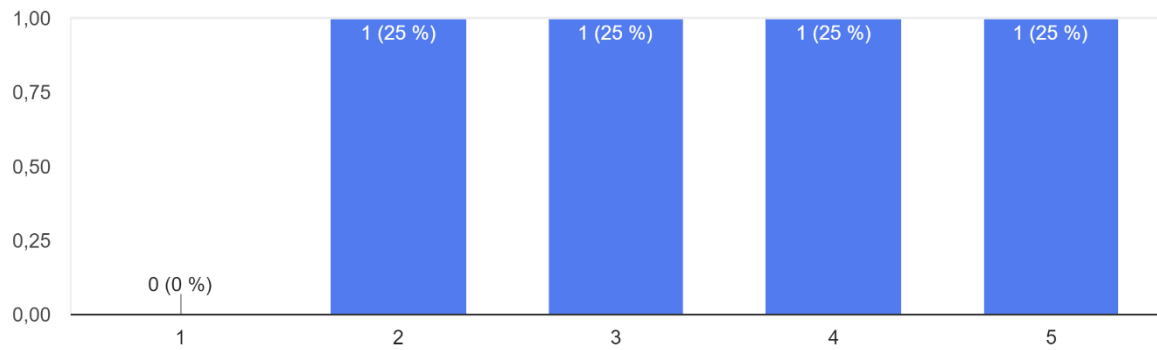

OBRAZOVANJE

Koliko ste zadovoljni sljedećim elementima na području Općine?

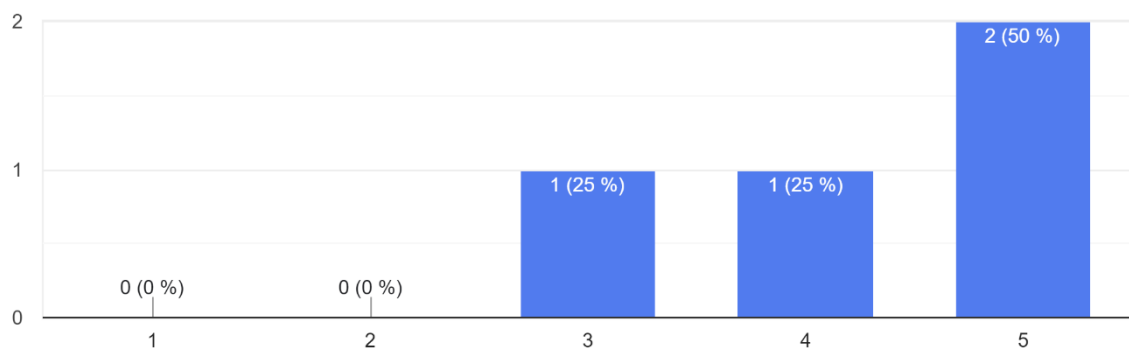
Opremljenost postojeće odgojno-obrazovne ustanove

4 odgovora

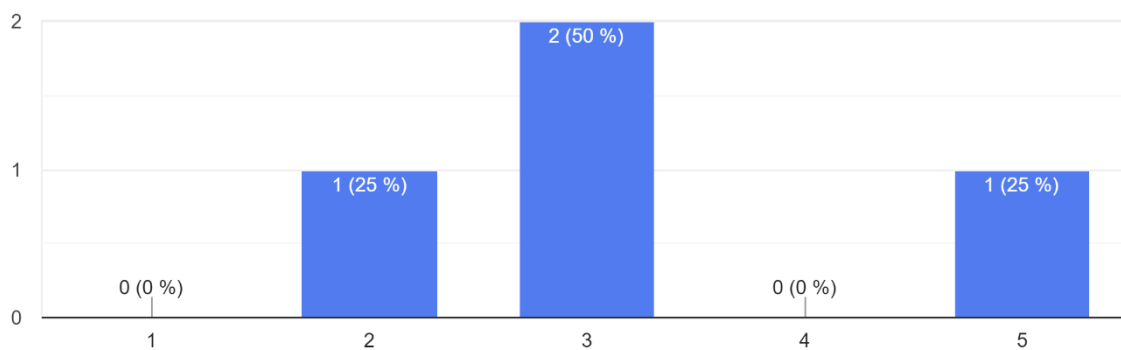
Pristupačnost osnovnog obrazovanja

4 odgovora

Razvijenost usluga vrtića (jaslice, posebni programi - jezik, sport...)

4 odgovora

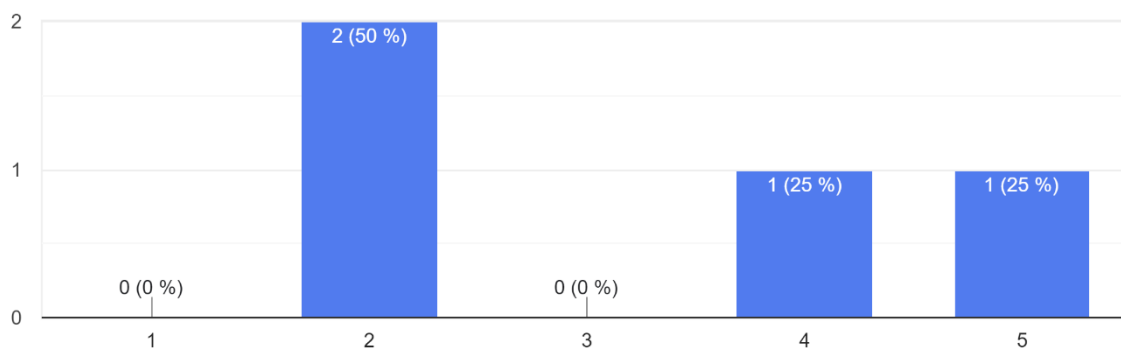

ZDRAVSTVO I SOCIJALNA SKRB

Koliko ste zadovoljni sljedećim elementima na području Općine?

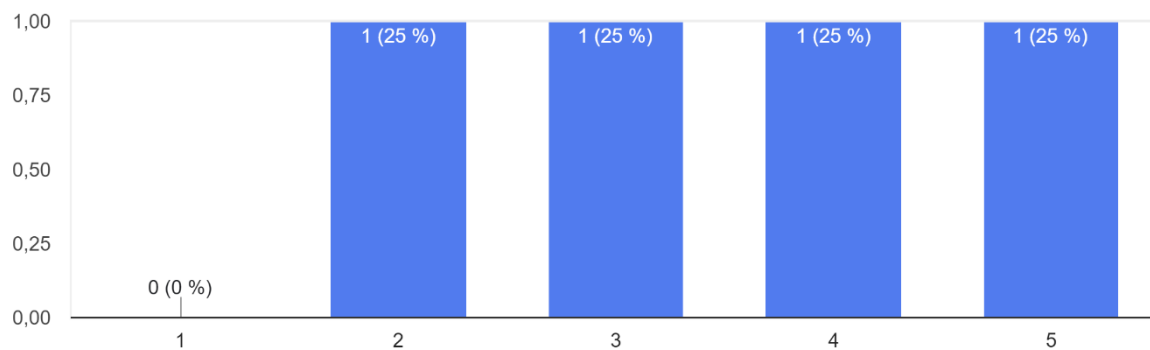
Opremljenost postojećih zdravstvenih objekata

4 odgovora

Potreba dolaska liječnika specijalista

4 odgovora

Za kojim liječnikom specijalistom postoji najveća potreba?

3 odgovora

internista

Fizijatar, oftalmolog, urolog

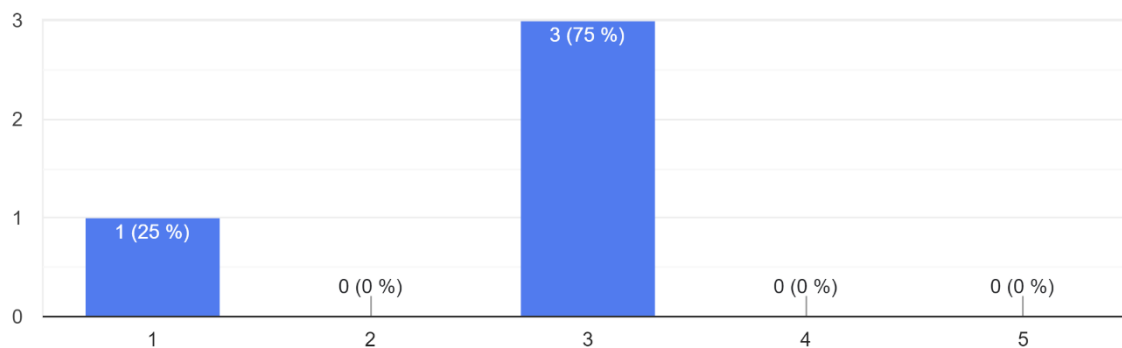
oftalmolog

KULTURA I SPORT

Koliko ste zadovoljni sljedećim elementima na području Općine?

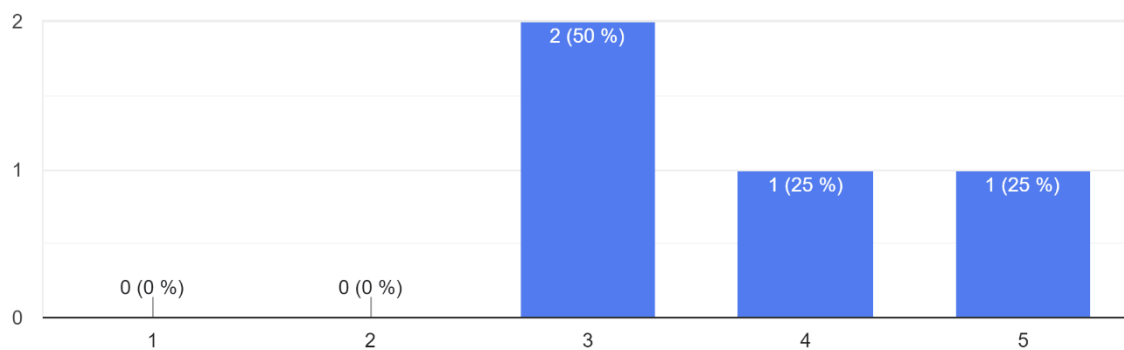
Ponuda kulturnih sadržaja i događaja u općini

4 odgovora

Educiranost i osposobljenost predstavnika udruga

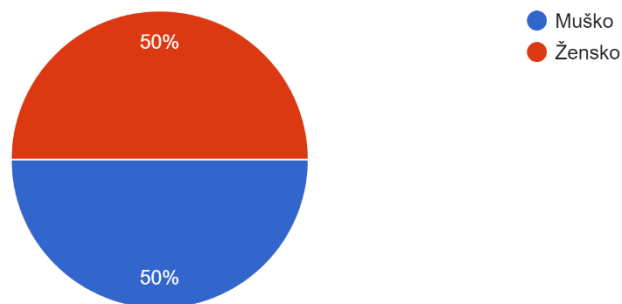
4 odgovora

OPĆE INFORMACIJE

Spol

4 odgovora

Dob

4 odgovora

